

**COMISIA DE STAT PENTRU
REGLEMENTAREA ACTIVITĂȚII DE
ÎNȚEPRINZĂTOR**

GRUPUL DE LUCRU

**STATE COMMISSION FOR
REGULATION OF ENTREPRENEURIAL
ACTIVITY**

WORKING GROUP

Republica Moldova, MD-2033, mun. Chișinău, Piața Marii Adunări Naționale 1, Casa Guvernului, etajul 2, of. 226, tel./fax. 250-533

12.10.2018 nr.06/2 – GL – 107

Ministerul Economiei și Infrastructurii

În baza prevederilor art.19 din Legea nr.235-XVI din 20.07.2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător, precum și a atribuțiilor stabilite în Hotărârea Guvernului nr.1429 din 16.12.2008 privind revizuirea și optimizarea cadrului normativ de reglementare a activității de întreprinzător, și în conformitate cu procedura reglementată în capitolul IV al Metodologiei de analiză a impactului de reglementare și de monitorizare a eficienței actului de reglementare, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.1230 din 24.10.2006, Grupul de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător în cadrul ședinței din 10 octombrie curent a avizat **pozitiv Analiza impactului de reglementare la proiectul de lege pentru modificarea Legii insolvenței nr.149/2012.**

Extrasul din procesul-verbal nr.27 al ședinței Grupului de lucru și opinia consultantului din cadrul SEIR se anexează.

Anexă: 4 file.

Vicepreședintele Grupului de lucru

Vladislav CAMINSCHI

Ex. L.Țîmbaliuc
tel. 022 250 533

Procesul - verbal nr.27
al ședinței Grupului de lucru pentru reglementarea activității de întreprinzător
în Republica Moldova

10 octombrie 2018

Casa Guvernului, sala de ședințe, et.2, biroul 246

A prezidat: dl Vladislav Caminschi, vicepreședintele Grupului de lucru, director executiv, Confederația Națională a Patronatului

Au participat:

Nr. d/nr	Numele	Instituția	Postul
Membru Grupului de lucru			
1.	Vulpe Vasile	Ministerul Economiei și Infrastructurii	Șef al Direcției politici economice și mediul de afaceri
2.	Chiper Valentina	Ministerul Economiei și Infrastructurii	Șef al Secției reglementarea mediului de afaceri și IMM
3.	Constantinovici Ștefan	Agenția Națională pentru Sănătate Publică	Șef al Secției expertiză sanitară
4.	Alexa Corina	Ministerul Finanțelor	Consultant principal, Secția legislație impozite indirecte.
5.	Drumea Radu	Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova	Șef al Direcției prestări servicii
6.	Chirică Sergiu	Camera de Comerț Americană	Director executiv
7.	Bejan Raisa	Uniunea Producătorilor de Zahăr	Vicepreședinte
8.	Șova Elena	Asociația Investitorilor Străini	Reprezentant
9.	Russu Diana	Camera de Comerț și Industrie	Șef al Direcției Susținere și Promovare a membrilor CCI
10.	Dațco Eugen	Uniunea Transportatorilor și Drumarilor	Director executiv
11.	Țîmbaliuc Ludmila	Ministerul Economiei și Infrastructurii	Secretarul Grupului de lucru, Consultant superior, Secția reglementarea mediului de afaceri și IMM
INVITAȚI			
1.	Mardari Victoria	Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului	Șef al Serviciului Consultanță în domeniul agroalimentar
2.	Savencov Olga	Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului	Consultant principal al Direcției politici în domeniul protecției plantelor și siguranța alimentelor de origine vegetală
3.	Silitrari Anatolie	Ministerul Economiei și Infrastructurii	Consultant principal în Direcția infrastructura calității și securitate industrială
4.	Cernei Valeriu	Biroul asociat de avocați "Gladei și Partenerii"	Jurist

EXPERTI			
1.	Boțan Nicolae	Unitatea de Implementare a Proiectului Băncii Mondiale de Ameliorare a Competitivității	Consultant, Secretariatul Evaluării Impactului de Reglementare
2.	Ermurachi Victor	Unitatea de Implementare a Proiectului Băncii Mondiale de Ameliorare a Competitivității	Consultant, Secretariatul Evaluării Impactului de Reglementare

Ședința a fost deschisă și prezidată de dl Vladislav Caminschi, vicepreședintele Grupului de lucru, director executiv, Confederația Națională a Patronatului.

Examinarea Analizei impactului de reglementare la proiectul de lege pentru modificarea Legii insolvenței nr. 149/2012, elaborată de Ministerul Economiei și Infrastructurii

Opinia a fost prezentată de către dl Boțan Nicolae, consultant din cadrul Secretariatului Evaluării Impactului de Reglementare, care a specificat că AIR-ul asupra proiectului de lege prenotat a fost examinat prin prisma prevederilor stipulate în Metodologia de analiză a impactului de reglementare și de monitorizare a eficienței actului de reglementare, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.1230/2006. În rezultatul examinării în opinie au fost expuse un șir de obiecții și propuneri în vederea corespunderii AIR-ului cu prevederile Metodologiei AIR.

Autorii au modificat AIR-ul luând în considerare majoritatea obiecțiilor și propunerilor. Varianta modificată a AIR-ului a fost transmisă membrilor Grupului de lucru. Astfel, se concluzionează că AIR corespunde cu cerințele Metodologiei și poate fi avizat pozitiv.

S-au inițiat discuții la care au participat dnii: Caminschi V., Chirică S., Drumea R., Dațco E.; din partea autorității dl Vulpe V.; dl Boțan N.. – consultant SEIR.

Urmare discuțiilor,

S-a decis:

1. De a aviza pozitiv Analiza impactului de reglementare la proiectul de lege pentru modificarea Legii insolvenței nr.149/2012.

2. Autorii vor prezenta proiectul de lege pentru modificarea Legii insolvenței nr.149/2012 în una din ședințele ulterioare ale Grupului de lucru.

Vicepreședintele Grupului de lucru

Vladislav CAMINSCHI

OPINIE

Actul examinat: Analiza impactului de reglementare la proiectul legii pentru modificarea Legii insolvenței nr.149 din 29.06.2012

I. Aspecte introductive

Analiza Impactului de Reglementare a fost examinată în baza Metodologiei de analiză a impactului de reglementare și de monitorizare a eficienței actului de reglementare (Hotărârea de Guvern nr.1230 din 24.10.2006). Analiza efectuată în tabelul de mai jos (și punctajul corespunzător) nu este o formă obligatorie pentru examinare conform Metodologiei, modul în cauză se propune membrilor Grupului de lucru și autorilor cu scopul de a asigura o evaluare obiectivă și a cuprinde fiecare compartiment în parte din proiectul de AIR.

II. Examinarea Analizei Impactului de Reglementare

	Compartimentul și conținutul documentului AIR	Punctajul acordat ¹
1	Este justificat nivelul complexității (<i>da, nu, parțial</i>)	da
2	Definirea problemei	
a	se determină clar și concis (într-o frază) problema	2
b	se descrie problema, cine sunt cei afectați și justificarea necesității schimbării situației curente și viitoare, în baza dovezilor și datelor cu indicarea surselor acestora.	1
c	se descriu clar cauzele care au dus la apariția problemei	2
d	se descrie cum a evoluat problema și cum va evolua în viitor fără o intervenție adițională.	1
e	cadru juridic actual, carențele prevederilor normative în vigoare	1
3	Stabilirea obiectivelor	
a	se stabilesc principalele obiective	1
	sunt obiectivele conexe direct cu problemele definite și cauzele stabilite	2
4	Identificarea opțiunilor	
a	se face referință la opțiunea "a nu face nimic", descrisă	2
b	se descrie opțiunea (intervenția) recomandată	2
	se identifică și se expune întregul spectru de soluții/drepturi/obligații ce se doresc să fie stabilite	3
5	Analiza și compararea opțiunilor	
a	se descriu principalele costuri pentru opțiunea "a nu face nimic"	1
	se descriu principalele beneficii pentru opțiunea "a nu face nimic"	0
	se descriu principalele costuri pentru opțiunea recomandată	1
	se descriu principalele beneficii pentru opțiunea recomandată	2
b	se identifică cele mai relevante/iminente riscuri	1
c	se indică separat dacă, din totalul de costuri identificate, vor apărea costuri de conformare pentru întreprinderi	1
d	se identifică dacă există impacturi disproporționate asupra anumitor categorii de întreprinderi	1
e	se expun și se justifică beneficiile nete a opțiunii recomandate (față de alte opțiuni) și/sau se demonstrează că opțiunea recomandată este mai efektivă și mai ieftină	0
7	Consultarea	
a	se descriu principalele părți interesate în intervenția/opțiunea propusă	1
b	se explică succint cum s-a asigurat consultarea adecvată a părților	2
c	se expune succint poziția fiecărei entități consultate vizavi de documentul AIR și/sau intervenția propusă	1
	Total	28

¹ Punctajul acordat determină corespunderea cu rigorile stabilite de Metodologie, unde:

3 puncte – *Da, în totalitate*; 2 puncte – *în mare parte* (dar sunt carențe, necesită completare/dezvoltare); 1 punct – *s-a stabilit în mod formal*, însă conținutul necesită completări/corectări substanțiale; 0 puncte – *Nu, nu există compartimentul/informația în sensul stabilit de Metodologie*. În urma totalizării: pînă la 21 puncte - nu corespunde cu cerințele Metodologiei aproape în totalitate; 22-32 puncte – în mare parte nu corespunde cu cerințele Metodologiei, necesită completări substanțiale; 33-52 puncte – Corespunde cu cerințele Metodologiei în multe cazuri, însă necesită completări; 53-63 puncte – Corespunde în mare parte (în totalitate) cu cerințele Metodologiei.

Comentarii

Definirea problemei. În primul rând în acest compartiment este necesar de identificat clar ce probleme (existente sau potențiale) sunt depistate, care probabil necesită intervenția statului. De aceea la p.2.1. nu este suficientă definirea acordată, considerăm că pe lângă eșecul (disfuncționalitatea) legii este necesar de accentuat alte două probleme care de obicei sunt în vizor în ceea ce ține insolvabilitatea, și anume termenul în care decurg toate procedurile (până la soluționarea cazului) și costul procedurilor, cât în calitate de cheltuieli atât și în calitate de devalorizare a activelor care vor fi valorificate de creditori. În rest este necesar să se clarifice în detaliu situația existentă, să identifice cauzele problemelor depistate, care exact sunt părțile afectate și în ce mod. Orice enunțuri în formă concluzivă din cadrul Definirii problemei necesită să fie susținute de date, exemple și analiza corespunzătoare. Ori în loc de analiză, la p.2.2. doar se listează în formă concluzivă o serie de constatări, fără fundamentare. Aceiași carență se atestă și la p.2.4. unde ar trebui să fie stabilit cum va evolua situația existentă în caz că nu se va interveni, se propun doar unele concluzii fără vreo fundamentare și explicație. La examinarea cadrului legal este necesar să se stabilească în mod expres care sunt carențele cadrului legal actual care necesită intervenție.

La stabilirea obiectivelor este necesar ca acestea să fie racordate la cauzele problemelor, să fie măsurabile, tangibile și expuse în timp. Obiectivele însă propuse în documentul AIR sunt mai mult un set de soluții care ar ajuta la atingerea unor obiective. Înțelegem că obiectivele trebuie să țină la direct de eliminarea disfuncționalităților enunțate ale legii, dar în primul rând trebuie să țină de scăderea timpului alocat pentru proceduri cu o oarecare cotă procentuală (%) din timpul actual dar și scăderea costurilor pentru cei implicați în acest proces (cu % din costurile actuale).

Analiza opțiunilor. În cadrul acestui compartiment, conform cerințelor Metodologiei, este necesar să se indice impactul noilor prevederi din proiect și costurile de conformare în comparație cu beneficiile și costurile situației actuale, la fel să clarifice cum vor influența soluțiile propuse asupra cauzelor problemelor. Informația care se regăsește în documentul AIR prezentat necesită să fie dezvoltată substanțial, orice concluzie trebuie să fie fondată pe date, calcule, estimări și exemple (cu indicarea surselor de informare). Autorii listează la „beneficii” o serie de soluții propuse în cadrul opțiunii, însă este necesar să elucideze efectul acestor soluții, la ce o să ducă aceste soluții și cum vor influența asupra timpului și costului procesului de insolvabilitate sau încetinește rata de devalorizare a activelor debitorului. Lipsește analiza beneficiilor opțiunii „a nu face nimic” și a costurilor pentru opțiunea recomandată.

În partea ce ține de consultările publice este necesar să se indice expres care sunt entitățile cu care s-a consultat (nu doar proiectul de lege dar și documentul AIR), la fel compartimentul trebuie să conțină poziția exponenților grupurilor de interes.

Concluzii

Calitatea documentului AIR și nivelul de corespundere cu Metodologia	Correspunde cu cerințele Metodologiei în parte, necesită completări substanțiale.
Nivelul de oportunitate/necesitate a intervenției	Nu este pe deplin justificată oportunitatea soluțiilor înaintate.
Calitatea expunerii și evaluării impactului intervenției propuse	Impactul este elucidat incomplet, sunt necesare precizări și completări.

ANALIZA IMPACTULUI DE REGLEMENTARE
a proiectului Legii pentru modificarea Legii insolvenței nr. 149 din 29.06.2012

Data: 9 octombrie 2018

Autoritatea administrației publice autor: *Ministerul Economiei și Infrastructurii*
Subdiviziunea: *Direcția Politici Economice și Mediu de Afaceri*
Persoana responsabilă și informația de contact: *Vasile Vulpe, Șef Direcție, e-mail: vasile.vulpe@mei.gov.md, telefon 022 250655, fax 022 250655*

CUPRINS

I. Stabilirea complexității analizei impactului de reglementare	2
II. Definirea problemei	2
2.1. Esența problemelor ce urmează a fi soluționate.	2
2.2. Problemele, entitățile afectate și justificarea necesității intervenirii.	2
2.3. Cauzele care au dus la apariția problemelor.	6
2.4. Evoluția problemelor.	7
2.5. Cadrul juridic actual.	8
III. Stabilirea obiectivelor	8
IV. Identificarea opțiunilor	9
4.1. Opțiunea "a nu face nimic".	9
4.2. Opțiunea de a interveni.	9
V. Analiza și compararea opțiunilor	10
5.1. Costuri și beneficii ale opțiunilor.	10
5.2. Riscuri care pot cauza eșecul intervenției preconizate.	12
5.3. Costuri de conformare pentru întreprinderi.	13
5.4. Impacturi disproporționate.	13
5.5. Justificarea costurilor.	13
VI. Consultarea	13
6.1. Părțile interesate în intervenția propusă.	13
6.2. Consultarea părților interesate.	14
6.3. Poziția părților consultate.	14

I. Stabilirea complexității analizei impactului de reglementare

Criteriul	Punctajul (de la 1 la 3)
Nivelul de interes public față de intervenția propusă	2
Gradul de inovație al intervenției propuse	2
Mărimea potențialelor impacturi ale inițiativei propuse	2
TOTAL	6

Punctajul oferit se explică prin faptul că:

- Nivelul de interes public față de intervenția propusă prin Legea pentru modificarea Legii insolvenței nr. 149 din 29.06.2012 (în continuare "**Legea de modificare**") este unul mediu, având în vedere că domeniul asupra căruia se intervine (insolvența persoanelor juridice) nu este unul general, ca efect, doar anumite autorități publice și organizații, care într-o anumită măsură au tangențe cu acesta, și-au manifestat interesul corespunzător.
- Legea de modificare vine cu inovații parțiale, care vor asigura o aplicare mai corectă și eficientă a prevederilor legale deja existente, fără a interveni cu inovații majore care ar schimba esențial mecanismele legale aplicabile în prezent.
- Impactul Legii de modificare ar fi unul mediu, neafectând substanțial o parte mare a societății sau a unui sector economic, modificările referindu-se la un domeniu mai restrâns, aplicabil doar în anumite circumstanțe.

II. Definirea problemei

2.1. Esenta problemelor ce urmează a fi soluționate.

Prin Legea de modificare se va interveni asupra disfuncționalităților identificate în procesul de aplicare a Legii insolvenței nr. 149 din 29.06.2012 (în continuare "**Legea insolvenței nr. 149/2012**") și expuse în mai multe analize *ex-post* a impactului de reglementare a acesteia și, respectiv, asupra problemelor termenului îndelungat de derulare a proceselor de insolvență (care, de regulă, depășește 2 ani), dar și a costurilor înalte suportate în cadrul proceselor de insolvență sub formă de cheltuieli sau devalorizare a activelor ce urmează a fi valorificate de către creditori în vederea recuperării creanțelor sale.

2.2. Problemele, entitățile afectate și justificarea necesității intervenirii.

În procesul de aplicare a Legii insolvenței nr. 149/2012 au fost identificate o serie de probleme care, pe de o parte, împiedică participanții la procesul de insolvență să-și exercite în mod corespunzător drepturile, iar pe de altă parte, cauzează multiple situații conflictuale, deseori soldate cu apariția unor litigii și, respectiv, suportarea unor cheltuieli suplimentare.

Problemele au fost identificate inclusiv în baza mai multor analize *ex-post* a impactului de reglementare, printre care (i) analiza efectuată de Grupul de lucru lărgit, constituit în 2014 sub egida Ministerului Economiei, în care au participat autorități publice (Banca Națională a Moldovei, Ministerul Justiției, Ministerul Finanțelor, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Agenția Relații Funciare și Cadastru), instanțe de judecată (Curtea Supremă de Justiție, Curtea de Apel Chișinău), cât și mediul privat (Confederația Națională a Sindicatelor, Asociația

Băncilor din Moldova, Asociația Lichidatorilor și Administratorilor din Moldova, avocați) și (ii) Raportul de respectare a standardelor și codurilor (ROSC), emis în decembrie 2014 de către Banca Mondială.

Aceste probleme se rezumă la următoarele:

- 1) lipsa unei echități rezonabile dintre căile legale disponibile diferitor participanți la procesul de insolabilitate în vederea realizării drepturilor și intereselor lor. Această problemă se manifestă prin ineficiența unor căi de realizare a drepturilor (de ex. la recuperarea creanțelor garantate), sau chiar prin imposibilitatea utilizării acestora din lipsa motivării corespunzătoare (de ex. la aplicarea procedurii de restructurare).

Astfel, în procesul de aplicare a procedurii de valorificare a bunurilor grevate problema derivă însăși din lipsa determinării clare a statutului creditorilor garantați, dar și a creditorilor asimilați celor garantați, or în prezent există o practică neuniformă la determinarea rangului de prioritate a creanțelor creditorilor garantați. Totodată, la moment se aplică neuniform procedura de exercitare a drepturilor sale asupra bunurilor grevate de către creditorii care dețin un drept de gaj sau ipotecă asupra bunurilor masei debitoare, dar nu dețin o creanță față de debitorul insolubil. În unele cazuri, astfel de creditori sunt calificați ca fiind creditori garantați (deși nu dețin o creanță față de debitorul insolubil), iar în alte cazuri aceștia apelează la mecanismul separării bunurilor din masa debitoare (deși acest bun aparține cu drept de proprietate debitorului insolubil). Prin urmare, această categorie de creditori se află în imposibilitate a valorificării corespunzătoare a garanțiilor reale, fiind deseori tratată inechitabil în cadrul proceselor de insolabilitate.

Totodată, la moment procedura de restructurare rămâne a fi una neatractivă pentru creditori or recuperarea creanțelor prin intermediul procedurii de restructurare de regulă conduce la o recuperare parțială a creanțelor (în special pentru creditorii garantați) și într-o perioadă de timp prea îndelungată (de regulă, 3 ani). Mai mult, procedura de restructurare este viabilă pentru debitorii care dispun de bunurile necesare pentru a continua (chiar și urmare a unor modificări structurale) activitatea operațională, iar în practică deseori toate, sau cea mai mare parte a acestor bunuri sunt gajate. Drept urmare, creditorii gajiști se opun procedurii de restructurare, or procedura falimentului le permite să valorifice bunurile grevate (care poate fi realizată într-un timp mai restrâns) și, respectiv, să-și recupereze o cotă mai mare din creanțele sale față de debitorul insolubil decât în cazul restructurării. Astfel, debitorii sunt lichidați chiar și atunci când dau dovadă că dispun de pregătirea necesară pentru a gestiona cu succes procedura de restructurare.

- 2) lipsa unor stimulente care ar încuraja atragerea de către debitorul insolubil a unor resurse financiare suplimentare în vederea redresării întreprinderii.

La moment, atât creditorii cât și administratorii insolabilității/lichidatorii ezită să apeleze la resurse financiare suplimentare în vederea redresării situației economico-financiare a debitorului insolubil. Asta deoarece (i) statutul prezent a acestor potențiale resurse suplimentare este unul neatractiv pentru potențialii (sau actualii) creditori care ar fi disponibili să ofere aceste mijloace bănești (i.e. aceste cheltuieli nu au statut de cheltuieli ale procesului de insolabilitate) și (ii) debitorul insolubil nu poate asigura garantarea corespunzătoare a rambursării acestor mijloace bănești. În consecință, atragerea unor

resurse financiare suplimentare (finanțarea post-intentare) continuă să reprezinte o practică aplicată doar cu titlu de excepție.

- 3) aplicabilitatea redusă (în cazul procedurii de restructurare) sau chiar o lipsă a aplicabilității practice (în cazul procedurii accelerate de restructurare), a unor proceduri legale de redresare financiară a debitorilor, prevăzute de Legea insolvenței nr. 149/2012.

Reiterând aspectele menționate anterior, constatăm că procedurile de restructurare cunosc o aplicabilitate practică redusă, în virtutea (i) poziției creditorilor garantați care preferă aplicarea procedurii falimentului și recuperarea cât mai rapidă a creanțelor sale, dar și (ii) imposibilității recuperării în mod eficient (i.e. rapid și sigur) a unei cote cât mai mari din creanțele creditorilor validați.

- 4) încheierea numeroaselor tranzacții suspecte, ca urmare a lipsei unor mecanisme viabile de prevenire a acestor ilegalități.

În prezent, Legea insolvenței nr. 149/2012 restrânge cercul de persoane care pot apela la procedura de anulare a actelor juridice încheiate de debitor se limitează doar la administratorul insolvenței/lichidator. În consecință, deseori creditorii se află în situația când, din motivul lipsei unei cooperări productive cu administratorul insolvenței/lichidator, nu pot solicita anularea unor tranzacții suspecte. În plus, nu poate fi exclusă nici situația în care administratorul insolvenței/lichidatorul (numit de către debitor la depunerea de către ultimul a cererii introductive) în mod intenționat ar evita anularea unor astfel de tranzacții, acționând în detrimentul creditorilor. Totodată imposibilitatea atacării hotărârilor prin care se soluționează astfel de cereri, la fel reprezintă un imbold de a merge pe calea încheierii unor tranzacții frauduloase.

- 5) existența divergențelor dintre prevederile Legii insolvenței nr. 149/2012 și a actelor legislative subsecvente, care determină interpretarea și, respectiv, aplicarea neuniformă a prevederilor legale; totodată există și neconcordanțe însăși între prevederile Legii insolvenței nr. 149/2012, care la fel contribuie la aplicarea neuniformă a legii.

În procesul de aplicare a Legii insolvenței nr. 149/2012 au fost identificate o serie de divergențe dintre prevederile acestui act normativ (care determină aplicarea neuniformă a legii) printre care (i) actele ce urmează a fi anexate de către creditor la cererea introductivă (deși art. 20 prevede lista actelor, în continuare art. 21 impune prezentarea unor acte suplimentare (avizul Serviciului Fiscal de Stat)) sau (ii) ultimele alineate ale art. 132 care sunt străine tradiției legale naționale.

- 6) lezarea parțială a drepturilor unor participanți la procesul de insolvență din motivul lipsei reglementărilor ce ar asigura posibilitatea atacării unor hotărâri sau încheieri importante. Drept urmare, Curtea Supremă de Justiție, prin hotărârile sale explicative, a extins cercul de acte judecătorești pasibile de a fi atacate, acest fapt fiind însă străin sistemului de drept național (în cadrul căruia Parlamentul reprezintă unicul organ de stat investit cu prerogativa *creației legislative*).

În prezent, Legea insolvenței nr. 149/2012 nu asigură respectarea în totalitate a dreptului la un recurs efectiv a unor participanți la procesul de insolvență, și anume:

- hotărârea de intentare a procedurii de insolabilitate nu poate fi atacată de către creditorii care s-au opus cererii introductive, ci doar de către debitor;
- hotărârile instanței de judecată referitoare la anularea actelor juridice în temeiul art. 104 din Legea insolabilității nr. 149/2012 nu pot fi atacate cu recurs;
- creditorii nu au posibilitatea de a contesta în instanța de insolabilitate refuzul administratorului insolabilității/lichidatorului de a numi ședința adunării creditorilor;
- nu poate fi atacată încheierea instanței de insolabilitate referitoare la respingerea ofertei de executare.

Totodată, în practică se întâlnesc cazuri când creditorii, în mod intenționat, depun cereri introductive în scopul declarării debitorilor ca fiind insolabili, asta deși aceștia nu se află în incapacitate de plată sau supraîndatorare. În consecință, deși astfel de cereri introductive sunt respinse (de regulă) de către instanța de judecată, în perioada de observație activitatea debitorilor este perturbată, fiind astfel cauzate prejudicii acestor debitori.

Problemele descrise mai sus au determinat creșterea termenului de derulare a procesului de insolabilitate, or:

- aceste probleme au cauzat apariția numeroaselor divergențe și, respectiv, litigii pendinte care urmează a fi soluționate de către instanțele de insolabilitate, în consecință lichidarea debitorului având loc doar după soluționarea acestor litigii;
- în majoritatea cazurilor procedura de restructurare se votează pentru o perioadă de 3 ani, asta deși, cu ajutorul unor resurse financiare suplimentare, această perioadă ar putea fi micșorată prin resuscitarea mult mai rapidă a activității debitorului.

În plus, problemele descrise mai sus au determinat și creșterea costurilor procesului de insolabilitate, or:

- soluționarea litigiilor generate de problemele de mai sus implică mai multe cheltuieli atât pentru părți (de ex. cheltuielile de asistență juridică), cât și pentru instanța de judecată (sub forma resurselor utilizate în procesul de lucru);
- creșterea termenului de derulare a procesului de insolabilitate în mod automat determină creșterea cheltuielilor sub forma onorariilor fixe achitate administratorului insolabilității/lichidatorului până la lichidarea debitorului;
- încheierea numeroaselor tranzacții suspecte în privința activelor debitorului au cauzat imposibilitatea valorificării acestora de către creditorii, în consecință fiind imposibilă și recuperarea creanțelor din contul acestor active.

Problemele enunțate mai sus afectează în mod direct participanții la procesul de insolabilitate, aceștia fiind lezați în drepturile sale sau aflându-se în imposibilitatea exercitării acestora în mod eficient, și anume:

- creditorii sunt lezați prin:
 - (i) imposibilitatea valorificării corespunzătoare a bunurilor grevate, în scopul recuperării creanțelor sale;
 - (ii) limitarea accesului acestora la procedura insolabilității din motivul necesității obținerii în prealabil a unei hotărâri irevocabile;

- (iii) valorificarea necorespunzătoare de către administratorul insolvenței/lichidator a masei debitoare care nu asigură recuperarea în deplină măsură a creanțelor creditorilor;
 - (iv) lipsa dreptului la informare în calitate de creditor individual;
 - (v) imposibilitatea valorificării activelor (în scopul recuperării creanțelor sale) care au fost pierdute în urma încheierii unor tranzacții suspecte;
 - (vi) imposibilitatea atacării unor acte judecătorești importante.
- debitorii sunt lezați prin:
- (i) imposibilitatea de a răsturna prezumția incapacității de plată;
 - (ii) lipsa dreptului de a cere repararea prejudiciului cauzat prin depunerea unor cereri introductive abuzive;
 - (iii) lipsa stimulentei care ar permite convingerea creditorilor de a apela la procedura de restructurare a debitorului;
 - (iv) imposibilitatea atacării unor acte judecătorești importante.

În consecință, apariția numeroaselor litigii în acest sens determină afectarea, în mod subsecvent, a instanțelor de judecată competente să soluționeze aceste litigii, prin creșterea volumului de lucru și, astfel, a resurselor necesare pentru efectuarea acestuia.

Astfel, intervenția care se intenționează a fi efectuată prin intermediul Legii de modificare se justifică prin necesitatea soluționării problemelor identificate și, respectiv, asigurarea respectării și posibilității exercitării în mod eficient a drepturilor participanților la procesul de insolvență. Nu în ultimul rând, modificările propuse se racordează la spiritul prevederilor raportului Doing Business 2018, la capitolul *Insolvency*, potrivit cărora: *"Orientarea regimurilor de insolvență moderne este de a oferi unelte de restructurare companiilor care sunt viabile din punct de vedere economic dar temporar întâmpină dificultăți financiare, în scopul menținerii activității de afaceri [...] Asigurarea pentru debitorii corporativi a opțiuni de a se reorganiza crește șansele de recuperare a datoriilor de către creditori, influențând pozitiv dorința lor de a se împrumuta. Disponibilitatea procedurilor de reorganizare crește, de asemenea, probabilitatea ca firmele viabile să continue să funcționeze în ciuda dificultăților financiare, reducând astfel rata eșecului firmelor, păstrând locurile de muncă și încurajând antreprenoriatul."*

În plus, intervenția care urmează a fi efectuată prin intermediul Legii de modificare va permite inclusiv reducerea termenului de derulare a procesului de insolvență, a costurilor aferente, dar și va mări rata de recuperare a creanțelor sale de către creditori, aceștia fiind indicii care se iau în considerare la efectuarea analizelor Doing Business.

2.3. Cauzele care au dus la apariția problemelor.

- Cauzele de bază care au dus la apariția problemelor identificate se rezumă la următoarele:
- lipsa unor condiții social-economice în măsură să asigure un mediu favorabil pentru aplicarea unor mecanisme legale disponibile în prezent (de ex. aplicarea procedurii de restructurare/accelerate de restructurare, atragerea resurselor suplimentare de către debitorii insolventi);
 - exercitarea cu rea-credință de către participanții la procesul de insolvență a drepturilor, în scopul satisfacerii intereselor personale (de ex. prin încheierea tranzacțiilor suspecte sau

depunerea în mod intenționat a unor cereri introductive), fără a ține cont de consecințele care ar putea surveni în acest caz, inclusiv insolabilitatea debitorului;

- neexecutarea de către participanții la procesul de insolabilitate a obligațiilor legale în mod corespunzător (de ex. prin nevalorificarea corespunzătoare a masei debitoare de administratorul insolabilității sau lichidator, sau refuzul acestuia de a coopera cu adunarea creditorilor), acest fapt lezând drepturile altor participanți și, respectiv, cauzând suportarea de către ultimii a unor prejudicii considerabile (de ex. prin imposibilitatea recuperării creanțelor sale).

2.4. Evoluția problemelor.

În funcție de problema evidențiată, evoluția ei a fost diferită, în toate cazurile însă observându-se o degenerare, ce continuă să aibă loc, care în consecință duce la încălcarea drepturilor participanților la procesul de insolabilitate și, respectiv, cauzarea unor prejudicii acestora.

Problema ineficienței sau imposibilității utilizării unor căi de realizare a drepturilor a determinat:

- aplicabilitatea slabă sau chiar inaplicabilitatea practică a unor mecanisme legale puse la dispoziția participanților la procesul de insolabilitate în vederea recuperării creanțelor datorate (i.e. procedura de restructurare; procedura accelerată de restructurare);
- aplicarea practică neuniformă a unor căi de realizare a drepturilor (de ex. a procedurii de valorificare a garanțiilor reale de către creditorii garantați care nu au creanțe față de debitorii insolabili).

Problema lipsei unei motivații care ar încuraja atragerea de către debitorul insolabil a unor resurse suplimentare în vederea redresării financiare a întreprinderii la fel a determinat aplicabilitatea practică slabă a procedurilor legale de restructurare a debitorului, dar și o rată de recuperare redusă a creanțelor.

Totodată, exercitarea cu rea-credință a unor drepturi și neexecutarea obligațiilor legale de către participanții la procesele de insolabilitate au determinat încălcarea drepturilor altor participanți, cauzarea unor prejudicii considerabile acestora și, respectiv, apariția numeroaselor litigii în acest sens.

Având în vedere aspectele descrise, opțiunea "a nu face nimic" ar determina involuția (i.e. degenerarea) în continuare a problemelor identificate. Cu alte cuvinte, în viitor aceste probleme vor continua să accentueze protecția inadecvată a drepturilor participanților la procesul de insolabilitate și să le cauzeze acestora prejudicii considerabile, după cum urmează:

- creditorii garantați (sau creditorii care dețin un drept de gaj/ipotecă asupra bunurilor debitorului dar nu au o creanță față de acesta) nu vor putea să-și valorifice în mod corespunzător garanțiile și, respectiv, să-și recupereze creanțele sale, suportând astfel prejudicii considerabile;
- majoritatea debitorilor vor fi lichidați (prin aplicarea falimentului) fără a reveni în circuitul economic, acest fapt fiind în detrimentul economiei naționale, inclusiv prin pierderea veniturilor aferente la bugetul de stat;
- rata de recuperare a creanțelor de către creditori își va menține nivelul general scăzut;

- numărul litigiilor aferente problemelor identificate va continua să crească odată cu intentarea noilor procese de insolabilitate.

2.5. Cadrul juridic actual.

Intervenția statului prin Legea de modificare este determinată de rezultatul analizelor *ex-post* menționate mai sus și în nota informativă a Legii de modificare. Totodată, mai multe documente de politici au condiționat această intervenție (de ex. Strategia națională de dezvoltare Moldova 2020, aprobată prin Legea nr.166/2012; Pilonul V al Strategiei de reformă a sectorului justiției, aprobată prin Legea nr.231/2011). Sub aspect legal, această intervenție este condiționată de prevederile Legii cu privire la actele normative nr. 100/2017 care reglementează procedura de modificare a unui act normativ.

În prezent, raporturile juridice aferente problemelor identificate sunt reglementate prin Legea insolabilității nr. 149/2012. În acest sens, principalele curențe ale Legii insolabilității nr. 149/2012, care urmează a fi eliminate prin intermediul Legii de modificare, sunt următoarele:

- nu este reglementat statutul juridic al creditorilor care dețin un drept de gaj/ipotecă asupra bunurilor debitorului dar nu au o creanță față de acesta, dar și posibilitatea valorificării de către acești creditori a bunurilor grevate;
- nu este reglementat statutul juridic al resurselor financiare suplimentare care ar putea fi atrase după intentarea procedurii de insolabilitate, inclusiv modul de garantare a rambursării acestora;
- nu este reglementat dreptul creditorilor de a face uz de instituția anulării actelor juridice suspecte în temeiul art. 104 din Legea insolabilității nr. 149/2012, dar și posibilitatea de a ataca hotărârile instanței de insolabilitate emise în acest sens;
- nu este clar prevăzută lista actelor ce urmează a fi anexate la cererea introductivă depusă de către creditori;
- nu este reglementat dreptul participanților la procesul de insolabilitate de a ataca o serie de acte judecătorești importante (de ex. dreptul creditorilor care s-au opus intentării procedurii de insolabilitate de a ataca hotărârea de intentare a procedurii de insolabilitate);
- nu sunt reglementate mecanisme de asigurare a respectării drepturilor creditorilor (de ex. prin posibilitatea de a solicita în mod individual informația despre proces sau prin exercitarea căii de atac în cazul refuzului administratorului insolabilității/lichidatorului de a numi ședința adunării creditorilor).

III. Stabilirea obiectivelor

Principalele obiective ale intervenției statului ce urmează a fi realizată prin intermediul Legii de modificare reprezintă eliminarea disfuncționalităților identificate în Legea insolabilității nr. 149/2012 și, drept urmare, asigurarea respectării drepturilor participanților la procesul de insolabilitate, inclusiv prin scăderea termenului de derulare a procesului cu __% și a costurilor aferente acestui proces cu __%.

Obiectivele propuse urmează a fi atinse prin implementarea următoarelor soluții:

- asigurarea accesului corespunzător a creditorilor la procedura colectivă;
- sporirea protecției debitorului și a creditorilor garanți;
- asigurarea protecției valorii masei debitoare;

- asigurarea unei cooperări productive între administratorul insolvenței sau lichidator, pe de o parte, și creditorii individuali sau organele creditorilor, pe de altă parte;
- încurajarea finanțării post-intentare;
- descurajarea încheierii tranzacțiilor frauduloase;
- încurajarea optării pentru procedurile de restructurare;
- creșterea transparenței procedurilor de insolvență;
- consolidarea dreptului la un recurs efectiv al participanților la procesul de insolvență.

IV. Identificarea opțiunilor

4.1. Opțiunea "a nu face nimic".

Opțiunea "a nu face nimic" se caracterizează prin lipsa unei intervenții din partea statului asupra problemelor identificate. Acest fapt ar determina continuarea unei involuții, prin degenerare, a problemelor respective (a se vedea pct. 2.4 din prezenta analiză), or lipsa unei intervenții din partea statului ar putea denota nu doar indiferența față de aceste probleme, dar și tolerarea soluțiilor (uneori contrare legii) adoptate față de aceste probleme de către participanții la procesul de insolvență.

4.2. Opțiunea de a interveni.

Prin Legea de modificare urmează a fi implementate o serie de modificări la Legea insolvenței nr. 149/2012, dintre care principalele se referă la:

- înlăturarea obligației legale a creditorilor de a obține în prealabil o hotărâre judecătorească irevocabilă de încasare a datoriei, pentru a putea apela la procedura insolvenței față de debitor;
- operarea prezumției incapacității de plată doar dacă întârzierea de plată va fi mai mare de 90 de zile;
- acordarea posibilității debitorului de a răsturna prezumția incapacității de plată, prin prezentarea probelor ce ar confirma că acesta și-a executat obligațiile pecuniare, sau că există o acțiune civilă (intentată până la depunerea cererii introductive) în legătură cu obligația față de creditorul care a depus cererea introductivă, sau că obligația poate fi stinsă prin compensare;
- oferirea dreptului debitorului de a cere despăgubiri pentru prejudiciile cauzate ca urmare a depunerii cererilor introductive abuzive;
- acordarea posibilității exceptării de la moratoriu și continuarea valorificării garanțiilor, atunci când bunul grevat nu este esențial pentru restructurarea cu succes a debitorului ori pentru vânzarea afacerii debitorului;
- continuarea sporirii dobânzilor aferente părții garantate din creanță;
- instituirea unor reguli clare de stabilire a rangului de prioritate cronologică în raport cu alți creditori asimilați prin lege celor garantați;
- instituirea obligației lichidatorului de a obține o evaluare independentă a bunurilor, aplicând-o la expunerea bunurilor spre vânzare în licitația cu strigare sau, în caz de eșec, în licitațiile cu strigare;
- instituirea obligației lichidatorului de a vinde bunurile din masa debitoare la prețuri de piață, cu posibilitatea reducerii justificate și temperate a prețului;
- interzicerea vânzării bunurilor din masa debitoare către soții, rudele și afinii lichidatorului, organizatorului licitației sau judecătorilor instanței de insolvență;

- acordarea posibilității negocierii cuantumului onorariului fix și de succes a administratorului insolvenței sau a lichidatorului, și ajustării acestuia în funcție de performanțe;
- acordarea posibilității creditorilor de a contesta în instanța de insolvență refuzul administratorului de a convoca adunarea creditorilor;
- instituirea obligației administratorului de a prezenta informații nu doar organelor creditorilor, dar și creditorilor individuali;
- oferirea dreptului adunării creditorilor de a destitui administratorul care nu acționează cu diligența profesională, fără alt temei;
- clarificarea statutului juridic al creanțelor rezultate din finanțările post-intentare;
- clarificarea cercului de tranzacții care pot fi anulate, inclusiv tranzacții încheiate cu intenția de a împiedica, întârzia sau complica posibilitatea de stingere a creanțelor creditorilor;
- uniformizarea și reducerea perioadei "de suspiciune" pentru anularea tranzacțiilor frauduloase, preferențiale și subevaluate;
- extinderea cercului de persoane afiliate, tranzacțiile cu care pot fi anulate, pentru a preveni disimularea;
- oferirea dreptului de a înainta acțiune în anulare a tranzacțiilor frauduloase și creditorilor individuali;
- acordarea posibilității debitorului de a negocia în regim extra-judiciar cu creditorii, posibilitatea aplicării procedurii de restructurare;
- extinderea cercului de hotărâri și încheieri pasibile de a fi atacate cu recurs, precum și a cercului de persoane care pot face uz de această cale de atac.

Toate modificările care urmează a fi introduse prin Legea de modificare se regăsesc în proiectul legii.

V. Analiza și compararea opțiunilor

5.1. Costuri și beneficii ale opțiunilor.

Opțiunea "a nu face nimic" implică următoarele beneficii:

- a) limitarea accesului creditorilor care nu dispun de creanțe certe la procedura de insolvență (or doar creditorii care dispun de o creanță certă față de debitor pot depune o cerere introductivă, Legea insolvenței nr. 149/2012 impunând obligația obținerii în prealabil a hotărârii judecătorești prin care să fie constatată în mod irevocabil existența și valabilitatea creanței);
- b) lipsa unor condiții pentru a apela la procedura de insolvență (or nu este necesară trecerea a 90 de zile pentru ca prezumția incapacității de plată să opereze);
- c) asigurarea posibilității creditorilor de a depune cereri introductive fără a fi atrași la răspundere pentru aceste acțiuni (or creditorii au posibilitatea de a depune cereri introductive fără a fi atrași la răspundere pentru prejudiciile cauzate în acest sens debitorului);
- d) lipsa necesității pentru administratorul insolvenței/lichidatorul de a asigura un minim de performanță în activitatea sa (or acesta dispune de un onorariu fix și de succes care nu variază în dependență de performanțele sale).

Opțiunea "a nu face nimic" implică mai multe costuri sub forma cheltuielilor suportate, dar și a imposibilității recuperării creanțelor de către creditorii, după cum urmează:

- cheltuieli aferente soluționării litigiilor generate de problemele identificate, inclusiv cheltuielile de asistență juridică suportate de către părți și cheltuielile pentru asigurarea resurselor necesare instanțelor de judecată pentru continuitatea procesului de lucru;
- cheltuielile referitoare la achitarea onorariilor fixe achitate administratorului insolabilității/lichidatorului până la lichidarea debitorului;
- rata scăzută a creanțelor recuperate de către creditori, din motivul numeroaselor tranzacții suspecte în privința activelor debitorului încheiate în detrimentul creditorilor, care rămân valabile din motivul imposibilității anulării acestora.

Opțiunea intervenirii prin intermediul Legii de modificare aduce mai multe beneficii care vor fi resimțite în egală măsură de către participanții la procesul de insolabilitate și de către instanțele de insolabilitate. Beneficiile respective au fost determinate prin prisma analizei scopurilor propuse ale intervenției statului prin Legea de modificare.

Beneficii pentru creditori:

- a) asigurarea accesului la procedura de insolabilitate (prin posibilitatea apelării la procedura insolabilității fără necesitatea obținerii în prealabil a unei hotărâri irevocabile împotriva debitorului de încasare a datorici);
- b) posibilitatea stingerii creanței creditorilor din contul garanțiilor reale (prin posibilitatea creditorilor garantați, care nu au o creanță față de debitorul insolabil, de a valorifica bunurile grevate în ordinea prevăzută de Legea insolabilității nr. 149/2012);
- c) reducerea prejudiciilor suportate prin stingerea cât mai rapidă a creanțelor sale (prin acordarea dreptului creditorilor garantați de a valorifica bunurile grevate înainte de expirarea moratorului);
- d) posibilitatea recuperării unei părți mai mari din creanță (prin posibilitatea de a calcula dobânda aferentă părții garantate din creanță după intentarea procedurii de insolabilitate; prin instituirea unei proceduri de valorificare a masei debitoare care asigură protecția acesteia);
- e) consolidarea poziției creditorilor individuali și a organelor creditorilor în raport cu administratorul insolabilității sau lichidatorul (prin oferirea drepturilor creditorilor individuali de a solicita informații, de a contesta refuzul administratorului de a convoca adunarea creditorilor, dar și a dreptului adunării creditorilor de a destitui administratorul care nu acționează cu diligența profesională, fără alt temei);
- f) posibilitatea recuperării unei părți mai mari din creanță (prin valorificarea activelor obținute în urma anulării tranzacțiilor suspecte, fapt datorat consolidării regulilor referitoare la anularea tranzacțiilor suspecte);
- g) posibilitatea apărării drepturilor și intereselor proprii (prin fortificarea dreptului de la un recurs efectiv prin extinderea cercului de hotărâri și încheieri pasibile de a fi atacate cu recurs).

Beneficii pentru debitori:

- a) asigurarea dreptului de a se apăra împotriva cererilor introductive neîntemeiate (prin posibilitatea de a răsturna prezumția incapacității de plată prin prezentarea probelor care să confirme că a executat obligațiile pecuniare sau că există o acțiune civilă în legătură cu această obligație, intentată până la depunerea cererii introductive, ori că obligația poate fi stinsă prin compensare);

- b) asigurarea posibilității de a fi despăgubit pentru prejudiciile cauzate urmare a depunerii cererilor introductive abuzive (prin oferirea dreptului de a cere repararea prejudiciilor cauzate ca urmare a depunerii cererilor respective);
- c) posibilitatea de a resuscita situația economico-financiară și, respectiv, de a relua activitatea operațională (prin instituirea stimulentei care ar încuraja finanțarea post-intentare destinată resuscitării financiare; posibilitatea negocierii extra-judiciare cu creditorii în privința aplicării procedurii de restructurare);
- d) posibilitatea apărării drepturilor și intereselor proprii (prin fortificarea dreptului la un recurs efectiv prin extinderea cercului de hotărâri și încheieri pasibile de a fi atacate cu recurs).

Beneficii pentru administratorii autorizați:

- a) motivarea adecvată și echitabilă (prin instituirea posibilității negocierii cuantumului onorariului fix și de succes și ajustarea acestuia în funcție de performanțe);
- b) posibilitatea obținerii unor venituri suplimentare (prin posibilitatea desemnării în funcție la un număr nelimitat de întreprinderi).

Soluțiile propuse (și, respectiv, beneficiile obținute prin implementarea acestora) vor asigura scăderea termenului de derulare a procesului de insolvență prin influențarea nemijlocită a cauzelor problemelor identificate, or vor fi evitate mai multe situații care să declanșeze apariția unor litigii și, deci, târăgănarea derulării procesului de insolvență, după cum urmează:

- debitorul va fi descurajat să încheie careva acte juridice suspecte care ar fi în defavoarea creditorilor;
- va fi posibilă valorificarea bunurilor grevate până la încetarea moratoriului împus;
- administratorul insolvenței/lichidatorul își va eficientiza activitatea și se va abține de la admiterea abuzurilor în adresa creditorilor;
- nu vor fi depuse cereri introductive abuzive.

Intervenția statului prin intermediul Legii de modificare nu va implica cheltuieli financiare din bugetul public național.

Totodată, aplicarea practică a modificărilor ce urmează a fi implementate prin intermediul Legii de modificare ar implica următoarele costuri:

- cheltuielile judiciare, inclusiv de asistență juridică, suportate de către părți la exercitarea drepturilor acordate (e.g. dreptul de a cere anularea unor acte juridice frauduloase; dreptul de a cere repararea prejudiciului cauzat debitorului de către creditor prin depunerea cererii introductive abuzive);
- sumele suplimentare care ar urma a fi achitate de către debitor creditorului urmare a continuării calculării dobânzilor pentru partea garantată din creanță;
- cheltuielile suportate în procesul de valorificare a masei debitoare (e.g. pentru evaluarea independentă a bunurilor din masa debitoare);
- onorariile fixe care ar urma a fi achitate administratorului insolvenței/lichidatorului pe perioada procedurii de restructurare.

5.2. Riscuri care pot cauza eșecul intervenției preconizate.

Nu au fost identificate careva riscuri care ar putea cauza eșecul intervenției preconizate prin intermediul Legii de modificare sau diminuarea substanțială a beneficiului net preconizat.

5.3. Costuri de conformare pentru întreprinderi.

Nu au fost identificate careva costuri sau majorări de costuri de conformare pentru întreprinderi, inclusiv costuri administrative sau bugetare, care ar putea fi suportate de către întreprinderi în urma intervenției preconizate prin intermediul Legii de modificare.

5.4. Impacturi disproporționate.

Intervenția statutului prin intermediul Legii de modificare nu implică careva impacturi disproporționate asupra anumitor categorii de întreprinderi, inclusiv sub aspectul pozițiilor concurențiale, și nici asupra întreprinderilor micro și mici.

5.5. Justificarea costurilor.

Beneficiile intervenției statului prin intermediul Legii de modificare se justifică prin coraportarea acestora la beneficiile opțiunii "a nu face nimic", or:

- beneficiile identificate pentru opțiunea "a nu face nimic" nu asigură un echilibru între drepturile și obligațiile participanților la procesul de insolabilitate, dar și permit exercitarea drepturilor într-o manieră abuzivă (de ex. prin depunerea unor cereri introductive abuzive);
- costurile identificate pentru opțiunea intervenirii statului se compensează cu acele reduceri a cheltuielilor aferente unora dintre beneficiile identificate (de ex. deși procedura de valorificare a bunurilor din masa debitoare presupune apariția unor cheltuieli suplimentare (de ex. la evaluare) care în final se compensează prin vânzarea acestor bunuri la prețuri comerciale rezonabile și, respectiv, recuperarea în măsură mai mare a creanțelor creditorilor;
- beneficiile identificate pentru opțiunea "a nu face nimic" nu asigură eliminarea sau scăderea anumitor cheltuieli, astfel că, acele costuri identificate pentru această opțiune nu se compensează și, respectiv, urmează a fi suportate de către participanții la procesul de insolabilitate. Prin urmare, beneficiile opțiunii date nu justifică cheltuielile identificate în acest sens.

VI. Consultarea

6.1. Părțile interesate în intervenția propusă.

Principalele părți interesate în intervenția propusă prin intermediul Legii de modificare sunt participanții la procesul de insolabilitate (creditorii, debitorii și administratorii autorizați) și autoritățile statului cu atribuții aferente domeniului insolabilității (de ex. instanțele de insolabilitate).

În acest sens, și-au manifestat interes față de intervenția propusă acele autorități publice și organizații, care într-o anumită măsură au tangențe cu domeniul insolabilității (i.e. care ar putea avea calitatea de participant la procesul de insolabilitate). Lista autorităților publice și organizațiilor care și-au expus poziția vizavi de Legea de modificare se regăsește în *Sinteza*

obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor) la proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii insolvenței nr.149 din 29.06.2012.

6.2. Consultarea părților interesate.

Consultarea părților interesate în privința Legii de modificare a fost realizată în conformitate cu procedura prevăzută de Legea cu privire la actele normative nr. 100/2017, inclusiv prin publicarea, la data de 01.08.2018, pe pagina web www.particip.gov.md, a proiectului Legii de modificare și a notei informative la aceasta.

6.3. Poziția părților consultate.

Poziția părților consultate se regăsește în *Sinteza obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor) la proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii insolvenței nr.149 din 29.06.2012.*

Prezenta analiză a impactului de reglementare a proiectului Legii pentru modificarea Legii insolvenței nr. 149 din 29.06.2012 a fost elaborată în conformitate cu prevederile Legii nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător și Metodologia de analiză a impactului de reglementare aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1230/2006 cu privire la aprobarea Metodologiei de analiză a impactului de reglementare.

Anexe:

1. Proiectul Legii pentru modificarea legii insolvenței nr. 149 din 29.06.2012.
2. Sinteza obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor) la proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii insolvenței nr.149 din 29.06.2012.
3. Avizul Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător.

MINISTERUL JUSTIȚIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA

str. 31 August 1989, nr. 82
MD - 2012, mun. Chișinău,
tel.: 022 23 47 95, fax: 022 23 47 97
www.justice.gov.md

08.08.2018 nr. 04/9462
La nr. 06/2-7798 din 25.07.2018

Ministerul Economiei și Infrastructurii

Examinînd proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, comunicăm următoarele.

1. În titlu, cuvintele „și completarea” se vor exclude în conformitate cu art. 62 din *Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative*, or, modificarea actului normativ constă în schimbarea oficială a textului actului, inclusiv a dispozițiilor finale sau tranzitorii, realizată prin modificări, excluderi sau completări ale unor părți din text. Similar se va proceda și în dispozitivul Articolului unic.

2. La art. 3 nu este necesară expunerea în redacție nouă a noțiunilor „administrator al insolvenței” și „creditori chirografari”, deoarece respectivele nu se modifică în mod substanțial, fiind suficientă completarea acestora cu cuvintele ce se propun a fi introduse.

3. La art. 6 alin. (4) și art. 7 alin. (1) completările propuse nu sunt judicioase, deoarece nu permit stabilirea cu certitudine a datei de cînd se vor aplica prevederile respective. Propunem operarea completărilor în cauză după ce registrul cauzelor de insolvență va deveni funcțional.

4. La art. 24 alin. (5) remarcăm că, potrivit art. 55 alin. (2) din *Legea nr. 100/2017* într-un act normativ nu se admite trimiterea la o altă normă de trimitere (obiecție valabilă și pentru restul cazurilor similare din proiect).

5. La art. 26 alin. (2) și în restul cazurilor similare din proiect, se va ține cont că, în cazul în care în actul normativ se vor regăsi referințe la zile calendaristice, la zile lucrătoare și la zile fără a preciza dacă sunt lucrătoare sau calendaristice, în ultimul caz va fi dificilă aplicarea prevederii din motivul neclarității. Mai mult, în ultimul caz, referințele la zile vor putea fi interpretate că de fapt se face trimitere la zile pare, impare, de sărbătoare, etc.

6. Art. 27 alin. (4) cuvintele „poate aplica alte măsuri de asigurare” nu corespund criteriilor de calitate, motiv pentru care necesită a fi revizuite. Pentru a corespunde celor trei criterii de calitate - accesibilitate, previzibilitate și claritate - norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încît să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată,

14348

persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art. 23 din *Constituție*, care statuează obligația statului de a garanta fiecărui om dreptul de a-și cunoaște drepturile (*Hotărîrea Curții Constituționale nr. 26/2010 asupra excepției de neconstituționalitate a prevederilor alin. (6) art. 63 din Codul de procedură penală*, §10).

7. La art. 28 alin. (6) este greșit utilizat termenul „sintagma” or, sintagma reprezintă o unitate sintactică stabilă, formată din mai multe cuvinte între care există un raport de subordonare, constituind o parte a unei propoziții sau a unei fraze. La schimbarea unor cuvinte din conținutul textului unui act normativ, pentru exprimarea corectă, se menționează despre substituirea „cuvintelor” respective (obieție valabilă și pentru restul cazurilor similare din proiect).

8. La pct. 24, întru corectitudinea redactării, se va indica că, articolul 52 alineatul (2) litera c) va avea următorul cuprins, fiind urmat de conținutul propriu-zis al lit. c) luat între ghilimele. Totodată, se va ține cont că, la expunerea unui text între ghilimele, ghilimelele de la început se indică jos (obieție valabilă și pentru restul cazurilor similare din proiect).

9. La art. 57 alin. (1), art. 108 alin. (4) și art. 118 alin. (6) cuvintele „la sfîrșit” se vor exclude, or, completarea unui text sau alineat, fără a specifica ordinea în care se inserează cuvintele, semnifică, conform regulii generale de tehnică legislativă, completarea textului la sfîrșitul acestuia.

10. La art. 57 alin. (3) lit. b) cuvîntul „sintagma” se va substitui cu cuvîntul „textul”, or, la schimbarea unor cifre, semne și cuvinte din conținutul textului unui act normativ, pentru exprimarea corectă, se menționează despre substituirea „textului” respectiv (obieție valabilă și pentru restul cazurilor similare din proiect).

11. La art. 60 alin. (1) pentru a asigura unitatea terminologică, cuvîntul „tranzacțiilor” se va substitui cu cuvîntul „actelor” – termen utilizat în conținutul *Legii nr. 149/2012*.

12. La art. 66 alin. (1), întru corectitudinea redactării, textul „după litera l), se introduc” se va substitui cu textul „se completează cu”. Atragem atenție că, amplasarea pozițiilor în ordinea succesiunii acestora nu necesită o menționare în acest sens, iar cuvintele „se introduce” nu sunt caracteristice stilului de redactare al actului normativ (obieție valabilă și pentru restul cazurilor similare din proiect).

13. La art. 89, deoarece se modifică în mod substanțial, propunem redarea acestuia într-o nouă formulare, cu indicarea inclusiv a numărului și titlului articolului (obieție valabilă și pentru art. 104 din proiect).

14. La art. 104 și 105 menționăm că, utilizarea parantezelor pătrate nu este caracteristică stilului de redactare a actelor normative.

15. La art. 104 alin. (5) se va ține cont că, în referințele la actele normative, luna adoptării se indică cu litere.

16. La art. 105 propunem completarea alin. (2) cu cuvintele „pînă la proba contrară”.

17. La art. 108 numărul de ordine al alineatului se va lua între două paranteze rotunde „(1)”.

18. La art. 108 alin. (4) cuvintele „surse publice” poartă un caracter incert, motiv pentru care necesită a fi revizuite.

19. La art. 109 alin. (5) pentru încadrarea armonioasă a cuvintelor ce se propun a fi substituite, se vor revizui amendamentele propuse. Totodată, remarcăm că, păstrarea bijuteriilor și altor obiecte de aur, argint, platină și de metale din grupa platinei, din pietre prețioase și perle, precum și fragmentelor din aceste obiecte, ridicate de la debitor nu este caracteristică activității notariale, or, notarul este exponentul puterii de stat, împuternicit să îndeplinească acte notariale (a se vedea prevederile *Legii nr. 69/2016 cu privire la organizarea activității notarilor*).

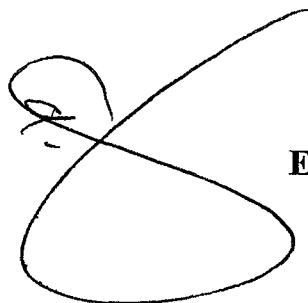
20. La art. 117 alin. (10) se vor exclude cuvintele „prin hotărîre” ca fiind inutile.

21. La art. 135 alin. (6) completarea propusă dublează prevederile art. 181 alin. (4) din proiect, motiv pentru care necesită a fi revizuită.

22. La art. 142 alin. (1) și (2) atragem atenție că, cuvintele ce se propun a fi excluse se utilizează la două forme gramaticale. Astfel, la amendamentul propus se va preciza că cuvintele indicate se exclud la ambele forme gramaticale.

23. La amendamentul propus la pct. 75 din proiect menționăm că, propunerile ce vizează tot textul actului normativ se indică la începutul actului de modificare, după care urmează amendamentele la elementele structurale expuse în ordine consecutivă. Adicional, se va preciza că cuvintele „instituții financiare” la orice formă gramaticală se substituie cu cuvintele „băncile sau alți prestatori de servicii de plată” la forma gramaticală corespunzătoare.

Secretar de stat

Eduard SERBENCO

mun. Chișinău, str. M. Kogălniceanu, nr.70,
MD-2009, tel. (+ 373 22) 22 15 47,
tel./fax: (+ 373 22) 22 52 27,
e-mail: info@csj.md

70, M. Kogalniceanu street, Chisinau,
MD-2009, tel. (+373 22) 22 15 47,
tel./ fax: (+373 22) 22 52 27,
e-mail: info@csj.md

20 septembrie 2018 nr. 7 – 2715/18
la nr. 06/2-7798 din 25 iulie 2018

Dlui Vitalie IURCU,
Secretar de Stat

Stimate domnule Secretar de Stat,

Curtea Supremă de Justiție a examinat *proiectul Legii pentru modificarea și completarea Legii insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012*, și informăm că, în principiu, suntem de acord cu modificările și completările prevăzute în acest proiect de lege.

În același timp menționăm următoarele propuneri și obiecții.

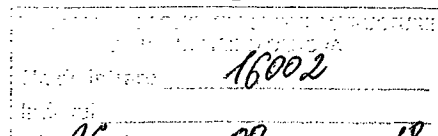
I. La punctele 2 și 3 privind modificările propuse la *art. 6 și art. 7* din Legea în cauză nu este indicat termenul limită de instituire a funcționalității acestor registre.

II. La punctul 8 (art. 20):

- nu suntem de acord cu redacția nouă a *literei c) din alin. (2) art. 20*, fiindcă dacă se pornește de la premisa că Legea insolvenței este o lege de executare ce reglementează o procedură colectivă de valorificare a creanțelor creditorilor față de debitor, urmează să se asigure un echilibru și o coordonare, a prevederilor acestei legi cu cele ale Codului de executare.

Astfel, din prevederile *art. 1 alin. (1) din Codul de executare*, rezultă că procedura de executare are sarcina de a contribui la realizarea drepturilor creditorilor recunoscute printr-un document executoriu prezentat spre executare, în modul stabilit de lege. Iar în *art. 11* din acest Cod se enumeră categoriile documentelor executorii.

Legislația procesual civilă reglementează pe lângă procedura în ordonanță ca procedură simplificată de încasare a sumelor de la debitor și procedura

examinării cererilor ca valoare redusă. Creditorul nu are decât să se adreseze în instanța de judecată, optând la discreția sa pentru procedura generală contencioasă și să anexeze la cererea sa introductivă hotărârea irevocabilă.

Admiterea posibilității adresării directe cu cererea introductivă a creditorului fără a avea hotărâri irevocabile a instanței de judecată, a unei hotărâri arbitrale irevocabile, ori copiei de pe hotărârea judecătorească irevocabilă privind recunoașterea hotărârii judecătorești sau a hotărârii arbitrale străine, ori decizia (hotărârea) organului abilitat prin legea executorie la acel moment, contravine conceptual caracterului de procedura de executare colectivă reglementată prin Legea insolvenței.

Astfel, dacă creditorul dorește să-și execute colectiv o creanță de a sa față debitor, și nu prezintă hotărâri irevocabile apare întrebarea ce urmează să se execute în cadrul acestei proceduri colective, dacă nu exista nici o hotărâre irevocabilă care să confirme creanța creditorului?

În afară de acesta, modificarea lit. c) în redacția în cauză va deschide calea spre fraudarea legii. Astfel, creditorul care are o creanță față de debitor nu se va adresa niciodată în justiție cu cererea de chemare în judecată unde va fi nevoit să achite taxa de stat de 3 % din valoarea acțiunii, ci se va adresa cu cererea introductivă. Prin aceasta se va restrânge și domeniul de aplicabilitate al Codului de executare, deoarece acesta se va aplica doar față de persoanele fizice, nu și față de cele juridice, unde creditorii vor depune cereri introductive, în loc să se adreseze în justiție cu cereri de chemare în judecată.

Totodată, lipsa unei hotărâri judecătorești, la depunerea cererii introductive, ar putea deschide calea spre abuzuri din partea creditorilor, în sensul preluării afacerilor prin utilizarea acestui instrument „legal”.

Depunerea unei cereri introductive urmează să fie precedată de obținerea de către creditor a unei hotărâri irevocabile și acesta va avea deschisă calea adresării cu cerere introductivă.

III. La punctul 9 (art. 21) cuvintele *”cu citarea debitorului”* urmează să fie lăsate în redacția acestui articol, citarea constituind o garanție de respectare a drepturilor procesuale ale debitorului ca parte integrantă a dreptului la un proces echitabil prevăzut de art. 6 CEDO. Ceea ce trebuie modificat este termenul, în loc de 10 zile lucrătoare, de specificat 20 zile lucrătoare. În acest interval de timp se va asigura citarea legală a debitorului, mai ales, reieșind și din prevederile CPC, care admit citarea și la adresa electronică.

IV. La punctul 10 (art. 22) suntem împotriva includerii la alin. (2) a cuvintelor *”sau un creditor”, ”sau respectiv art. 18”, ”sau respectiv art. 20”*, pe motiv că s-ar asigura un tratament egal între creditori și debitori. Tratamentul egal se manifestă în crearea acelorași condiții persoanelor care se află în situații identice.

Ori, între creditor și debitor nu se poate pune semnul egalității, acestea având un statut distinct, și prin urmare, în situații identice ar putea să existe diferențieri de reglementare. De fapt, prin această modificare se urmărește

excluderea posibilității de restituire a cererii introductive, ceea ce este inadmisibil și subminează drepturile debitorilor și exclude marja de apreciere a instanței de insolabilitate, aceasta neavând posibilitatea de a opta între mai multe soluții legale, fiind constrânsă să adopte doar una singură. Curtea Constituțională a declarat deja neconstituționale, mai multe prevederi legale reieșind din aceste raționamente.

V. La punctul 26 (art. 56) din alin. (2) din sintagma "sau reprezentantul lui legal" propunem excluderea cuvântului "*legal*", deoarece reprezentarea poate fi legală sau convențională, iar utilizarea doar a cuvântului "reprezentarea" ar acoperi ambele situații.

VI. La punctul 44 (art. 104):

- la alin. (1), cuvintele "*cu acordul administratorului/lichidatorului*" urmează să fie excluse. Ce se întâmplă în cazul în care un creditor are un interes legitim pentru a anula anumite acte juridice, dar administratorul/lichidatorul nu își dă acordul în acest sens? Considerăm că prin această prevedere legală se subminează nejustificat drepturile creditorilor și se lasă la discreția absolută a administratorilor/lichidatorilor să dea sau să nu dea acordul în sensul menționat, ceea ce deschide calea spre abuzuri din partea acestora. Or, în Legea nu se menționează cazurile când administratorul/lichidatorul ar putea să refuze în darea unui asemenea acord.

A se vedea în acest sens și comentariile la art. 248, care propune o soluție diametral opusă prin includerea creditorilor validați în cercul persoanelor îndreptățite să depună cereri în condițiile art. 248 din lege.

- la alin. (3) în redacția propusă – trebuie de exclus în totalitate din rațiunile expuse la alin. (1) art. 104 din prezentul aviz.

VII. La punctul 45 (art. 105) la alin. (1) cuvintele "cu acordul administratorului/lichidatorului" urmează să fie excluse, din rațiunile expuse la pct. 7 din prezentul aviz.

VIII. La punctul 47 (art. 109) cuvintele "sau altă persoană competentă" generează ambiguitate. Care este această persoană competentă? Nu se urmărește prin această modificare oare, atribuirea competenței exclusive de păstrare notarilor? Propunem, fie de lăsat redacția actuală, fie de indicat concret care anume sunt persoanele competente.

IX. La punctul 64 (art. 190) la alin. (6) urmează de concretizat ce înseamnă "*cazuri excepționale*".

Alte propuneri și obiecții la conținutul proiectului de Lege în cauză nu avem.

În legătură cu necesitatea apărută și în urma modificării art. 355 din Codul de procedură civilă prin Legea nr. 254 din 01.12.2017 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, Vă expediem proiectul Legii cu privire la modificarea și completarea Codului de procedură civilă al Republicii Moldova nr.225/2003 (*republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.130-134, art.415*) și nota informativă la proiect.

Anexa: 6 file

Cu respect,

 Ion DRUȚĂ,
Președintele Curții Supreme de Justiție

L E G E
pentru completarea Codului de procedură civilă
al Republicii Moldova nr.225/2003

* * *

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I – Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr.225/2003
(republicat în *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2013, nr.130–134, art.415), cu modificările și completările ulterioare, se completează după cum urmează:

1. După articolul 241 se introduce articolul 241¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 241¹. Stilul și exigențele calitative ale motivării hotărârii judecătorești

(1) Stilul de redactare a motivării hotărârii judecătorești este liber, însă în toate cazurile motivarea trebuie să fie întemeiată, pertinentă, completă, omogenă, concretă, convingătoare și accesibilă.

(2) Motivarea trebuie să fie în strictă concordanță cu soluția din dispozitiv, și să exprime respectarea de către instanța judecătorească a principiilor enunțate în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.

(3) Dispozițiile aliniatului (1) - (2) se aplică și redactării motivelor deciziei instanței de apel și de recurs, inclusiv încheierii adoptate în camera de deliberare."

2. După articolul 371 se introduce articolul 371¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 371¹. Particularitățile apelului în materie de insolvență

(1) Termenul de declarare a apelului pentru hotărârile pronunțate de către judecătorii în materie de insolvență este de 15 zile din momentul pronunțării dispozitivului hotărârii.

(2) În decurs de 5 zile de la repartizarea cererii de apel, completul de judecată verifică dacă aceasta întrunește exigențele prevăzute de lege, fără înștiințarea participanților la proces, și în funcție de aceasta acceptă cererea de apel spre examinare sau aplică prevederile art. 368 și 369.

(3) Termenul de examinare al apelului nu va depăși două luni.

(4) Decizia integrală se întocmește în termen de 10 de zile de la pronunțarea dispozitivului deciziei și se publică pe pagina web a instanței judecătorești."

3. După articolul 440 se introduce articolul 440¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 440¹. Particularitățile recursului în materie de insolvență

(1) Recursul se declară în termen de 15 zile de la data comunicării deciziei integrale.

(2) Termenul de examinare al recursului nu va depăși o lună, după declararea admisibilității".

Art. II. - (1) Prezenta lege intră în vigoare

(2) Dispozițiile din Legea insolabilității, cu excepția alinietelor (4) și (5) din articolul 8, care au ca obiect de reglementare recursul împotriva hotărârilor emise de judecătorii în materie de insolvență devin desuete din momentul intrării în vigoare a prezentei Legi.

(3) Recursurile asupra hotărârilor emise de judecătorii în materie de insolvență și pendinte pe rolul curților de apel se vor examina și soluționa în continuare potrivit prevederilor Legii insolabilității și Codului de procedură civilă.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Nota informativă

1. Motivarea

Pentru a fi de calitate, hotărârea judecătorească trebuie percepută de justițiabil și de societate în general drept rezultatul unei aplicări pertinente a regulilor de drept, al unei proceduri echitabile și al unei aprecieri convingătoare a faptelor. Justițiabilul va avea atunci convingerea că a fost examinată cauza sa și că a fost soluționată corect și societatea va percepe hotărârea ca pe un factor ce poate restabili pacea socială.

Astfel, pentru a realiza asemenea scopuri trebuie respectat un anumit număr de condiții înaintate față de actul prin care se realizează funcția jurisdicțională.

Una din aceste condiții este motivarea hotărârii judecătorești. Motivarea hotărârii lor judecătorești reprezintă o garanție a imparțialității judecătorului, a actului de justiție și oferă posibilitatea unui cerc larg de persoane de a cunoaște conținutul motivelor ce au determinat pronunțarea unei anumite hotărâri judecătorești.

Necesitatea motivării hotărârii judecătorești indiferent de forma pe care aceasta o îmbracă (încheiere judecătorească, hotărâre judecătorească prin care se soluționează fondul unei cauze, decizie a instanței de control judiciar), este un principiu unanim recunoscut, și trasează o obligație constituțională instanțelor judecătorești, și anume că, hotărârea trebuie, în principiu, să fie motivată.

Calitatea hotărârii judecătorești depinde în principal de calitatea motivației. O motivare bună este o necesitate imperioasă care nu poate fi neglijată în favoarea celerității, între aceste categorii juridice urmează să existe un just echilibru.

Motivația permite nu numai o mai bună înțelegere și acceptare a hotărârii de către justițiabil, dar este mai ales o garanție împotriva arbitrarului. Pe de o parte, ea obligă judecătorul să distingă mijloacele de apărare ale părților și să precizeze elementele care îi justifică soluția și o fac să fie conformă legii și, pe de altă parte, ea permite o înțelegere a funcționării justiției de către societate.

Proiectul de lege propus are ca scop de a amenda Codul de procedură civilă prin reglementarea expresă a cerințelor calitative înaintate față de redactarea motivării hotărârii judecătorești. Codul de procedură civilă în actuala redacție la articolul 241 alin. (5) **prevede doar cerințele cantitative** care urmează să le conțină motivarea hotărârii judecătorești, astei, la exigențele de ordin cantitativ sunt prescrise: circumstanțele cauzei, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.

Amendamentele propuse constituie o novație în materie de motivare a actelor judecătorești de dispoziție și instituie standarde europene față de motivarea actului prin care se realizează puterea judecătorească. Astfel, art. 241¹ Codul de procedură civilă prevede că, **motivarea soluției adoptate de către instanța de judecată trebuie să fie întemeiată, pertinentă, completă, omogenă, concretă, convingătoare și accesibilă**. De asemenea această trebuie să fie conformă cu **dispozitivul actului judecătoresc prin care se soluționează o cauză civilă sau unele chestiuni de procedură**.

Modificările propuse vor face ca motivarea să fie coerentă, clară și lipsită de ambiguități și de contradicții, și va permite urmărirea unui raționament care a condus judecătorul la adoptarea soluției.

Exigențele privind calitatea redactării motivării hotărârilor judecătorești se referă nu doar propriu zis hotărârii judecătorești emise de către prima instanță, dar și deciziilor emise de către instanțele de control judiciar, inclusiv încheierilor judecătorești adoptate în camera de deliberare.

Reglementarea expresă a exigențelor de ordin calitativ a redactării motivării hotărârii judecătorești va spori considerabil responsabilitatea și diligență judecătorului la analiza, interpretarea și aprecierea probelor, precum și la interpretarea și aplicarea normelor de drept care guvernează raportul juridic litigios dedus justiției sau a situației juridice nelitigioase. Formele procesuale nominalizate vor genera o calitate substanțială a actului procesual emis de către instanța de judecată în legătură cu examinarea și soluționarea cauzelor civile, implicit o calitate înaltă a justiției, inclusiv va spori eficiența apărării judiciare a drepturilor subiective și intereselor legitime ale persoanei.

II. Căile de atac în materie de insolvență

Prin Legea nr. 254 din 01.12.2017 a fost modificat art. 355 din Codul de procedură civilă, competența jurisdicțională materială de examinare și soluționare a cererii de declarare a insolvabilității a fost atribuită judecătoriei.

Prin modificarea operată s-a creat un **vid legislativ** în ce privește căile de atac împotriva hotărârilor judecătorești emise de către instanța de insolvabilitate. Până la modificarea art. 355 Codul de procedură civilă hotărârea emisă de către instanța de insolvabilitate se contesta cu recurs la Curtea Supremă de Justiție, astfel, recursul se examina în Secțiunea a 2-a capitolul XXXVIII.

În secțiunea a 2-a capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă este reglementată procedura de recurs doar împotriva actelor de dispoziție emise de curțile de apel. Astfel, din punct de vedere a **competenței materiale funcționale, în exclusivitate, doar** Curtea Supremă de Justiție are dreptul-îndatorire de a examina și soluționa în Secțiunea a 2-a cererile de recurs declarate împotriva deciziei Curților de Apel prin care s-a soluționat apelul sau împotriva hotărârilor emise de către acestea în calitate de primă instanță, în cazurile expres prevăzute de lege. Pe când secțiunea 1 capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă are ca obiect de reglementare doar recursul împotriva încheierii judecătorești.

Acest vid legislativ creează incertitudine, ambiguități și imprevizibilitate atât pentru justițiabil! cât și pentru instanța de fond, dar cu precădență pentru cele de control judiciar.

Proiectul de lege cu privire la completarea codului de procedură civilă are ca finalitate de a extinde obiectul apelului și la hotărârile pronunțate de către judecătorii în materie de insolvență, iar ulterior cu posibilitatea de a contesta cu recurs decizia instanței de apel.

Pentru a asigura celeritatea procesului judiciar se stabilesc termene de procedură mai scurte, atât pentru declararea apelului împotriva hotărârii în materie de insolvență, cât și pentru primirea și examinarea cererii de apel.

Proiectul de lege cu privire la completarea codului de procedură civilă își propune de a include în obiectul recursului și deciziile prin care a fost soluționat

apelul asupra hotărârilor emise de către instanțele de insolvență, astfel, urmărind drept finalitate **de a asigura o aplicare uniformă a legislației de către instanțele judecătorești**. Ca și în cazul apelului, pentru a asigura celeritatea procesului judiciar se stabilesc termene de procedură mai scurte, atât pentru declararea recursului cât și examinarea acestuia.

Recursul în Secțiunea a 2-a pe lângă caracterile de a fi o cale de atac nedevolutivă (de drept), extraordinară și de reformare, după natura sa juridică constituie un instrument procesual prin intermediul căruia se exercită piramidal de către Curtea Supremă de Justiție, în calitate de instanță de casație, controlul judiciar de legalitate asupra actelor judecătorești de dispoziție emise de instanțele judecătorești ierarhic inferioare, astfel, realizând exclusiv la nivel național funcția de asigurare a interpretării și aplicării corecte și uniforme a dreptului (în doctrină procesuală europeană este numită „**funcția nomofilactică**”).

Conform art. 1 alin. (2) din Legea cu privire la Curtea Supremă de Justiție nr. 789 din 26.03.1996 „Curtea Supremă de Justiție este instanța judecătorească supremă care asigură aplicarea corectă și uniformă a legislației de către toate instanțele judecătorești, soluționarea litigiilor apărute în cadrul aplicării legilor, garantează responsabilitatea statului față de cetățean și a cetățeanului față de stat”.

Prin urmare, recursul în Secțiunea a 2-a este unul din instrumentele procesuale prin care Curtea Supremă de Justiție își exercită, la cererea participanților și în condițiile legii, **funcția constituțională de a asigura aplicarea corectă și uniformă a legislației de către toate instanțele judecătorești**.

La elaborarea prezentului proiect de lege a fost folosită ca sursă științifică, Codul de procedură civilă a Italiei, Elveției, Germaniei, Franței, României, Avizul nr. 11 (2008) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești, conceptele și tezele doctrinare, dintre care: 1) Deleanu L, Tratat de procedura civilă. Volumul II. Noul Cod de procedură civilă. Ediția revăzută, competată și actualizată. București: Universul Juridic, 2013. - 754 p., 2) Leș I., Tratat de drept procesual civil. Volumul II. București: Universul Juridic, 2015. - 1058 p., 3) Треушникова М, К., Гражданский процесс. Москва: Статут, 2014, - 960 c., 4) Bârsan C, Convenția europeană a drepturilor omului. Comentarii pe articole. Volumul I. Drepturi și libertăți. București: C.H.Beck, 2005. - 1273., 5) Leș I., Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole. București: C.H.Beck, 2013. - 1419 p., 6) Măgureanu F., Drept procesual civil. Ediția 7. București: All Beck, 2004. - 646 p., 7) Negru V., Radu D., Drept procesual civil. București: Didactică și Pedagogică, 1977. 520 p.; 8) Stoenescu I., Zilberstein S., Drept procesual civil. Teoria generală. București: Didactică și Pedagogică, 1977. - 531 p., 9) Stoenescu I., Porumb G., Drept procesual civil român. București: Didactică și Pedagogică, 1966.-494 p., 10) Ungureanu O., Actele de procedură în procesul civil. București: Șansa, 1994. -215 p., 11) Chiovenda G. Diritto procesuale civili. Napoli: 1923. - 172 p., 12) Яркова В. В., Гражданский процесс. Москва: Wolters Kluwer, 2009. - 784 c. 13) Leș I., Tratat de drept procesual civil. Volumul I. București: Universul Juridic, 2014.-971 p., 14) Cădere V. Tratat procedură civilă. București: 1928. - 506 p., 15) Herovanu E., Teoretic și practic de procedură civilă. Iași: 1926. - 479 p., 16) Pașcaneanu M., Drept falimentar român. București: 1926. - 773 p., 17) FalăN., Mărgineanu L., Dimesiunea juridico-morală a

principiului aflării adevărului în procesul civil. In: Revista studii juridice
Universitare Nr. 1-2, Anul III/2015, pag. 111-113.

**CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
A REPUBLICII MOLDOVA**

**SUPREME COURT OF JUSTICE
OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA**

mun. Chișinău, str. M. Kogălniceanu, nr.70,
Republica Moldova, MD-2009, tel. (+ 373 22)
22 15 47, tel./fax: (+ 373 22) 22 52 27,
e-mail: info@csj.md

Chișinău, M. Kogalniceanu 70 street,
Republic of Moldova, MD-2009, tel. (+373
22) 22 15 47, tel./ fax: (+373 22) 22 52 27,
e-mail: info@csj.md

1/59 din 05.11.2018

Dlul Vasile VULPE
Șef al Direcției Politici Economice și Mediu de Afaceri,
Ministerul Economiei și Infrastructurii
Mun. Chișinău, Piața Marii Adunări Naționale, nr.1

AVIZ

la proiectul Legii pentru modificarea Legii insolvenței

Cu referire la proiectul de modificare a Legii insolvenței nr. 149 din 29.06.2012, în rezultatul dezbaterilor publice din 01 noiembrie 2018 menționăm următoarele propuneri și obiecții.

1. La art. 2, noțiunea de „administrator al insolvenței”, după cuvântul „persoană” propunem să fie adăugat cuvintele „fizică, care nu are statut de întreprinzător”. Astfel, administratorul insolvenței este o persoană fizică, iar activitatea pe care o desfășoară nu este activitate de întreprinzător. Prin această precizare s-ar exclude ambiguitatea care există în prezent referitor la statutul administratorilor autorizați.

Corespunzător, reprezentarea acestuia poate avea loc în cadrul procesului doar în condițiile prevăzute de art. 75, alin. (1) CPC, adică de către avocați sau avocați stagiar. Pe cale de consecință, la art. 71, alin. (1), lit. e) urmează să fie exclusă, deoarece este inaplicabilă prin prisma art. 1, alin. (2), administratorul insolvenței nu poate fi lichidat și nici față de acesta nu poate fi intentat proces de insolvență.

2. La art. 17, propunem ca lit. g) care în prezent are redacția – „dovada notificării proprietarului, a cărei lipsă însă nu împiedică admiterea spre examinare a cererii introductive”, de a o modifica în următoarea redacție: - cuvântul „proprietarului”, se substituie prin cuvântul „asociaților”, iar restul textului după virgulă, se exclude. În practica judiciară se atestă cazuri când administrator este o persoană, iar asociat altă persoană, administratorul depunând cereri introductive, fără ca asociații să cunoască acest fapt, mai ales dacă sunt cetățeni străini. Prin urmare, pentru a nu leza drepturile asociaților și a proteja drepturile investitorilor străini, notificarea prealabilă a acestora este obligatorie de către administratorul societății comerciale, care depune cerere introductivă.

Corespunzător, art. 17, urmează a fi completat cu o nouă literă f) în următoarea redacție: „avizul Serviciului Fiscal de Stat, aferent informării acestuia de către creditor (creditori) sau debitor despre intenția de a depune cererea introductivă”.

3. La art. 18, conform proiectului, alin. (2) se abrogă. Corespunzător, alin. (3) devine alin. (2).

4. Din redacția lit. a) din art. 20, alin. (2) din proiect, rezultă că în acest text se adaugă doar cuvintele „potrivit art. 10”. Corespunzător, din punct de vedere tehnico-legislativ, pct. 8 din proiect, urmează să fie expus în altă redacție, după cum urmează:

„8. La art. 20, alin. (2), lit. a), după cuvîntul „insolvabilitate”, se adaugă cuvintele „potrivit art. 10”, mai departe după text.

5. La art. 20, alin. (2), lit. c) nu urmează să fie expusă în altă redacție, ci menținută redacția existentă.

Termenul de „creditor” are un înțeles diferit în funcție de situația concretă în care este utilizat. Astfel, *în sens de parte a raportului juridic obligațional*, prin prisma temeiurilor de apariție a acestora reglementate de art. 514 Cod civil, creditorul este acea persoană care este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații. Anume în acest sens, este utilizat termenul de creditor în art. 512 Cod civil sau 344, alin. (1) CPC.

Cu totul alt înțeles îl are noțiunea respectivă *în cadrul procedurii de executare*. Astfel, din prevederile art. 10, alin. (1) din Codul de executare, rezultă că creditor este acea parte a acestei proceduri, care realizează, prin intermediul executorului judecătoresc, cu concursul organelor de stat abilitate, drepturile sale, *recunoscute printr-un document executoriu*, dacă debitorul nu-și îndeplinește benevol obligațiile. Dacă se pornește de la premisa că Legea insolvabilității este o lege de executare ce reglementează o procedură colectivă de valorificare a creanțelor creditorilor față de debitor, urmează să se asigure un echilibru și o coordonare a prevederilor acestei legi cu cele ale Codului de executare. Astfel, din prevederile art. 1, alin. (1) din Codul de executare, rezultă că procedura de executare are sarcina de a contribui la realizarea drepturilor creditorilor recunoscute printr-un document executoriu prezentat spre executare, în modul stabilit de lege. Iar în art. 11 din acest Cod se enumeră categoriile documentelor executorii.

Prin urmare, dacă procedura de executare se intentează în baza unei cereri depuse de creditor, la care se anexează un document executoriu în sensul art. 11 din Codul de executare, același lucru trebuie să existe și în cadrul procedurii de insolvabilitate, adică la cererea introductivă a creditorului urmează să fie anexat un document executoriu emis în baza unei hotărâri irevocabile.

Legislația procesual-civilă reglementează pe lângă procedura în ordonanță ca procedură simplificată de încasare a sumelor de la debitori și procedura examinării cererilor cu valoare redusă. Creditorul nu are decît să se adreseze în instanța de judecată, optînd la discreția sa pentru una dintre aceste proceduri simplificate, sau pentru procedura generală contencioasă și să anexeze la cererea sa introductivă hotărîrea irevocabilă.

Admiterea posibilității adresării directe cu cerere introductivă a creditorului fără a avea un document executoriu emis în baza unei hotărîri irevocabile a instanței de judecată, a unei hotărîri arbitrale irevocabile, ori copiei de pe hotărîrea judecătorească irevocabilă privind recunoașterea hotărîrii judecătorești sau a hotărîrii arbitrale străine, ori decizia (hotărîrea) organului abilitat prin legea

executorie la acel moment, contravine conceptual caracterului de procedură de executare colectivă reglementată prin Legea insolvenței.

Indiferent că se optează pentru o executare individuală sau colectivă, obiectul executării îl constituie doar un document executoriu. Executarea nu poate avea loc decât dacă creditorul prezintă un document executoriu.

Astfel, dacă creditorul dorește să-și execute colectiv o creanță a sa față de debitor, și nu prezintă un document executoriu emis în baza unei hotărâri irevocabile, apare întrebarea ce urmează să se execute în cadrul acestei proceduri colective, dacă nu există nici o hotărâre irevocabilă care să confirme creanța creditorului?

În afară de aceasta, excluderea lit. c) din redacția art. 20, alin. (2) va deschide calea spre fraudarea legii. Astfel, creditorul care are o creanță față de debitor nu se va adresa niciodată în justiție cu cerere de chemare în judecată unde va fi nevoit să achite taxa de stat de 3 % din valoarea acțiunii, ci se va adresa cu cerere introductivă, achitând o taxă de stat simbolică de 400 lei. Prin aceasta se va restrânge și domeniul de aplicabilitate al Codului de executare, deoarece acesta se va aplica doar față de persoanele fizice, nu și față de cele juridice, unde creditorii vor depune cereri introductive, în loc să se adreseze în justiție cu cereri de chemare în judecată.

Totodată, lipsa unei hotărâri judecătorești, la depunerea cererii introductive, ar putea deschide calea spre abuzuri din partea creditorilor, în sensul preluării afacerilor prin utilizarea acestui instrument "legal".

Depunerea unei cereri introductive, urmează să fie precedată de obținerea de către creditor a unei hotărâri irevocabile, și doar dacă se va constata în cadrul procedurii de executare că debitorul nu dispune de bunuri pentru a stinge creanța creditorului, acesta va avea deschisă calea adresării cu cerere introductivă.

Prin urmare, propunem de a completa art. 20, alin. (2) cu o nouă literă, d) cu următorul cuprins: „încheierea emisă de executorul judecătoresc ce confirmă imposibilitatea executării”.

La fel, propunem de a completa art. 20, cu o nouă literă, e) cu următorul cuprins: „avizul Serviciului Fiscal de Stat, aferent informării acestuia de către creditor (creditori) sau debitor despre intenția de a depune cererea introductivă”.

În eventualitatea în care această propunere nu va fi acceptată, propunem de a stabili un plafon minim pentru a depune cererea introductivă de 100 000 lei.

6. Din redacția alin. (6) din art. 21 din proiect, rezultă că în acest text se modifică doar cifra „10”, cu cifra „20”. Corespunzător, din punct de vedere tehnico-legislativ, pct. 9 din proiect, urmează să fie expus în altă redacție, după cum urmează: „9. La art. 21, alin. (6), cifra „10” se substituie cu cifra „20”.

7. La art. 22, alin. (3) urmează să fie exclus în totalitate. Astfel, în art. 17 și 20 din proiect în redacția propusă din acest aviz, se conține deja ca anexă la cererea introductivă avizul Serviciului Fiscal de Stat. Corespunzător, prin prisma art. 22, alin. (1) din proiect, neanexarea acestui aviz are ca efect restituirea cererii introductive, indiferent că a fost depusă de creditor sau debitor.

8. La art. 24, alin. (2), lit. b) din proiect, propunem ca să fie adăugat după cuvântul „administrare”, cuvintele „și reprezentare”, iar în locul cuvintelor „debitorului dreptului”, de inclus cuvintele „dreptului administratorului

debitorului”, mai departe după text, pentru a asigura corelația dintre prevederile Legii insolvenței, cu cele ale art. 61, alin. (1) Cod civil în sensul că persoanele juridice își exercită drepturile și își execută obligațiile prin administrator, iar debitor este însăși persoana juridică pe care administratorul o conduce, administrează și reprezintă.

9. La art. 25, alin. (1) se exclude, iar după alin. (5) se introduce un alineat nou (5¹). Propunem, ca modificarea să se realizeze fără adăugarea alineatelor cu indici. Propunem următoarea redacție:

13. Articolul 25:

Alin. (1) se abrogă. Alin. (2) devine alin. (1), alin. (3), devine alin. (2), alin. (4), devine alin. (3), alin. (5), devine alin. (4). În textul alineatului (3), care devine alin. (2), cifra „2” între paranteze, se substituie cu cifra „1”.

După alin. (1), se introduce un alin. nou – (5), cu următoarea redacție ”...se indică textul alineatului”, iar celelalte alinate se renumerează. ”

În așa mod se vor păstra numărul de alinate existente în prezent, fără a adăuga alinate cu indici.

10. La pct. 16 prin care se modifică art. 28, alin. (4), nu este clar ce s-a avut în vedere prin cuvintele „din oficiu”? Se are în vedere oare faptul că instanța de judecată nu urmează să convoace în ședință participanții la proces și să emită unipersonal hotărârea de intentare a procesului de insolvență? Urmează de văzut dacă o asemenea prevedere corespunde criteriilor de desfășurare a unui proces echitabil.

11. La pct. 17, prin care se modifică art. 33 din lege, propunem de a exclude cuvintele „conform legii”, deoarece evaluarea despăgubirilor poate avea loc și prin acordul părților, acestea fiind în drept să încheie în acest sens o tranzacție de împăcare.

12. La pct. 19, prin care se operează completări la art. 37, alin. (1) din lege, în vederea evitării contradicțiilor din lege, urmează a se ține cont de prevederile art. 21, alin. (6) din care rezultă că, dacă cererea introductivă a fost depusă de debitor, hotărârea de intentare a procesului de insolvență, nu se supune recursului. Astfel, la sfârșitul propoziției, în loc de punct urmează a se pune virgulă, și de adăugat cuvintele: „cu excepția cazului când cererea introductivă a fost depusă de debitor”.

13. La pct. 21, prin care se operează modificări la art. 44 din lege, la sfârșitul propoziției, în loc de punct urmează a se pune virgulă și de adăugat cuvintele: ”cu informarea despre acest fapt a instanței de insolvență”. Prin aceasta, se va asigura corelația acestei prevederi cu cea cuprinsă la art. 67 din lege.

14. La pct. 23 din proiect prin care se completează legea cu un art. nou - art. 48¹, la alin. (1), lit. a) după cuvântul „înregistrat” urmează de adăugat cuvintele „dacă bunul există în natură”. În caz contrar, separarea nu poate opera.

15. La pct. 24 prin care se expune art. 50 în redacție nouă – propunem la alin. (3), lit. a) următoarea redacție: „cumpărătorului care a încheiat cu vânzătorul un contract de vânzare-cumpărare cu rezerva proprietății”. Astfel, în redacția actuală a proiectului, nu este clar cine va avea calitatea de creditor garantat, în condițiile în care vânzătorul pînă la achitarea ultimei rate este proprietar al bunului, iar

cumpărătorul are un drept provizoriu de proprietate asupra aceluiași bun. După cum se observă, la lit. b) se utilizează cuvîntul cumpărătorul, ceea ce corespunde exact realității, sub aspectul determinării subiectului protejat de lege.

16. La pct. 27, prin care art. 55, alin. (3) se expune în altă redacție, cuvîntul „legal” urmează să fie exclus, prin utilizarea termenului de reprezentare, subînțelegîndu-se atît reprezentantul legal, cît și cel convențional, deoarece reprezentarea poate fi legală sau convențională, iar utilizarea doar a cuvîntului „reprezentarea” ar acoperi ambele situații.

17. Suntem împotriva pct. 37, prin care din cuprinsul art. 71 se exclude textul „din oficiu”.

Astfel, dacă în prezent instanța de insolvabilitate, din oficiu poate destitui administratorul insolvabilității, în cazul în care acesta nu-și îndeplinește corespunzător atribuțiile sau încalcă legea, atunci în viziunea autorilor proiectului instanța de insolvabilitate nu poate avea o asemenea competență, urmînd doar să sesizeze Colegiul disciplinar al administratorilor autorizați. Decizia Colegiului disciplinar însă, poate fi contestată în contencios administrativ, dispusă suspendarea acesteia ca măsură de asigurare, iar examinarea cauzei poate dura ani. Ce se întîmplă cu dosarul de insolvabilitate în acest timp, în condițiile în care instanța de judecată nu poate destitui din oficiu administratorul, iar creditorii nu decid acest lucru la adunarea creditorilor?

Totodată, rămîn fără modificări prevederile art. 67 din lege din care rezultă că instanța de insolvabilitate are competența de a supraveghea administratorul insolvabilității. Astfel, cum va fi posibilă supravegherea administratorului insolvabilității fără existența pârghiilor de influență asupra lui, inclusiv prin demiterea din oficiu? De exemplu, dacă administratorul insolvabilității nu prezintă tabelul creanțelor la ședința de validare, și nici nu se prezintă în mod repetat fără motiv la ședințele de judecată, judecătorul nu poate decît să-i aplice amendă, dar dosarul rămîne neexaminat și creditorii nevalidați. Responsabilitatea asigurării examinării cauzei în termen rezonabil îi revine judecătorului, dar acesta prin modificările propuse, este lipsit de pârghiile necesare în acest sens.

Totodată, adăugarea alin. (1¹) la art. 71, la care se face trimitere la lit. c)-e), care de fapt sunt norme juridice moarte, nu poate fi acceptată. Mai ales, temeiul prevăzut de lit. e), pe care am propus-o să fie exclusă.

18. La art. 104, alin. (1), cuvintele „cu acordul administratorului/lichidatorului” urmează să fie excluse. Ce se întîmplă în cazul în care un creditor are un interes legitim pentru a anula anumite acte juridice, dar administratorul/lichidatorul nu își dă acordul în acest sens? Considerăm că prin această prevedere legală se subminează nejustificat drepturile creditorilor și se lasă la discreția absolută a administratorilor/lichidatorilor să dea sau să nu dea acordul în sensul menționat, ceea ce deschide calea spre abuzuri din partea acestora. Ori, în lege nu se menționează cazurile cînd administratorul/lichidatorul ar putea să refuze în darea unui asemenea acord. De fapt, prin această modificare se urmărește scopul de a spori nejustificat competența administratorilor, cînd de fapt, din prevederile art. 66, alin.

(1) mi rezultă că administratorul insolvenței are o asemenea atribuție (de a da acordul pentru depunerea acestor cereri).

În afară de aceasta, nu este clară logica autorilor proiectului, care prin art. 104, alin. (3) reglementează posibilitatea creditorilor de a solicita autorizarea de a înainta o asemenea cerere, iar la art. 248 din lege, se exclude alin. (3) care la fel reglementează procedura autorizării? Deci, în cazul cererilor depuse în baza art. 104 se poate solicita autorizarea instanței de judecată pentru a depune o cerere de atragere la răspundere subsidiară, se exclude posibilitatea autorizării?

Nu ar fi mult mai simplu, ca cererea în baza art. 104 sau 248 să poată fi depusă direct de către creditorii în instanța de insolvență?

În cazul reglementării autorizării, judecătorul trebuie să emită o încheiere pe marginea cererii de autorizare, și ulterior să examineze cauza în fond, dacă admite cererea de autorizare.

19. La pct. 60, prin care se modifică art. 144, alin. (2) din lege, după cuvântul „examine”, urmează de adăugat cuvintele „fiind exclusă repunerea lor în termen”. În practica judiciară se atestă cazuri când contestațiile se repun în termen, prin prisma art. 1, alin. (4) din lege și art. 116 CPC. Însă, există și cazuri când contestațiile pur și simplu se restituie fără examinare ca depuse tardiv. Deci, pentru a aduce claritate, și a unifica soluțiile, este necesar de a pune accentul pe faptul că contestațiile depuse tardiv, nu se repun în termen.

20. La pct. 66, prin care se exclude de la art. 186, alin. (1), este necesar de menționat că celelalte alienate, se renumerează.

21. La pct. 81, prin care se exclude din cuprinsul art. 248, alin. (3), în situația când se va opta pentru menținerea redacției existente a art. 104, alin. (3), ar fi cazul de menținut acest alineat, pentru a asigura simetria de reglementare, dar și de a opera modificări în conținutul acestuia, în sensul că în locul cuvântului „comitetul creditorilor”, de substituit prin cuvântul „creditorii”, pentru a oferi tuturor creditorilor posibilitatea de a cere instanței de insolvență să fie autorizați de a depune cerere privind atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere ale debitorului sau cel puțin de specificat „creditorii care dețin cel o cotă de cel puțin 10 % din valoarea tuturor creanțelor validate”.

22. Pentru a elimina contradicția existentă în lege între art. 30, alin. (4) și art. 220, alin. (2) propunem ca în art. 220, alin. (2), cuvântul „încheiere” să fie substituit cu cuvântul ”hotărâre”.

23. Art. 96 urmează să fie abrogat.

Cu respect,

 Ion DRUȚĂ,
Președintele Curții Supreme de Justiție

CONSILIUL
CONCURENȚEI

СОВЕТ ПО
КОНКУРЕНЦИИ

MD- 2001, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 73/1
tel: (00 373 22) 27 34 43; fax: (00 373 22) 27 06 06
E-mail: office@competition.md
www.competition.md

МД- 2001, Кишинэу, бул. Штефан чел Мареш и Сфынт, 73/1
тел: (00 373 22) 27 34 43; факс: (00 373 22) 27 06 06
E-mail: office@competition.md
www.competition.md

17 septembrie 2018 Nr. DJ-06/ 603-2026
la nr. 06/2-7798 din 25.07.2018

Ministerul Economiei și Infrastructurii
al Republicii Moldova

Plenul Consiliului Concurenței, în cadrul ședinței din 13 septembrie 2018, a examinat, în temeiul prevederilor art. 39 lit. c) și art. 41 alin. (1) lit. d) ale Legii concurenței nr. 183 din 11 iulie 2012, proiectul Hotărârii de Guvern pentru aprobarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea Legii insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012 și comunică despre lipsa propunerilor și obiecțiilor pe marginea acestuia.

Președinte

Viorica CĂRARE

Ex. Viorica Nicoară
Tel. 022 273 443

MINISTERUL ECONOMIEI ȘI INFRASTRUCTURII AL REPUBLICII MOLDOVA	
Nr. de intrare	<u>15646</u>
Indexul	
" <u>19</u> "	<u>09</u> 20 <u>18</u>

Banca Națională a Moldovei

Nr. 31-002/10/3310

"03" septembrie 2018

Ministerul Economiei și Infrastructurii al Republicii Moldova
Piața Marii Adunări Naționale nr.1
mun. Chișinău, MD-2033

Ca urmare a examinării, în limitele competențelor Băncii Naționale a Moldovei, a proiectului de lege pentru modificarea și completarea Legii insolvenței nr.149 din 29 iunie 2012 (în continuare - Legea nr.149/2012), remis prin scrisoarea nr.06/2-7798 din 25 iulie 2018, Vă comunicăm următoarele:

Având în vedere redacția actuală a art.50 alin.(1) din Legea nr.149/2012 - "Creditorii cu drept de gaj convențional sau legal asupra unui bun din masa debitoare sînt îndreptățiți la **satisfacerea prioritară a capitalului împrumutat, a dobînzii și a cheltuielilor aferente din contul bunului gajat.**", opinăm că la pct.23 din proiect necesită specificat explicit aspectul privind atribuirea cheltuielilor și dobînzilor referite la creanța garantată (satisfacerea căroră are loc în mod prioritar din contul bunului gajat), pentru a asigura corelarea prevederilor articolului respectiv cu art.153 din aceeași Lege, care prevede că fondurile obținute din vânzarea bunurilor din masa debitoare grevată urmează a fi distribuite atât pentru acoperirea cheltuielilor de valorificare a acestor bunuri (art.153 alin.(3) lit.a)), cât și a creanței garantate, cuprinzând capitalul, dobînzile, majorările și penalitățile de orice fel (art.153 alin.(3) lit.b)).

La pct.44, întru evitarea problemelor de interpretare și implementare, recomandăm precizarea intenției autorului în ceea ce privește aplicabilitatea prevederilor art.104 din Legea nr.149/2012 contractelor de garanție financiară, având în vedere că, în redacția proiectului, alin.(1) al acestui articol enumeră situațiile și condițiile speciale în care poate fi anulat actul juridic, pe când alin.(5) din același articol face referire la contractele de garanție financiară, fără careva detalieri. Considerăm oportună explicitarea respectivelor aspecte, eventual, în nota informativă a proiectului, dar și precizarea textului "sub rezerva prevederilor Legii nr.184 din 22.07.2016 cu privire la contractele de garanție financiară", prin indicarea unei referințe mai exacte (eventual - substituirea textului cu o altă formulă, precum "în absența unor dispoziții contrare în Legea nr.184 din 22.07.2016 cu privire la contractele de garanție financiară"), luând în considerare faptul că Legea nr.184/2016 conține anumite condiționări (ex. art.15 alin.(2) "contractul își va produce efectele și va fi opozabil terților dacă beneficiarul garanției financiare poate dovedi că nu a cunoscut și nici nu putea să cunoască faptul că o astfel de măsură/procedură a fost dispusă/incepută") și că aceasta de asemenea conține unele prevederi de corelare cu normele în materie de insolvență (a se vedea art.16 din nr.184/2016 - "Fără a aduce atingere prevederilor art.15 alin.(1)-(3), prezenta lege nu afectează normele în materie de insolvență").

Adresa: Bulevardul Grigore Vieru nr. 1, MD-2005, Chișinău, Republica Moldova
Tel: (+373) 22 822 606, Fax: (+373) 22 220 591, email: official@bnm.md, web: www.bnm.md

MINISTERUL ECONOMIEI ȘI INFRASTRUCTURII AL REPUBLICII MOLDOVA	
de intrare	15009
"05"	09 20.18

referitoare la tranzacțiile încheiate în cursul perioadei determinate menționate la art.15 alin.(1) lit.b) și alin.(3) lit.a)".

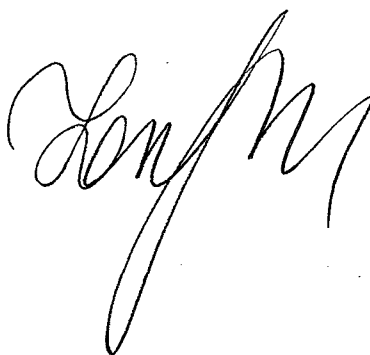
La pct.47, considerăm oportună argumentarea modificării operate, și anume transferul obligației de păstrare a bunurilor descrise în art.109 alin.(5) ("*Bijuteriile și alte obiecte de aur, argint, platină și de metale din grupa platinei, din pietre prețioase și perle, precum și fragmentele din aceste obiecte, ridicate de la debitor*") de la bănci la notar sau altă persoană competentă conform legii, dar și precizarea sintagmei „altă persoană competentă conform legii”, care este una foarte largă, eventual detalierea acesteia în nota informativă la proiect. Nu este clar dacă în noțiunea respectivă intră băncile, printre activitățile care pot fi desfășurate de acestea, în limita licenței acordate, regăsindu-se și serviciile de păstrare în casete de siguranță, conform art.14 alin.(1) lit.m) din Legea nr.202 din 6 octombrie 2017 privind activitatea băncilor.

La pct.75, considerăm că sintagma "*instituții financiare*" poate fi substituită cu sintagma "*băncile și alți prestatori de servicii de plată*" doar la art.68 alin.(8) din Legea nr.149/2012, iar la alte articole (art.68 alin.(11), art.74 alin.(4), art.108 alin.(7) lit.d), art.148 alin.(1)) – cu cuvântul "bănci".

Suplimentar amendamentelor operate prin proiect, considerăm că trebuie evaluată și ultima propoziție din art.68 alin.(11) din Legea nr.149/2012, având în vedere faptul că, în caz de lichidare silită a unei bănci, modul de onorare a creanțelor și ordinea priorității claselor de creanțe sunt supuse regimului prevăzut de Legea instituțiilor financiare nr.550-XIII din 21 iulie 1995 (a se vedea, spre exemplu, art.38¹¹). Întru evitarea problemelor de interpretare, opinăm că este necesară o prevedere de corelare a normelor respective.

Cu respect,

Ion STURZU
Viceguvernator

MD-2005, mun. Chișinău, str. Constantin Tănase, 7
www.mf.gov.md, tel. (022) 26-26-00, fax 022-26-25-17

24.08.2018 nr. 15-06/880
La nr. 06/2-7798 din 25.07.2018

Ministerul Economiei și Infrastructurii
Piața Marii Adunări Naționale 1, mun. Chișinău

Prin prezenta, Ministerul Finanțelor a examinat proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii insolvenței nr.149 din 29 iunie 2012 și comunică următoarele.

1) La pct.1 din proiect sintagma „Articolul 3:” urmează a fi substituită cu sintagma „Articolul 2:”, deoarece noțiunile principale se regăsesc în art.2 din Legea insolvenței.

La noțiunea „incapacitate de plată” urmează a fi expusă în redacție nouă doar a doua propoziție: „Incapacitatea de plată este prezumată în cazul în care debitorul este în întârziere de plată mai mult de 90 de zile”.

Totodată, în partea ce ține de noțiunea „incapacitate de plată”, urmează să atenționăm că potrivit notei informative la proiect, autorul indică termenul de mai mult de 30 de zile întârziere de plată pentru declararea incapacității de plată, în timp ce noțiunea din proiectul de lege stabilește un termen de mai mult de 90 de zile. Dat fiind cele constatate, se impune necesitatea clarificării aspectului dat.

2) Propunerea de expunere în redacție nouă a art.6 alin.(4) și art.7 alin.(1) din Legea insolvenței urmează a fi examinată suplimentar. În acest sens, menționăm că există riscul ca în registrul cauzelor de insolvență să nu fie introduse toate informațiile, motiv din care persoanele interesate nu vor avea posibilitatea să cunoască despre adoptarea actului corespunzător (hotărârea de intentare a procesului de insolvență etc.).

3) La art.8 alin.(1) intervenim cu propunerea substituirii sintagmei ”15 zile calendaristice din data pronunțării” cu sintagma ”15 zile de la comunicare”. În susținerea acestei propuneri, invocăm că, potrivit Codului de procedură civilă, recursurile în procesele civile se declară în termen de 15 zile de la comunicarea încheierii (art.425) sau în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel (art.434).

4) În partea ce ține de modificarea art.20 alin.(2), considerăm necesar ca lit.c) să fie expusă în următoarea redacție:

„c) avizul Serviciului Fiscal de Stat indicat la art.22 alin.(3), cu excepția cazurilor de depunere a cererii introductive de către Serviciul Fiscal de Stat.”

4955
04 09 18

5) Considerăm inoportună excluderea art.27 alin.(2) din Legea insolabilității. Astfel, menționăm că soluția instanței de judecată referitor la intentarea procesului de insolabilitate nu trebuie să se bazeze exclusiv pe propunerile administratorului provizoriu, ci și pe explicațiile altor participanți la proces, cum ar fi debitorul etc.

6) Urmează a fi menținută și redacția actuală a primei propoziții din art.28 alin.(7) din Legea insolabilității, deoarece în ședința publică urmează a fi soluționate atât obiecțiile creditorilor, cât și referința debitorului care se opune intentării procesului de insolabilitate. În cazul acceptării propunerilor autorului proiectului ar rezulta că referința debitorului, care se opune intentării procesului de insolabilitate, nu va mai fi soluționată de instanța de insolabilitate concomitent cu raportul administratorului provizoriu, fapt care nu poate fi susținut.

7) Art.43 alin.(2) subpct.3) se propune de expus în următoarea redacție: "creanțele rezultate din creditele, împrumuturile și garanțiile de stat interne și externe acordate de Ministerul Finanțelor (suma principală, dobânda, comisioane contractuale, fondul de risc, penalitatea și alte plăți aferente)", impozitele și alte obligații de plată la bugetul public național".

8) La art.52 alin.(5) după sintagma "administratorul insolabilității poate greva" se propune completarea cu sintagma "cu acordul adunării creditorilor sau comitetului creditorilor". În susținerea acestei propuneri invocăm că creditorii, creanțele cărora urmează a fi stinse prin comercializarea bunurilor din masa debitoare, urmează să adopte decizia privind grevarea acestor bunuri cu gaj sau alte garanții.

9) La art.55 se propune ca după sintagma "pentru zilele de" să fie completat cu sintagma "sîmbătă sau". În conformitate cu art.109 alin.(1) din Codul muncii, repausul săptămînal se acordă timp de 2 zile consecutive, de regulă sîmbăta și duminica. Astfel, convocarea adunării creditorilor în ziua de sîmbătă ar presupune necesitatea prezentării reprezentanților creditorilor într-o zi nelucrătoare pentru aceștia, fapt care nu poate fi acceptat. Or, cu certitudine este suficientă convocarea adunării creditorilor în una din zilele lucrătoare (luni-vineri).

10) Considerăm necesar de a completa art.57 cu un alineat nou (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Creditorii chirografari de rang inferior indicați la art.43 alin. (2) pct. 6) lit. d) și e) nu au drept de vot”.

11) Reieșind din necesitatea administrării cât mai eficiente a întreprinderilor aflate în proces de insolabilitate, nu susținem modificările propuse la art.63 alin.(8) și (9). Or, actualele reglementări prevăd că una și aceeași persoană poate, pe lîngă altele, să fie desemnată în calitate de administrator al insolabilității și de lichidator al procedurii falimentului în cel mult 10 întreprinderi. Desemnarea aceleiași persoane în calitate de administrator/lichidator într-un număr nelimitat de întreprinderi va avea ca efect administrarea necalitativă a procesului de insolabilitate. Or, este imposibilă administrarea eficientă a unui număr mare de întreprinderi.

12) La art.66 alin.(1) lit.1¹) se propune includerea după cuvîntul "obținerea" a sintagmei ", cu acordul adunării creditorilor sau comitetului creditorilor,". În acest sens, accentuăm că obligațiile rezultate din contractele de împrumut, încheiate după intentarea procesului de insolabilitate, se atribuie, potrivit art.52 alin.(2)

lit.c) din proiect, la categoria altor obligații ale masei debitoare, care se sting prioritar față de creanțele creditorilor validați. Având în vedere că asemenea acțiuni pot defavoriza stingerea creanțelor creditorilor validați, menționăm că obținerea împrumuturilor nu pot fi decise doar de către administratorul procesului de insolvență fără a obține acordul creditorilor masei debitoare.

13) Reieșind din faptul că s-a propus obținerea de către administratorul procesului de insolvență a acordului adunării sau comitetului creditorilor în toate cazurile de obținere a mijloacelor bănești împrumutate, urmează a fi menținută redacția actuală a art.69 alin.(1) din Legea insolvenței.

14) La art.70 alin.(5) se propune excluderea sintagmei ”, după primul an de la emiterea hotărârii de intentare a procesului de insolvență”. În acest sens, menționăm că creditorii nu pot fi limitați în dreptul de a reduce cuantumul onorariului fix în situația în care implicarea administratorului/lichidatorului s-a diminuat considerabil chiar în primul an de la intentarea procesului de insolvență.

15) La art. 70 alin.(7) propoziția a doua urmează a fi expusă în redacție nouă: „În cazul distribuirii sumelor în contul stingerii creanțelor bugetare, onorariul de succes nu se reține”. Această propunere rezultă din faptul că art.70 alin.(7) din Legea insolvenței stabilește că onorariul de succes se plătește din contul creditorilor. Prin urmare, reținerea onorariului de succes din contul sumelor transferate pentru stingerea creanțelor bugetare ar avea ca efect imposibilitatea stingerii integrale a acestei creanțe, fapt care nu poate fi acceptat.

16) La art.70 alin.(9) urmează a fi exclusă sintagma ”, prin negocieri”. În susținerea acestei propuneri invocăm faptul că dreptul de a stabili onorariul de succes și compensarea cheltuielilor aparține exclusiv adunării sau comitetului creditorilor și asemenea cheltuieli ale procesului nu pot fi negociate cu administratorul procesului de insolvență. Mai mult ca atât, în condiția în care art.70 alin.(7) din Legea insolvenței statuează că onorariul de succes este achitat din contul creditorilor.

17) La art. 108 alin.(1) textul „bunurilor corporale și incorporale” de substituit cu textul „imobilizărilor corporale și necorporale”, în conformitate cu noțiunile utilizate de Standardele Naționale de Contabilitate (SNC). De asemenea, autorul proiectului va urmări utilizarea noțiunilor SNC pe tot parcursul textului legii, acolo unde este cazul.

Totodată, considerăm necesar de a completa proiectul de lege cu următoarele propuneri:

1) Art. 43 alin. (1), în final se completează cu următorul text: „, inclusiv impozitele, taxele și alte obligații fiscale apărute după intentarea procesului de insolvență”.

2) Art.52:

a) la alin. (1) lit. a) se completează în final cu următorul text:” , inclusiv impozitele, taxele și alte obligații fiscale apărute după intentarea procesului de insolvență;”.

b) la alin. (2) lit. a) sintagma „inclusiv impozitele, taxele” se exclude.

3) Art. 53 alin. (1) a doua propoziție se completează în final cu următoarea sintagmă: „, cu excepția obligațiilor fiscale apărute după intentarea procesului de insolabilitate”.

4) Art. 66 se completează cu alin. (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Administratorul provizoriu, administratorul/lichidatorul este obligat să prezinte în termenul stabilit dări de seamă pentru fiecare tip de impozit sau taxă, pentru primele de asigurare obligatorie de asistență medicală și contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii.”

5) Art. 75 alin. (1) lit. d) se completează în final cu sintagma „, cu excepția obligației fiscale curente;”.

6) La art. 113 alin. (1) sintagma „În ceea ce privește masa debitoare,” se exclude.

7) Art. 119:

a) la alin. (2), în prima propoziție după cuvintele „lotului expus la vânzare” se completează cu textul „cu achitarea prealabilă a cheltuielilor de validare și de valorificare a bunului, inclusiv a impozitelor care urmează a fi calculate din transmiterea bunului”;

b) la alin.(2) după prima propoziție urmează a fi introdusă o nouă propoziție cu următorul conținut: ”Nu pot fi preluate bunurile de către creditori, ai căror creanțe sunt inferioare față de creanțele bugetare”. În susținerea acestei propuneri menționăm că organele statului în calitate de creditori se abțin, de regulă, de la preluarea bunurilor în contul creanței validate din mai multe considerente (prețul majorat al lotului expus la vânzare; imposibilitatea administrării eficiente a bunului preluat etc.). Totodată, în cazul în care un creditor de rang inferior preia bunul în contul creanței, statul este prejudiciat prin imposibilitatea recuperării creanței sale ca urmare a diminuării masei debitoare.

c) alin. (5) se completează în final cu textul „, cu achitarea prealabilă a cheltuielilor de validare și de valorificare a bunului, inclusiv a impozitelor care urmează a fi calculate din transmiterea bunului”;

d) alin.(5) urmează a fi completat cu o propoziție nouă cu următorul cuprins: ”Nu pot fi preluate bunurile de către creditori, ai căror creanțe sunt inferioare față de creanțele bugetare”.

e) alineatul (7) va avea următorul cuprins:

„(7) În decursul a 5 zile de la expirarea termenului prevăzut la alin. (2) sau alin. (5), lichidatorul va examina ofertele creditorilor și va determina care dintre ei are dreptul preferențial la preluarea bunurilor, neadjuocate la licitație, în contul stingerii creanțelor validate, întocmind în acest sens un proces-verbal, care va fi semnat de lichidator și de creditorul cu drept preferențial. În termen de 48 de ore de la semnare, procesul-verbal va fi depus, prin grija lichidatorului, la instanța de insolabilitate. După semnarea procesului-verbal, lichidatorul va ridica prin act bunurile neadjuocate spre a le remite în natură creditorului în proprietate. Din momentul semnării actului de ridicare a bunurilor neadjuocate la licitație și al achitării de către creditor a impozitelor care urmează a fi calculate din transmiterea bunului, dreptul de proprietate asupra bunurilor trece la creditor, iar creanța acestuia validată în tabelul

definitiv se stinge prin compensare în coraport cu valoarea bunurilor primite în proprietate.”

Art. II – Art.229 din Codul Fiscal al Republicii Moldova nr. 1163-XIII din 24.04.1997 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ediție specială din 08 februarie 2007), cu modificările și completările ulterioare, se completează cu alineatul (1²) cu următorul cuprins:

„(1²) Suspendarea operațiunilor la conturile bancare ale debitorilor aflați în procedură de insolabilitate se efectuează pentru obligațiile fiscale apărute după data intentării procedurii de insolabilitate, în limita obligațiilor fiscale neachitate.”

Propunerile de completare a Legii insolabilității sunt înaintate în vederea asigurării achitării corecte, integrale și în termen a obligațiilor fiscale apărute în perioada ulterioară intentării procesului de insolabilitate, cu scopul de a evita prejudicierea bugetului public național.

Propunerile în cauză sunt necesare, astfel încât impozitele, taxele și alte obligații fiscale apărute după intentarea procedurii de insolabilitate să fie achitate prioritar, cu posibilitatea aplicării asupra acestora a măsurilor de executare silită stabilite de legislația fiscală.

Aceste propuneri introduc modificări și în procedura de transmitere a bunurilor debitorului către creditori în contul stingerii datoriilor în cadrul procesului de insolabilitate, astfel încât preluarea bunului neadjucat la licitație să fie efectuată doar după achitarea prealabilă a cheltuielilor de validare și de valorificare a bunului, inclusiv a impozitelor care urmează a fi calculate din transmiterea bunului, precum și onorariul de succes stabilit pentru lichidator.

În contextul celor expuse, se menționează faptul că propunerile în cauză reglementează și asigură o conexiune între toate normele în vigoare privind executarea silită a creanțelor fiscale apărute după intentarea procesului de insolabilitate.

Propunerile date urmăresc finalitatea asigurării achitării corecte a obligațiilor față de buget de către întreprinderile aflate în procedura de insolabilitate și, respectiv, evitarea prejudicierii bugetului prin neachitarea restanțelor curente admise.

SECRETAR DE STAT

Viorica PRICOP

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII, MUNCII ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AL REPUBLICII MOLDOVA

str. Vasile Alecsandri 2, MD-2009, mun. Chișinău
Tel. +373 22 729 907, +373 22 268 818; Fax. +373 22 738 781; e-mail: office@msmns.gov.md
www.msmns.gov.md

17.08.18 nr. 5640
La Nr. 06/2-7798
din 25 iulie 2018

MINISTERUL ECONOMIEI
ȘI INFRASTRUCTURII

Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale a examinat proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, remis spre examinare și avizare, și, prin prezenta comunică:

1. Considerăm că propunerea de modificare al textului articolului 8 alineat (2) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, în sensul lipirii recursului împotriva hotărârilor și încheierilor instanței de insolvență de caracter suspensiv, urmează să fie revăzută prin prisma normelor art. 26 din Constituția Republicii Moldova, care garantează dreptul la apărare, precum și articolul 6 paragraf 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, care garantează oricărui justițiabil dreptul la un proces echitabil.

Dreptul la un proces echitabil constituie una dintre componentele principiului asigurării preeminenței dreptului într-o societate democratică. După cum a arătat Curtea Europeană a Drepturilor Omului, statele semnatare ale Convenției au decis să ia toate măsurile necesare pentru apărarea efectivă a unor drepturi enunțate de Declarația Universală a Drepturilor Omului, „datorită atașamentului lor sincer la principiul preeminenței dreptului” (cazul Golder contra Regatul Unit, hotărârea din 21.02.1975, Curtea Europeană a Drepturilor Omului [Marea Cameră], Série A nr. 18, § 34). Aceste măsuri semnifică organizarea unei bune administrări a justiției, credibilă, sigură, imparțială și independentă pentru cei ce ajung în fața instituțiilor judiciare. De aceea, instanța europeană a reținut ideea că într-o societate democratică, în sensul Convenției, dreptul la o bună administrare a justiției ocupă un loc important, astfel că o interpretare restrictivă a dispozițiilor articolului 6 nu ar corespunde cu obiectul și scopul prevederilor sale (cazul

MINISTERUL ECONOMIEI ȘI INFRASTRUCTURII AL REPUBLICII MOLDOVA	
Nr. de intrare	14509 1
Indexul	
" 20 "	08 20 18

Wemhoff contra Germania, hotărârea din 27.06.1968, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Série A nr. 7, § 8 ; cazul Delcourt contra Belgia, hotărârea din 17.01.1970, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Série A nr. 11, § 25).

În același timp, dreptul la un proces echitabil este o componentă esențială a altui principiu fundamental care rezultă din dispozițiile Convenției, anume acela al afirmării unei ordini publice europene a drepturilor omului. În cadrul acestei ordini publice specifice, statele semnatare și-au asumat obligații de natură să asigure ca drepturile garantate de Convenție să fie concrete și efective, nu teoretice și iluzorii, iar cele cuprinse în articolul 6 au tocmai acest scop: efectivitatea dreptului la un proces echitabil (cazul Prințul Hans-Adam II de Liechtenstein contra Germania, hotărârea din 12.07.2001, Curtea Europeană a Drepturilor Omului [Marea Cameră], Recueil 2001 – VIII, § 45).

Dreptul la un proces echitabil impune organizarea sistemului judiciar astfel încât acesta să asigure posibilitatea contestării efective a deciziilor judiciare emise de tribunalele de diferite grade.

Instanța europeană de contencios al drepturilor omului a elaborat o jurisprudență potrivit cu care dreptul de acces la un tribunal presupune, printre altele, respectarea principiului securității juridice, principiu considerat ca fiind „în mod necesar inerent atât dreptului Convenției, cât și dreptului comunitar” (cazul Marckx contra Belgia, hotărârea din 13.06.1979, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Série A nr. 31, § 58).

În acest sens, trebuie de menționat că potrivit art. 363 Cod de Procedură Civilă al Republicii Moldova nr. 225–XV din 30 mai 2003, care stipulează efectul suspensiv al termenului de apel: (1) Termenul de apel suspendă executarea hotărârii pronunțate în primă instanță, cu excepția cazurilor prevăzute de lege; (2) Apelul exercitat în termen este, de asemenea, suspensiv de executare a hotărârii. Totodată trebuie de menționat că, conform art. 423 alin. (1¹) Cod de Procedură Civilă (în redacția Legii nr. 17 din 05 aprilie 2018, Monitorul oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 142–148, art. 277) stipulează că, instanța de judecată care a emis încheierea susceptibilă de recurs, după depunerea recursului, îl expediază, împreună cu copia certificată a dosarului sau prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, instanței ierarhic superioare competente. Recursul depus împotriva încheierii suspendă executarea acesteia, cu excepțiile stabilite de lege.

Prin urmare, recursul stabilit prin prevederile art. 8 din Legea insolvențabilității nr. 149/2012 are un caracter juridic similar apelului stipulat în Titlul III Capitolul XXXVII din Codul de Procedură Civilă ori recursului reglementat prin Titlul III Capitolul XXXVIII Secțiunea 1 din CPC. Ambele modalități de atac ale hotărârilor și încheierilor judecătorești emise în primă instanță dețin caracter suspensiv, ceea ce permite efectuarea unui control judecătoresc eficient al soluțiilor dispuse în primă instanță, și, permite evitarea executării unor hotărâri și încheieri cu soluții posibile eronate, care ar putea să afecteze drepturile și interesele legitime ale participanților la un proces judiciar.

În această ordine de idei, considerăm că lipsirea recursului împotriva hotărârilor și încheierilor instanței de insolvabilitate reglementat prin art. 8 din Legea insolvabilității de caracter suspensiv nu este întemeiată de careva argumente juridice necesare, și poate genera riscuri de executare ale unor soluții judecătorești eronate, cu repercusiuni serioase asupra drepturilor și intereselor legitime ale justițiabililor participanți la procesele judiciare de insolvabilitate.

2. În aceeași ordine de idei, propunem excluderea sintagmei „și numai în cazurile prevăzute expres de prezenta lege” din conținutul art. 8 alin. (1) al Legii insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012.

Reiterând aceeași jurisprudență a Curții Europene a Drepturilor Omului, trebuie de menționat că instanța europeană de contencios al drepturilor omului a elaborat o jurisprudență potrivit cu care dreptul de acces la un tribunal presupune, printre altele, respectarea principiului securității juridice, principiu considerat ca fiind „în mod necesar inerent atât dreptului Convenției, cât și dreptului comunitar” (cazul *Marckx contra Belgia*, hotărârea din 13.06.1979, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Série A nr. 31, § 58).

Efectivitatea dreptului de acces la un tribunal impune ca exercițiul lui să nu fie afectat de existența unor obstacole sau impedimente de drept ori de fapt, ce ar fi de natură să pună în discuție însăși substanța sa.

Privitor la existența unor posibile obstacole de drept, Curtea a decis că exercitarea căilor de atac interne numai pentru a se constata inadmisibilitatea unor acțiuni judiciare prin jocul dispozițiilor legale ce le reglementează nu este de natură să corespundă imperativelor articolului 6 paragraf 1; dimpotrivă, este necesar ca legislația națională să asigure oricărei persoane „o posibilitate clară și concretă de a contesta un act ce constituie o ingerință în drepturile sale” (cazul *De Geouffre de la Pradelle contra Franța*, hotărârea din 16.12.1992, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Série A nr. 253-B, § 34).

Trebuie de menționat că sediul general al materiei privind recursul împotriva încheierilor emise de prima instanță este stabilită în Titlul III Capitolul XXXVIII Secțiunea 1 din Codul de Procedură Civilă. Totodată, regulile generale de examinare a unei cauze civile, inclusiv în procedura de insolvabilitate sunt stabilite prin Codul de Procedură Civilă.

Astfel, stabilirea unor situații când anumite încheieri emise în primă instanță pot fi contestate cu recurs separat doar în cazurile prevăzute de Legea insolvabilității nr. 149/2012 riscă să vină în contradicție cu normele generale ale procesului civil stabilite prin Codul de Procedură Civilă al Republicii Moldova nr. 225-XV din 30 mai 2003, ori, Legea insolvabilității nr. 149/2012 nu poate reglementa toate incidentele procesuale ce pot apărea în cadrul unui proces judiciar civil de insolvabilitate, dar, care sunt în detaliu reglementate de Codul de Procedură Civilă.

De aceea, în scopul de a evita situațiile de contradicție dintre prevederile Legii insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012 și Codul de Procedură Civilă al Republicii Moldova nr. 225-XV din 30 mai 2003 în ceea ce privește calea de atac

recursul împotriva încheierilor emise în primă instanță de instanțele judecătorești de insolabilitate, propunem excluderea sintagmei „și numai în cazurile prevăzute expres de prezenta lege” din conținutul art. 8 alin. (1) al Legii insolabilității nr. 149 din 29 iunie 2012.

Ministru

Svetlana CEBOTARI

Uniunea Administratorilor Autorizați din Moldova

MD 2004, Republica Moldova,
mun. Chișinău, str. Toma Ciorbă, 18

BC „Victoriabank” SA filiala nr. 12 Chișinău,
IBAN MD02VI022241200000017MDL
SWIFT:VICBMD2X884, cod fiscal 44005017
Tel.: + 373 79514541, email: aoalarm@gmail.com

Authorized Administrators Union of Moldova

18, Toma Ciorba St,
Chisinau, MD 2004, Republic of Moldova

BC „Victoriabank” SA filiala nr. 12 Chisinau,
IBAN MD02VI022241200000017MDL
SWIFT:VICBMD2X884, fiscal cod 44005017
Phone: + 373 79514541, email: aoalarm@gmail.com

15.08.2018

Ministerului Economiei și Infrastructurii
mun. Chișinău, MD-2033, Piața Marii Adunări Naționale nr.1

AVIZ

asupra proiectului Legii de modificare a Legii insolvențității

Uniunea Administratorilor Autorizați din Moldova a examinat proiectul de Lege privind modificarea Legii insolvențității și prezintă următoarele propuneri de îmbunătățire a acestuia:

1. Referitor la art. 2 din Proiect, noțiunea „incapacitate de plată”, având în vedere instituirea prezumției incapacității de plată conform practicii internaționale în domeniu, între 8 zile și 24 săptămâni, considerăm termenul propus în Proiect, de 90 de zile, a fi unul excesiv, care favorizează riscul extincției de către debitor a activelor, care urinare a valorificării ar servi eventual drept bază pentru acoperirea fie și parțială a datoriei față de creditori. În context, remarcăm că se atestă disonanță între cele indicate în Nota informativă și Proiect, prima nominalizând termenul de 30 de zile.

2. La art. 22 din proiect UAAM nu consideră oportună o astfel de modificare deoarece aceasta va face imposibilă admiterea spre examinare a cererilor introductive, instanțele de insolvențitate restituind cererea neîntemeiat, deoarece Încheierea de restituire nu se contestă cu recurs.

UAAM nu consideră oportună o astfel de modificare deoarece aceasta va face imposibilă continuarea activității debitorului în perioada de observație.

Nici o instituție financiară nu va permite debitorului gestionarea contului bancar sechestrat de instanța de insolvențitate fără acordul prealabil al administratorului provizoriu.

3. La art. 24 alin. (2) lit. a), propunem menținerea textului ”și obligă debitorul ca în perioada de observație deciziile privind gestionarea patrimoniului să fie luate doar cu acordul prealabil al administratorului provizoriu;” deoarece activitatea debitorului nu va fi continuată fără concursul administratorului provizoriu deoarece bunurile debitorului, inclusiv conturile bancare se pun sub sechestr.

4. UAAM: consideră că redacția articolului 48¹ este una excesiv de largă și irealizabilă. Separarea bunurilor imobile nefinalizate face imposibilă finalizarea construcției întregului bloc. Separarea poate avea loc doar după darea în exploatare chiar și prevederile art. 808¹² prevăd înregistrarea provizorie a dreptului de proprietate, dreptul de proprietate rămânând la executor pînă la darea în exploatare. Fără executor nu va putea fi dat în exploatare blocul locativ. Iar dacă se mai acordă dreptul de opțiune în genere va fi haos, nemaivorbind de spațiile comerciale.

Ca alternativă UAAM propune condiționarea dreptului de separare unui anumit grad de finalizare a construcției care să prevadă, cel puțin construcția efectivă a tuturor etajelor. Spre exemplu 95 % este un grad de finalizare a construcției fără rețelele de apă, gaze, electricitate ș.a. care în construcție sunt considerate între 3-5 % din valoarea construcției.

5. UAAM considerăm că urmează a fi acceptată parțial doar pentru investițiile în construcția de locuințe și doar pentru persoanele fizice. Acesta a fost scopul modificărilor propuse de Ministerul Construcțiilor și acceptate în 2012. Expresia „sau din contracte de vânzare-cumpărare a bunului imobil în construire” urmează a fi exclusă deoarece lărgeste atât obiectul masei debitoare afectate de garanții (spațiile comerciale, nelocative) cât și subiecții (creditorii persoane juridice). În caz contrar norma nu va mai fi una specială și nu-și mai regăsește necesitatea. Care va fi deosebirea dintre un creditor de rangul 5 care a livrat bunuri și servicii dar care aștepta mijloace bănești față de același creditor care în schimbul bunurilor și serviciilor a acceptat plata în natură sau a încheiat un contract de investiție fictiv cu scopul de a ascunde plata ulterioară în mijloace financiare. În schimbul tranzacțiilor bunuri/servicii VS bani promovăm schimbul (barterul)?.

6. UAAM consideră bene-venită propunerea de modificare a art. 50 care specifică și condiționează statutul creditorilor care dețin garanții asupra bunurilor din masa debitoare, dar care nu dețin creanțe directe față de debitorul insolubil în calitate de terț garant, dar consideră că atribuirea acestora a statutului de creditor în cadrul procesului de insolabilitate este obligatorie și iminentă pentru participarea acestora la procedură și pentru realizarea drepturilor de gaj din următoarele considerente:

- În varianta actuală nu este clar cine va stabili cuantumul și scadența datoriei terțului pentru care masa debitoare servește drept garanție;
- În consecință, apare dificultate în aplicarea prevederilor din Lege în partea aprobării condițiilor de valorificare (gaj repetat, sau alți creditori cu statut de creditor garantat pe același bun);
- Nu este clară situația în care terțul dator nu are restanțe la împrumut (credit), și ca consecință deținătorul de gaj nu are temeiuri de exercitare a dreptului de gaj;
- O astfel de reglementare se poate răsfrînge negativ asupra debitorului principal, care își respectă obligațiile asumate în baza contractului de împrumut, dar care poate fi prejudiciat în legătură cu realizarea dreptului de gaj în baza înțelegerilor anterioare care stau la baza gajării în folosul terțului;
- La fel, specificarea prevederilor legale referitoare la drepturile de valorificare și distribuire nu pot fi exhaustive acestea fiind incluse pe tot parcursul legii insolabilității precum și în alte legi în vigoare;
- O reglementare ca atare este dată atât în legislația Federației Ruse cât și în Codul insolvenței din România care prevede: „Creanțe care beneficiază de o cauză de preferință sunt acele creanțe care sunt însoțite de un privilegiu și/sau de un drept de ipotecă și/sau de drepturi asimilate ipotecii, potrivit art.2347 din Codul civil, și/sau de un drept de gaj asupra bunurilor din patrimoniul debitorului, indiferent dacă acesta este debitor principal sau terț garant față de persoanele beneficiare ale cauzelor de preferință. În cazul în care debitorul este terț garant, creditorul care beneficiază de o cauză de preferință va exercita drepturile corelative numai în ceea ce privește bunul sau dreptul respectiv. Aceste cauze de preferință au înțelesul dat lor de Codul civil, dacă prin lege specială nu se prevede altfel.”

7. UAAM Consideră binevenită propunerea, care reflectă și practica actuală în care sunt peste 6000 de dosare și doar 157 de administratori, dar aceasta urmează a fi specificată că cu sintagmele „în procedura de restructurare” și „în procedura falimentului”. Logica constă în faptul că varianta actuală alin. (9) stabilește limita de 5 și respectiv 10 debitori pentru procedurile de restructurare și faliment, în celelalte proceduri nu există limite deoarece desemnarea nu depinde de voința administratorului/lichidatorului sau a instanței de insolabilitate, ci de cea a debitorului sau creditorului care a depus cererea introductivă.

8. UAAM propune expunerea art. 66 alin. 1²) în următoarea redacție: „inițierea proceselor judiciare privind urmărirea datoriilor, încasarea prejudiciilor și a daunelor, anularea actelor în condițiile prevăzute de prezenta lege și/sau în condițiile stabilite de legislației civile.” Această redacție specifică

dreptul administratorului insolabilității/lichidatorului de a înainta în instanța de insolabilitate sau în alte instanțe competente alte acțiuni decât cele indicate la art. 104-105 din Legea insolabilității, drept asigurat de art. 5 Cod de procedură civilă, dar contestat de pîrîți pe pricinile pornite.

9. UAAM nu este de acord cu modificările operate în art. 120 deoarece 99% din procedurile de lungă durată se datorează imposibilității de valorificare a masei debitoare. În varianta propusă dată prețul nu va putea fi coborît mai mult de 50% pe tot parcursul procedurii de faliment, care va dura la nesfîrșit chiar și după termenul de 2 ani deoarece nu va putea fi întocmit Raportul final Bilanțul de lichidare cu masă de bitoare nevalorificată. Mai mult ca atît, re-evaluarea bunului după mai multe licitații în care prețul a fost scăzut pînă la 50 % va avea drept efect începerea următoarelor licitații iarăși de la prețul de piață, ceea ce este irațional, inutil și inacceptabil și presupune costuri exagerate.

Spre exemplu Codul Insolvenței al României (Codul de procedură civilă art. 769.) prevede următoarea procedură a licitațiilor cu reducere:

"(8) Dacă nu se obține prețul de începere a licitației, la același termen bunul va fi din nou scos la vânzare, caz în care licitația va începe de la prețul de 75% din cel prevăzut în publicații sau anunțuri, iar bunul va fi vîndut celui care va oferi prețul cel mai mare.

(9) Dacă nu se oferă nici prețul minim prevăzut la alin. (8), licitația se va amîna la un alt termen, pentru care se vor îndeplini din nou formalitățile de publicitate prevăzute de art. 762. La acest termen, care nu poate fi mai lung de 20 de zile de la data primei licitații, licitația va începe de la 50% din prețul inițial prevăzut în publicații sau anunțuri. Dacă nu se va obține nici acest preț, bunurile vor fi vîndute, la același termen, la cel mai mare preț oferit, chiar și atunci cînd la licitație s-a prezentat un singur ofertant."

Uniunea Administratorilor Autorizați din Moldova își exprimă încrederea că grupul de lucru va ține cont de propunerile înaintate, iar în caz de necesitate suntem dispuși să asigurăm prezența reprezentanților Uniunii în ședințele grupului de lucru.

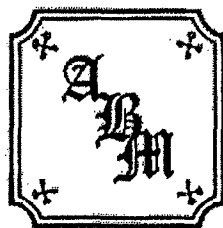
Cu multă considerație,

Președinte

Ion POPA

Asociația Băncilor
din Moldova

Moldovan Banks
Association

str. Tighina 49/3, of. 44, MD-2001, mun. Chisinau, Republica Moldova,
tel/fax (+373 22) 88 82 95; tel. (+373 22) 88 82 94

E-mail: info@abm.md

nr. 02-05/ 187
din 14.08.2018

Domnului Vitalie IURCU
Secretar de Stat
Ministerul Economiei și Infrastructurii

Stimate domn,

Asociația Băncilor din Moldova, în consultare cu băncile licențiate, a examinat proiectul de hotărâre a Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de Lege pentru modificarea și completarea Legii insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012 și Vă comunică următoarele propuneri de modificare și completare pe marea parte a proiectului de lege.

1. A completa **art. 23 alin. (1)** cu propoziția: "În cazul încălcării de către debitor a obligației de notificare prealabilă a administratorului provizoriu, acesta din urmă poate să se adrese, în condițiile art. 25 alin. (2), cu o cerere pentru ridicarea dreptului de administrare a organelor de conducere a debitorului."
2. A modifica **art. 27 alin. (4)** prin excluderea textului "poate de asemenea interzice membrilor organelor de conducere ale debitorului să părăsească țara fără permisiunea sa expresă ori".
Argumentare: În legislația națională, măsura interdicției de părăsire a țării se întâlnește în materie de executare a hotărârilor judecătorești (art. 64 *Cod de executare*) și în materie procedurală penală, sub formă de măsură preventivă (art. 178 *Cod de procedură penală*). Prin legiferarea acestei interdicții în *Legea insolvenței*, măsura interzicerii persoanei de a părăsi țara, dobândește natura unei măsuri civile de asigurare. În această privință, Curtea Supremă de Justiție, prin Hotărârea explicativă nr. 32 din 24.10.2003 cu privire la aplicarea de către instanțele judecătorești a legislației ce reglementează asigurarea acțiunii la judecarea cauzelor civile, a statuat "La fel, nu este legală interdicția pârâtului sau a altor persoane de a părăsi țara ca măsură de asigurare a acțiunii, întrucât aceasta este măsură de asigurare a executării hotărârii (art. 64 CE) și, fiind aplicată în cursul examinării cauzei civile, va avea un caracter ilegal și va afecta libertatea de circulație a persoanelor." Mai mult ca atât, *Codul de executare* și *Codul de procedură penală* prevede expres modalitatea de aplicare a interdicției date, cât și termenele de aplicare a acesteia, pe când proiectul textului art. 27 alin. (4) din *Legea insolvenței* nu face acest lucru, lăsând astfel aplicarea acestei interdicții la decizia discreționară a instanței de insolvență sau a administratorului

provizoriu. Prin urmare, chiar dacă la prima vedere, introducerea acestei interdicții va facilita satisfacerea creanțelor creditorilor și va responsabiliza activitatea decizională a organelor de conducere ale debitorului, practica respectivă este contrară legislației naționale, ca un tot întreg, încălcând drepturile fundamentale ale persoanei (dreptul la circulație, și predictibilitatea/claritatea aplicării legii).

3. A modifica redacția art. 37 alin. (1) după cum urmează:

„Hotărârea de intentare a procedurii de insolvență poate fi atacată cu recurs de către debitor și creditorii. Nu vor putea ataca cu recurs hotărârea de intentare a procesului de insolvență creditorii care, în perioada de observație, au cunoscut despre depunerea cererii introductive și nu s-au opus intentării procesului de insolvență.”

Argumentare: În practică se întâlnesc situații în care anumiți creditori nu sunt informați despre admiterea spre examinare a cererii introductive, respectiv, în perioada de observație, nu au posibilitatea obiectivă să se opună intentării procesului de insolvență. Astfel, exceptarea de la dreptul de a ataca cu recurs a creditorilor care nu s-au opus intentării procesului de insolvență, din motive obiective, este inechitabilă.

4. A modifica redacția art. 50 alin. (2) după cum urmează:

„Creanțele creditorilor garantate sunt considerate drept creanțe garantate în limita valorii garanțiilor, stabilite prin evaluare potrivit art. 108 alin. (5). Creanța garantată se extinde și asupra dobânzilor, penalităților și prejudiciilor cauzate prin neexecutarea sau executarea necorespunzătoare a obligației garantate, dacă părțile au prevăzut astfel în actul juridic în temeiul căruia s-a instituit garanția.”

Argumentare: Această extindere a creanțelor garantate și asupra „creanțelor accesorii”, dacă este să vorbim despre un gaj convențional, își are fundamentul în principiul libertății contractuale și *pacta sunt servanda* (ceea ce înseamnă forța obligatorie a contractului - „Contractul valabil încheiat are putere de lege între părțile contractante”. În acest sens, art. 4 alin. (8) din *Legea cu privire la ipotecă*, art. 14 alin. (3) din *Legea cu privire la gaj*, art. 461 alin. (4) *Cod civil* legiferează posibilitatea garantării prin gaj/ipotecă și dobânzile, penalitățile și prejudiciile cauzate prin neexecutarea sau executarea necorespunzătoare a obligației garantate, dacă părțile contractului astfel au convenit. Prin urmare, exceptarea acestor creanțe din categoria creanțelor garantate, intervine de fapt în libertatea contractuală a părților, libertate care se încadrează în prescripțiile legale.

5. A introduce un alineat nou (4) la art. 105 cu următorul conținut:

„În cazul în care administratorul/lichidatorul nu-și dă acordul, în termenul indicat de creditor, pentru înaintarea de către creditor a acțiunii în anulare, acesta poate cere instanței de insolvență autorizarea înaintării acțiunii în anulare, cu trecerea cheltuielilor de judecată în contul cheltuielilor procesului de insolvență.”

Argumentare: Observăm că alineatul respectiv este reproducerea exactă a art. 104 alin. (3) din propunerile de modificare la *Legea insolvenței*. Considerăm oportun ca aceeași procedură de obținere a autorizării, de către creditor, de la instanța de insolvență, pentru

acțiunea în anulare, să fie aplicabilă și în cazul anulării actelor încheiate cu persoanele afiliate.

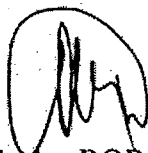
6. A completa art. 219 alin. (1), după sintagma din propoziția a doua "insolvabilitatea debitorului" cu textul "lista creditorilor cu care urmează a fi inițiate negocierile, cu datele de identificare ale acestora."
7. A completa art. 219 cu un alineat nou (1²), cu următorul conținut:

„Asupra inițierii procedurii de negociere a debitorului cu creditorii instanța de insolvabilitate se va expune într-o ședință publică cu citarea debitorului și a creditorilor indicați în lista prevăzută la alin. (1). În ședința respectivă va fi audiată poziția creditorilor cu referire la inițierea procedurii de negociere. În cazul în care creditorul/creditorii se vor opune inițierii negocierilor, iar argumentele acestora vor fi reținute de către instanța de insolvabilitate ca fiind întemeiate, aceasta va emite o încheierea de respingere a inițierii procedurii de negociere, care poate fi atacată cu recurs de către debitor. În celelalte cazuri, instanța de insolvabilitate va emite o încheiere de acceptare a procedurii privind inițierea negocierilor cu creditorii, încheiere care nu se supune nici unei căi de atac. În încheierea de respingere a inițierii procedurii de negociere cu creditorii va fi menționată obligativitatea debitorului de a depune cerere introductivă potrivit art. 14.”

Argumentare: Propunerile de modificare enunțate la pct. 6 și 7 au drept scop atribuirea unei poziții active a creditorilor cu referire la acceptarea procedurii prevăzute la art. 219 din *Legea insolvențelor*. Astfel, va putea fi evitată conduita de rea-credință a debitorilor îndreptată spre tergiversarea intentării procesului de insolvență.

În contextul celor menționate, Asociația Băncilor din Moldova, solicită examinarea propunerilor pe marginea proiectului de lege, enunțate mai sus, și luarea în considerație a acestora la definitivarea proiectului de lege.

Cu respect,

Nicolae DORIN
Președinte

REPUBLICA MOLDOVA
COMISIA NAȚIONALĂ a PIEȚEI FINANCIARE

Nr. 06 - 2349 din 10.08 2018

La nr. 06/2-7798 din 25.07.2018

Ministerul Economiei și
Infrastructurii Republicii Moldova
dlui Vitalie IURCU
SECRETAR DE STAT

Re: aviz la proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii insolvenței nr. 149/2012 (în continuare - Proiect)

Prin prezenta, în limitele competenței funcționale conferite de legea cadru (Legea nr. 192/1998), Comisia Națională a Pieței Financiare își exprimă susținerea în raport cu amendamentele propuse întru asigurarea principiului celerității procedurii de insolvență, consolidarea protecției debitorilor, precum și desfășurarea adecvată a activității administratorului insolvenței/lichidatorului, și intervine cu următoarele propuneri.

Referitor la art. 3 din Proiect, noțiunea „*incapacitate de plată*”, având în vedere instituirea prezumției incapacității de plată conform practicii internaționale în domeniu, între 8 zile și 24 săptămâni, considerăm termenul propus în Proiect, de 90 de zile, a fi unul excesiv, care favorizează riscul extincției de către debitor a activelor, care urmare a valorificării ar servi eventual drept bază pentru acoperirea fie și parțială a datoriei față de creditorii. În context, remarcăm că se atestă disonanță între cele indicate în Nota informativă și Proiect, prima nominalizând termenul de 30 de zile.

La art. 26 alin. (1) din Proiect, după cuvântul “*băncile*” se va completa cu sintagma “*Depozitarul central/societățile de registru*”.

La art. 70 alin. (9) din Proiect, considerăm oportună indicarea criteriilor în baza cărora va fi negociat cuantumul onorariului de succes și al compensației cheltuielilor ce urmează a fi plătite administratorului insolvenței. Totodată, considerăm oportună, fixarea unui plafon al onorariului în condițiile, în care, remunerarea administratorului excede activele (nu este proporțională activelor) valorificate ale debitorului. Or, practica relevă cazuri în care în administrarea activității debitorului insolvent (de ex: participant profesionist la piața financiară nebancaară), se percepe un onorariu *excesiv* care are repercusiuni asupra procesului de lichidare a datoriilor/creanțelor derivate din activitatea participantului profesionist. Astfel, pentru a nu impune o povară pecuniară

1015
18.08

suplimentară asupra entității, sugerăm ca quantumul onorariului să fie condiționat de modul în care administratorul și-a îndeplinit atribuțiile (*implicit*, măsurile întreprinse cu rezultatele acestora) prin păstrarea, majorarea și valorificarea cât mai eficientă a masei debitoare, precum și de volumul datoriilor recuperate de la debitorii entității.

La art. 35 alin. (1) din Proiect, considerăm oportun revizuirea termenului de 2 zile lucrătoare, cel puțin până la asigurarea funcționalității Registrului cauzelor de insolabilitate, întrucât, practica relevă situații în care respectarea termenului dat poate fi viciată (publicare, inclusiv, după expirarea termenului de depunere a cererilor de validare a creanțelor), din motive obiective/tehnice, inclusiv în condițiile în care Monitorul Oficial este o publicație săptămânală unică (fiind tipărit și pus în circulație, de regulă, în zilele de vineri).

Suplimentar, în scopul evitării deficiențelor și asigurării certitudinii juridice în aplicare, se impune definirea expresă a noțiunii “*persoane afiliate*” (regăsită la art. 43, art. 60 din Legea nr. 149/2012 și art. 105 din Proiect).

Cu respect,

Valeriu CHITAN
PREȘEDINTE

**CONFEDERAȚIA NAȚIONALĂ
A SINDICATELOR DIN MOLDOVA**

2012, mun. Chișinău, str. 31 August, 129
Tel. 266502; 237304; Tel/fax: 234508
e-mail: office@cnsmd.md

**НАЦИОНАЛЬНАЯ КОНФЕДЕРАЦИЯ
ПРОФСОЮЗОВ МОЛДОВЫ**

2012, мун. Кишинэу, ул. 31 Аугуст, 129
Тел. 266502; 237304; Тел/факс: 234508
e-mail: office@cnsmd.md

08.08.18 nr. 04-17 / *6.98*

La nr. 06/2 - 7798 din 25.07.2018

**Domnului Vitalie IURCU,
secretar de stat, Ministerul Economiei
și Infrastructurii al Republicii Moldova**

Stimate domnule secretar de stat,

Prin prezenta, cu referite la *proiectul de hotărîre a Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea Legii insolabilității nr. 149 din 29 iunie 2012*, vă comunicăm următoarele.

Art. 96 din Legea insolabilității dispune că „În cazul în care contractul colectiv de muncă prevede anumite acțiuni a căror efectuare afectează masa debitoare, administratorul/lichidatorul și organul reprezentativ al angajaților trebuie să adopte măsuri de reducere, reciproc acceptabilă, a acestor acțiuni. Contractul dat poate fi desfășurat cu condiția avizării celeilalte părți cu cel puțin 2 luni înainte, chiar dacă acest contract prevede un termen mai lung”.

Aceste prevederi nu corelează cu dispoziția art. 27, alin. (1) din Codul muncii, care prevede că „Participanții la negocierile colective sînt liberi în alegerea chestiunilor ce vor constitui obiectul de reglementare al contractelor colective de muncă și al convențiilor colective”.

Mai mult decît atît, dispoziția art. 96 din Legea sus-menționată, nu este în concordanță cu art. 33, alin. (3) din Codul muncii, care stabilește că „În cazul reorganizării unității prin fuziune (contopire și absorbție), dezmembrare (divizare și separare) sau transformare ori în cazul lichidării unității, contractul colectiv de muncă continuă să-și producă efectele pe toată durata procesului de reorganizare sau lichidare”, precum și nici cu art. 43, alin. (4) din Constituția Republicii Moldova, care statuează că „Dreptul la negocieri în materie de muncă și caracterul obligatoriu al convențiilor colective sînt garantate”.

Prevederile art. 96 din Legea insolabilității sînt în contradicție și cu prevederile art. 8 din Convenția Organizației Internaționale a Muncii (OIM) nr. 154/1981 (*ratificată de Republica Moldova prin Hotărîrea Parlamentului nr. 944-XIII din 15.10.1996*), care stabilește că măsurile luate de către stat în vederea promovării negocierilor colective nu pot fi concepute și aplicate de o manieră prin care să împiedice libertatea negocierilor colective.

Comitetul pentru Libertate Sindicală al Consiliului de Administrație al Biroului Internațional al Muncii (pct. 879 din Culegerea de decizii și principii ale Comitetului, ediția a IV-a) a subliniat că obligația de renegociere ori renegocierea forțată a contractelor colective pe motivul unei crize economice în temeiul unei legi, este contrară principiilor negocierii colective libere și voluntare statuate de Convenția OIM nr. 98/1949 (*ratificată de Republica Moldova prin Hotărîrea Parlamentului nr. 593-XIII din 26.09.1995*).

Din aceste considerente, Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, în cadrul grupului de lucru largit, constituit în 2014 sub egida Ministerului Economiei, cit și

Nr. de intrare

14008

Indexul

prin demersurile sale ulterioare, a propus excluderea art. 96 din Legea insolabilității. Însă, după cum putem constata, la elaborarea proiectului de lege avizat, nu s-a ținut cont de propunerea respectivă.

Propunerea de modificare a alin. (1) al art. 96 din Legea insolabilității, de la pct. 43 din proiectul de lege, potrivit căreia „*În cazul în care contractul colectiv de muncă prevede anumite acțiuni a căror efectuare afectează masa debitoare, administratorul/lichidatorul și organul reprezentativ al angajaților pot să adopte măsuri de reducere, reciproc acceptabilă, a acestor acțiuni.*”, pe lângă faptul că este inutilă, adoptarea acesteia nu va conduce la eliminarea contradicțiilor enumerate supra.

Cu alte cuvinte, este lipsită de sens adoptarea acestei propuneri deoarece art. 26 din Codul muncii, consfințește dreptul, inclusiv pentru reprezentanții angajatorului, de a iniția și de a participa liber la negocierile colective atât pentru elaborarea și încheierea contractului colectiv de muncă, cât și pentru modificarea și completarea ulterioară a acestuia (*chiar și în cadrul procesului de insolabilitate/lichidare a angajatorului*).

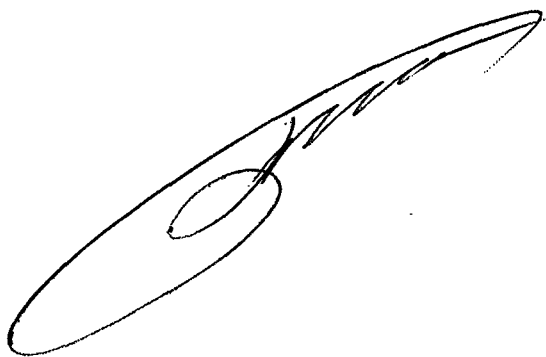
Mai mult decât atât, prin păstrarea dispoziției art. 96 din Legea insolabilității, potrivit căreia contractul colectiv de muncă „*poate fi desfăcut cu condiția avizării celeilalte părți cu cel puțin 2 luni înainte, chiar dacă acest contract prevede un termen mai lung*”, se va menține contradicția legislației naționale cu principiile și normele internaționale la care Republica Moldova este parte. Or, dispoziția respectivă limitează dreptul părților de a purta negocieri colective libere sau chiar încurajează administratorii insolabilității/lichidatorii să utilizeze această normă în mod abuziv, pentru a se elibera de respectarea garanțiilor salariilor stabilite în contractele colective de muncă.

În acest context, precum și în scopul perfecționării cadrului normativ în domeniu și aducerii acestuia în concordanță cu prevederile Codului muncii și cu normele internaționale la care Republica Moldova este parte, **propunem, în mod repetat, excluderea art. 96 din Legea insolabilității.**

În temeiul art. 14 din Legea sindicatelor, în cazul respingerii sau acceptării parțiale a propunerilor înaintate, solicităm să fim informați în scris, argumentându-vă poziția.

Cu respect,

Președinte

Oleg BUDZA

CURTEA
DE APEL CHIȘINĂU

2043, mun. Chișinău, str. Teilor 4
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

CHISINAU
COURT OF APPEAL

4 Teilor str., Chișinău 2043
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

4-35 / 5-1768 № 01.08.18

Ministerul Economiei și Infrastructurii

Cu referire la proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii insolvenței nr.149 din 29.06.2012, Curtea de Apel Chișinău propune:

- La **art. 52** cuprinsul alin. (2) lit. "c" să fie exclus sau completat cu următoarea sintagmă: "cu acordul comitetului creditorilor";
- La **art. 66** alin. (1) lit. "l" – considerăm că este necesară excluderea din propunerile de modificare sau completarea ultimului cu sintagmă "cu acordul comitetului creditorilor și reprezentantul debitorului"
- **Art. 104, 105** se propune în următoarea redacție "perioada [2/3] ani să fie indicat cu claritate [3] ani, iar perioada [6/12] luni să fie indicat [12] luni.

În rest susținem propunerile de modificarea al Legii insolvenței iar alte obiecții pe marginea proiectului examinat nu sunt.

Cu stimă,

Președintele Colegiului Civil,
Comercial și de Contencios Administrativ
al Curții de Apel Chișinău

Nelea Budăi

Ex. Olesea Munteanu
Tel.022 635 417

MINISTERUL ECONOMIEI ȘI INFRASTRUCTURII
AL REPUBLICII MOLDOVA
Nr. de intrare 13822
Indexul
" 06 " 08 20 18

Sinteza

obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor) la proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii insolvenței
nr.149 din 29.06.2012

Nr. d/o	Articolul din proiectul Legii	Conținutul obiecției / propunerii (recomandării)	Argumentarea autorului proiectului
1	2	3	4
1	Confederația Națională a Sindicatelor (demersul nr. 04-17/698 din 08.08.2018)		
	Art. 96	<p>Art. 96 din Legea insolvenței dispune că „în cazul în care contractul colectiv de muncă prevede anumite acțiuni a căror efectuare afectează masa debitoare, administratorul/lichidatorul și organul reprezentativ al angajaților trebuie să adopte măsuri de reducere, reciproc acceptabilă, a acestor acțiuni. Contractul dat poate fi desfăcut cu condiția avizării celeilalte părți cu cel puțin 2 luni înainte, chiar dacă acest contract prevede un termen mai lung”.</p> <p>Aceste prevederi nu corelează cu dispoziția art. 27, alin. (1) din Codul muncii, care prevede că „Participanții la negocierile colective sînt liberi în alegerea chestiunilor ce vor constitui obiectul de reglementare al contractelor colective de muncă și al convențiilor colective”.</p> <p>Mai mult decît afit, dispoziția art. 96 din Legea sus-menționată, nu este în concordanță cu art. 33, alin. (3) din Codul muncii, care stabilește că „în cazul reorganizării unității prin fuziune (contopire și absorbție), dezmembrare (divizare și separare) sau transformare ori în cazul lichidării unității, contractul colectiv de muncă continuă să-și producă efectele pe toată durata procesului de reorganizare sau lichidare”, precum și nici cu art. 43, alin. (4) din Constituția Republicii Moldova, care statuează că „Dreptul la negocieri în materie de muncă și caracterul obligatoriu al convențiilor</p>	<p>Se acceptă parțial, prin excluderea alin.(2) din art.96. Modificarea propusă la alin.(1) reflectă propunerea din pct.1 al Raportului Grupului de lucru sub egida Ministerului Economiei, creat în aprilie 2014, cu participarea reprezentantului Confederației Naționale a Sindicatelor. Subliniem că legea prevede că măsurile de reducere a acțiunii contractului colectiv pot fi adoptate doar dacă sunt <i>reciproc acceptabile</i>, deci organul reprezentativ al angajaților debitorului nu poate fi neglijat.</p>

colective sînt garantate.

Prevederile art. 96 din Legea insolabilității sînt în contradicție și cu prevederile art. 8 din Convenția Organizației Internaționale a Muncii (OIM) nr. 154/1981 (ratificată de Republica Moldova prin Hotărîrea Parlamentului nr. 944-XIII din 15.10.1996), care Stabilește că măsurile luate de către stat în vederea promovării negocierilor colective nu pot fi concepute și aplicate de o manieră prin care să împiedice libertatea negocierilor colective.

Comitetul pentru Libertate Sindicală al Consiliului de Administrație al Biroului Internațional al Muncii (pct. 879 din Culegerea de decizii și principii ale Comitetului, ediția a IV-a) a subliniat că obligația de renegociere ori renegocierea forțată a contractelor colective pe motivul unei crize economice în temeiul unei legi, este contrară principiilor negocierii colective libere și voluntare statuate de Convenția OIM nr. 98/1949 (ratificată de Republica Moldova prin Hotărîrea Parlamentului nr. 593-XIII din 26.09.1995).

Din aceste considerente, Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, în cadrul grupului de lucru lărgit, constituit în 2014 sub egida Ministerului Economiei, cît și prin demersurile sale ulterioare, a propus excluderea art. 96 din Legea insolabilității. Însă, după cum putem constata, la elaborarea proiectului de lege avizat, nu s-a ținut cont de propunerea respectivă.

Propunerea de modificare a alin. (1) al art. 96 din Legea insolabilității, dc la pct. 43 din proiectul de lege, potrivit căreia „În cazul în care contractul colectiv de muncă prevede anumite acțiuni a căror efectuare afectează masa debitoare, administratorul/lichidatorul și organul reprezentativ al angajaților pot să adopte măsuri de reducere, reciproc acceptabilă, a acestor acțiuni. ”, pe lîngă faptul că este inutilă, adoptarea acesteia nu va conduce la eliminarea contradicțiilor enumerate supra.

		<p>Cu alte cuvinte, este lipsită de sens adoptarea acestei propuneri deoarece art. 26 din Codul muncii, consfințește dreptul, inclusiv pentru reprezentanții angajatorului, de a iniția și de a participa liber la negocierile colective atât pentru elaborarea și încheierea contractului colectiv de muncă, cât și pentru modificarea și completarea ulterioară a acestuia (chiar și în cadrul procesului de insolvabilitate/lichidare a angajatorului).</p> <p>Mai mult decât atât, prin păstrarea dispoziției art. 96 din Legea insolvabilității, potrivit căreia contractul colectiv de muncă „poate fi desfăcut cu condiția avizării celeilalte părți cu cel puțin 2 luni înainte, chiar dacă acest contract prevede un termen mai lung ”, se va menține contradicția legislației naționale cu principiile și normele internaționale la care Republica Moldova este parte. Or, dispoziția respectivă limitează dreptul părților de a purta negocieri colective libere sau chiar încurajează administratorii insolvabilității/lichidatorii să utilizeze această normă în mod abuziv, pentru a se elibera de respectarea garanțiilor salariaților stabilite în contractele colective de muncă.</p> <p>În acest context, precum și în scopul perfecționării cadrului normativ în domeniu și aducerii acestuia în concordanță cu prevederile Codului muncii și cu normele internaționale la care Republica Moldova este parte, propunem, în mod repetat, excluderea art. 96 din Legea insolvabilității.</p>	
2	Comisia Națională a Pieței Financiare (demersul nr. 06-2349 din 10.08.2018)		
		<p>își exprimă susținerea în raport cu amendamentele propuse întru asigurarea principiului celerității procedurii de insolvabilitate, consolidarea protecției debitorilor, precum și desfășurarea adecvată a activității administratorului insolvabilității/lichidatorului, și intervine cu următoarele propuneri.</p>	
	Referitor la art. 3	Referitor la art. 3 din Proiect, noțiunea „incapacitate de plată”, având în vedere instituirea prezumției incapacității de plată conform practicii internaționale în domeniu, între 8 zile și 24 săptămâni, considerăm termenul	<p>Se acceptă.</p> <p>Remarca este corectă, termenul propus inițial (30 de zile) a fost majorat (până la 90 de zile) după primirea</p>

		<p>propus în Proiect, de 90 de zile, a fi unul excesiv, care favorizează riscul extincției de către debitor a activelor, care urinare a valorificării ar servi eventual drept bază pentru acoperirea fie și parțială a datoriei față de creditori. În context, remarcăm că se atestă disonanță între cele indicate în Nota informativă și Proiect, prima nominalizând termenul de 30 de zile.</p>	comentariilor în cadrul consultărilor publice.
	La art. 26 alin. (1)	La art. 26 alin. (1) din Proiect, după cuvântul “băncile” se va completa cu sintagma “Depozitarul central/societățile de registru	Se acceptă , cu redactarea propunerii conform Legii privind societățile pe acțiuni
	La art. 70 alin. (9)	La art. 70 alin. (9) din Proiect, considerăm oportună indicarea criteriilor în baza cărora va fi negociat quantumul onorariului de succes și al compensației cheltuielilor ce urmează a fi plătite administratorului insolabilității. Totodată, considerăm oportună, fixarea unui plafon al onorariului în condițiile, în care, remunerarea administratorului excede activele (nu este proporțională activelor) valorificate ale debitorului. Or, practica relevă cazuri în care în administrarea activității debitorului insolubil (de ex: participant profesionist la piața financiară nebancară), se percepe un onorariu excesiv care are repercusiuni asupra procesului de lichidare a datoriilor/creanțelor derivate din activitatea participantului profesionist. Astfel, pentru a nu impune o povară pecuniară.	Nu se acceptă , propunerea nu modifică ci doar precizează dreptul părților (organul creditorilor și administratorul insolabilității) de a stabili quantumul onorariului de succes prin negocieri, în limita prevăzută de lege (alin.(7) din același articol).
3	Curtea de Apel Chișinău (demersul nr. 4-35/5-1768 din 01.03.2018)		
	La art. 52 cuprinsul alin. (2) lit. ”c”	să fie exclus sau completat cu următoarea sintagmă: ” cu acordul comitetului creditorilor”;	Nu se acceptă , acordul organului creditorului este cerut doar în cazul împrumuturilor care reprezintă acte de proporții (art.69(1), completat prin proiect), fapt care deja este prevăzut de lege.
	La art. 66 alin. (1) lit. ”1”	considerăm că este necesară excluderea din propunerile de modificare sau completarea ultimului cu sintagmă ” cu acordul comitetului creditorilor și reprezentantul debitorului”	Nu se acceptă , pentru temeiul de mai sus. Unul dintre scopurile proiectului este catalizarea finanțărilor post-intentare (identificată drept problemă majoră), pentru care se cere acordul creditorilor (a se vedea propunerile de completare a art.69(1), în consonanță cu prevederile

			Ghidului legislativ UNCITRAL privind legislația insolvenței, pct.97, dar nu se cere acordul debitorului insolvent.
	Art. 104, 105	se propune în următoarea redacție ” perioada [2/3] ani să fie indicat cu claritate [3] ani, iar perioada [6/12] luni să fie indicat [12] luni.	Se acceptă , în favoarea termenelor de 2 ani și, respectiv, 6 luni. Termenele alternative au fost propuse pentru consultații, în care s-a optat prin consens asupra unor termene mai reduse (pentru a asigura stabilitatea raporturilor juridice).
		În rest susținem propunerile de modificarea al Legii insolvenței iar alte obiecții pe marginea proiectului examinat nu sunt.	
4	„Transparency International Moldova” (demersul nr. TE27/18 din 14.08.2018)		
	Art. la orice formă gramaticală	<p>I. În opinia TI-Moldova, proiectul în cauză nu oferă soluție pentru facilitarea finisării proceselor de insolvență a zecilor de companii de construcții în care sunt implicați mii de cetățeni care au fost prejudiciați în ultimii 10 ani drept urmare a fraudelor admise prin neexecutarea contractelor de investiții în construcții. În perioada anilor 2014-2017, TI-Moldova a realizat cercetări prin care a semnalat autorităților publice situația critică în acest domeniu și a promovat mai multe propuneri în vederea eliminării carențelor de ordin legislativ cu privire la contractele de investiții în construcții și practica de soluționare a cauzelor de insolvență a companiilor care nu și-au onorat obligațiile contractuale față de cetățenii care au efectuat investiții enorme în construcții nefinalizate.</p> <p>Recent Parlamentul a adoptat legea pentru modificarea și completarea substanțială a Codului civil, fiind introduse noile articole 808⁶-808¹² care definesc natura juridică a contractelor de investiții în construcții, acestea fiind calificate drept contracte de vânzare-cumpărare a bunului imobil în construire. Noile reglementări soluționează în principiu unele probleme abordate de TI-Moldova, fiind instituite anumite garanții în vederea protecției investitorilor și în cazul în care vânzătorul falimentează. Astfel, potrivit art. 808¹² investitorul are</p>	Se acceptă , a fost introdus un articol nou, art. 48 ¹ .

		<p>dreptul necondiționat de a solicita înregistrarea provizorie a dreptului său de proprietate, iar vânzătorul are obligația de a transmite în proprietatea investitorului bunul imobil construit în starea în care se află.</p> <p>Totodată, după cum rezultă din varianta disponibilă a proiectului adoptat de Parlament, noile reglementări din Codul civil nu vor putea fi aplicate contractelor de investiții în construcții care au fost încheiate anterior punerii în aplicare a normelor menționate și nici în privința proceselor de insolabilitate aflate în derulare. În aceste condiții, propunem completarea Legii insolabilității cu un nou articolul, eventual 48¹, care să instituie un minim de reglementări speciale privind drepturile investitorilor care au încheiat contracte de investiții în construcții cu debitorii, în privința cărora au fost deja inițiate procese de insolabilitate.</p>	
	Art. 50	<p>II. La art. 50, în redacția modificată, alineatul (3), lit. b), se prevede menținerea statutului de creditori garantați pentru titularii creanțelor născute din contractele de investiții în construcții. Propunem ca aceste garanții să fie extinse și asupra plăților datorate investitorilor în cazul rezoluțiunii contractului, cu reformularea corespunzătoare a lit. b) alineatul (3) din art. 50:</p> <p>” b) creanțelor născute din contracte de investiții în construcții, inclusiv pentru sumele datorate în cazul rezoluțiunii contractului”.</p>	Se acceptă
	Art.39, 41	<p>III. Potrivit art. 39 și art. 41 din Legea supusă modificării masa debitoare cuprinde toate bunurile pe care debitorul le deține cu titlu de proprietate și care servesc la executarea creanțelor patrimoniale ale creditorilor. Aplicarea corectă a prevederilor art. 39 și art. 41 ar trebui să excludă cazurile când bunurile ce nu aparțin debitorului cu drept de proprietate ar putea fi incluse în masa debitoare. În acest context sunt discutabile modificările propuse pentru alin. (1) – (3) din art. 48 privind separarea din masa debitoare a bunurilor ce nu aparțin debitorului. Alin. (1) din art. 48, varianta modificată, prevede că <i>proprietarul bunului care se află în posesia debitorului fără un temei legal sau contractual poate înainta o cerere de separare a bunului din masa debitoare</i>. Rezultă că nu ar fi posibilă</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Remarca este corectă, doar că dreptul de opțiune aparține administratorului insolabilității (a se vedea art.91(1), modificat), care îl va exercita ținând cont de necesitatea conservării masei debitoare și, respectiv, creșterii gradului de recuperare a creanțelor creditorilor (fapt care ar fi benefic inclusiv proprietarului bunului aflat în mod legal în posesia debitorului).</p>

		excluderea din masa debitoare a bunurilor străine care se află în posesia debitorului în baza unor contracte perfect legale, cum ar fi, spre exemplu, contractul de locațiune/arendă sau comodat etc. Respectiv, se impune reformularea alin. (1) din art. 48, în redacția modificată, ținând cont de excepțiile care sunt deja prevăzute la art. art.99-101 din lege pentru bunurile în tranzit, bunurile care urmează a fi dobândite de către debitor sau care urmează a fi transmise de către acesta. În acest sens facem referință la unele norme similare din Legea României privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență.	
5	Ministerul Justiției (demersul nr. 04/9462 din 08.08.2018)		
	In titlu,	1. In titlu, cuvintele „și completarea” se vor exclude în conformitate cu art. 62 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, or, modificarea actului normativ constă în schimbarea oficială a textului actului, inclusiv a dispozițiilor finale sau tranzitorii, realizată prin modificări, excluderi sau completări ale unor părți din text. Similar se va proceda și în dispozitivul Articolului unic.	Se acceptă
	La art. 3	2. La art. 3 nu este necesară expunerea în redacție nouă a noțiunilor „administrator al insolvabilității” și „creditori chirografari”, deoarece respectivele nu se modifică în mod substanțial, fiind suficientă completarea acestora cu cuvintele ce se propun a fi introduse.	Se acceptă
	La art. 6 alin. (4) și art. 7 alin. (1)	3. La art. 6 alin. (4) și art. 7 alin. (1) completările propuse nu sunt judicioase, deoarece nu permit stabilirea cu certitudine a datei de când se vor aplica prevederile respective. Propunem operarea completărilor în cauză după ce registrul cauzelor de insolvabilitate va deveni funcțional.	Nu se acceptă. Odată ce publicarea în Monitorul Oficial a fost identificată univoc ca și problemă practică, proiectul vine cu o soluție, care va fi însă implementată după ce registrul cauzelor de insolvabilitate va deveni funcțional, fără a mai fi necesară inițierea și derularea unui proces legislativ nou de modificare a aceleiași legi.
	La art. 24	4. La art. 24 alin. (5) remarcăm că, potrivit art. 55 alin. (2) din Legea	Se acceptă

	alin. (5)	nr. 100/2017 într-un act normativ nu se admite trimiterea la o altă normă de trimitere (obiecție valabilă și pentru restul cazurilor similare din proiect).	
	La art. 26 alin. (2)	5. La art. 26 alin. (2) și în restul cazurilor similare din proiect, se va ține cont că, în cazul în care în actul normativ se vor regăsi referințe la zile calendaristice, la zile lucrătoare și la zile fără a preciza dacă sunt lucrătoare sau calendaristice, în ultimul caz va fi dificilă aplicarea prevederii din motivul neclarității. Mai mult, în ultimul caz, referințele la zile vor putea fi interpretate că de fapt se face trimitere la zile pare, impare, de sărbătoare, etc.	Se acceptă , cu modificarea în întreg textul Legii a cuvântului "zile" cu sintagma "zile calendaristice".
	Art. 27 alin. (4)	6. Art. 27 alin. (4) cuvintele „poate aplica alte măsuri de asigurare” nu corespund criteriilor de calitate, motiv pentru care necesită a fi revizuite. Pentru a corespunde celor trei criterii de calitate - accesibilitate, previzibilitate și claritate - norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată,	Se acceptă , cu modificarea normei în conformitate cu norma similară de la art.84(2).
		persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art. 23 din Constituție, care statuează obligația statului de a garanta fiecărui om dreptul de a-și cunoaște drepturile (Hotărârea Curții Constituționale nr. 26/2010 asupra excepției de neconstituționalitate a prevederilor alin. (6) art. 63 din Codul de procedură penală, §10). ^	
	La art. 28 alin. (6)	7. La art. 28 alin. (6) este greșit utilizat termenul „sintagma” or, sintagma reprezintă o unitate sintactică stabilă, formată din mai multe cuvinte între care există un raport de subordonare, constituind o parte a unei propoziții sau a unei fraze. La schimbarea unor cuvinte din conținutul textului unui act normativ, pentru exprimarea corectă, se menționează	Se acceptă

		despre substituirea „cuvintelor” respective (obiecție valabilă și pentru restul cazurilor similare din proiect).	
La pct. 24,	8.	La pct. 24, întru corectitudinea redactării, se va indica că, articolul 52 alineatul (2) litera c) va avea următorul cuprins, fiind urmat de conținutul propriu-zis al lit. c) luat între ghilimele. Totodată, se va ține cont că, la expunerea unui text între ghilimele, ghilimelele de la început se indică jos (obiecție valabilă și pentru restul cazurilor similare din proiect).	Se acceptă
La art. 57 alin. (1), art. 108 alin. (4) și art. 118 alin. (6)	9.	La art. 57 alin. (1), art. 108 alin. (4) și art. 118 alin. (6) cuvintele „la sfârșit” se vor exclude, or, completarea unui text sau alineat, fără a specifica ordinea în care se inserează cuvintele, semnifică, conform regulii generale de tehnică legislativă, completarea textului la sfârșitul acestuia.	Se acceptă
La art. 57 alin. (3) lit. b)	10.	La art. 57 alin. (3) lit. b) cuvântul „sintagma” se va substitui cu cuvântul „textul”, or, la schimbarea unor cifre, semne și cuvinte din conținutul textului unui act normativ, pentru exprimarea corectă, se menționează despre substituirea „textului” respectiv (obiecție valabilă și pentru restul cazurilor similare din proiect).	Se acceptă
La art. 60 alin. (1)	11.	La art. 60 alin. (1) pentru a asigura unitatea terminologică, cuvântul „tranzacțiilor” se va substitui cu cuvântul „actelor” - termen utilizat în conținutul Legii nr. 149/2012.	Se acceptă
La art. 66 alin. (1),	12.	La art. 66 alin. (1), întru corectitudinea redactării, textul „după litera 1), se introduc” se va substitui cu textul „se completează cu”. Atragem atenție că, amplasarea pozițiilor în ordinea succesiunii acestora nu necesită o menționare în acest sens, iar cuvintele „se introduce” nu sunt caracteristice stilului de redactare al actului normativ (obiecție valabilă și pentru restul cazurilor similare din proiect).	Se acceptă
La art. 89,	13.	La art. 89, deoarece se modifică în mod substanțial, propunem redarea acestuia într-o nouă formulare, cu indicarea inclusiv a numărului și	Se acceptă

		titlului articolului (obieecție valabilă și pentru art. 104 din proiect).	
La art. 104 și 105	14.	La art. 104 și 105 menționăm că, utilizarea parantezelor pătrate nu este caracteristică stilului de redactare a actelor nonnative.	Se acceptă , erau opțiuni alternative
La art. 104 alin. (5) se	15.	La art. 104 alin. (5) se va ține cont că, în referințele la actele normative, luna adoptării se indică cu litere.	Se acceptă în esență, cu redactarea conform cerințelor art.55 alin.(5) din legea nr. 100/2017
La art. 105	16.	La art. 105 propunem completarea alin. (2) cu cuvintele „pînă la proba contrară”.	Se acceptă
La art. 108	17.	La art. 108 numărul de ordine al alineatului se va lua între două paranteze rotunde „(1)”.	Se acceptă
alin. (4)	18.	La art. 108 alin. (4) cuvintele „surse publice” poartă un caracter incert, motiv pentru care necesită a fi revizuite.	Se acceptă
La art. 109 alin. (5)	19.	La art. 109 alin. (5) pentru încadrarea armonioasă a cuvintelor ce se propun a fi substituite, se vor revizui amendamentele propuse. Totodată, remarcăm că, păstrarea bijuteriilor și altor obiecte de aur, argint, platină și de metale din grupa platinei, din pietre prețioase și perle, precum și fragmentelor din aceste obiecte, ridicate de la debitor nu este caracteristică activității notariale, or, notarul este exponentul puterii de stat, împuternicit să îndeplinească acte notariale (a se vedea prevederile Legii nr. 69/2016 cu privire la organizarea activității notarilor).	Se acceptă în esență, cu excluderea normei din lege
La art. 117 alin. (10)	20.	La art. 117 alin. (10) se vor exclude cuvintele „prin hotărîre” ca fiind inutile.	Se acceptă
La art. 135 alin. (6)	21.	La art. 135 alin. (6) completarea propusă dublează prevederile art. 181 alin. (4) din proiect, motiv pentru care necesită a fi revizuită.	Nu se acceptă , într-adevăr norma propusă are același scop, dar într-o procedură diferită, procedura simplificată a falimentului.
La art. 142 alin. (1) și	22.	La art. 142 alin. (1) și (2) atragem atenție că, cuvintele ce se propun a fi excluse se utilizează la două forme gramaticale. Astfel, la	Se acceptă

	(2)	amendamentul propus se va preciza că cuvintele indicate se exclud la ambele forme gramaticale.	
	la pct. 75	23. La amendamentul propus la pct. 75 din proiect menționăm că, propunerile ce vizează tot textul actului normativ se indică la începutul actului de modificare, după care urmează amendamentele la elementele structurale expuse în ordine consecutivă. Adicional, se va preciza că cuvintele „instituții financiare” la orice formă gramaticală se substituie cu cuvintele „băncile sau alți prestatori de servicii de plată” la forma gramaticală corespunzătoare.	Se acceptă
6	Asociația Bancilor din Moldova (demersul nr. 02-05/187 din 14.08.2018)		
		A completa art. 23 alin. (1) cu propoziția: “În cazul încălcării de către debitor a obligației de notificare prealabilă a administratorului provizoriu, acesta din urmă poate să se adrese, în condițiile art. 25 alin. (2), cu o cerere pentru ridicarea dreptului de administrare a organelor de conducere a debitorului.”	Nu se acceptă, obligația notificării în cadrul supravegherii a fost exclusă.
		A modifica art. 27 alin. (4) prin excluderea textului “poate de asemenea interzice membrilor organelor de conducere ale debitorului să părăsească țara fără permisiunea sa expresă ori”. Argumentare: În legislația națională, măsura interdicției de părăsire a țării se întâlnește în materie de executare a hotărârilor judecătorești (art. 64 <i>Cod de executare</i>) și în materie procedurală penală, sub formă de măsură preventivă (art. 178 <i>Cod de procedură penală</i>). Prin legiferarea acestei interdicții în <i>Legea insolabilității</i> , măsura interzicerii persoanei de a părăsi țara, dobândește natura unei măsuri civile de asigurare. În această privință, Curtea Supremă de Justiție, prin Hotărârea explicativă nr. 32 din 24.10.2003 cu privire la aplicarea de către instanțele judecătorești a legislației ce reglementează asigurarea acțiunii la judecarea cauzelor civile, a statuat “La fel, nu este legală interdicția pârâtului sau a altor persoane de a părăsi țara ca măsură de asigurare a acțiunii, întrucât aceasta este	Se acceptă

măsură de asigurare a executării hotărârii (art. 64 CE) și, fiind aplicată în cursul examinării cauzei civile, va avea un caracter ilegal și va afecta libertatea de circulație a persoanelor.” Mai mult ca atât, *Codul de executare* și *Codul de procedură penală* prevede expres modalitatea de aplicare a interdicției date, cât și termenele de aplicare a acesteia, pe când proiectul textului art. 27 alin. (4) din *Legea insolvenței* nu face acest lucru, lăsând astfel aplicarea acestei interdicții la decizia discreționară a instanței de insolvență sau a administratorului provizoriu. Prin urmare, chiar dacă la prima vedere, introducerea acestei interdicții va facilita satisfacerea creanțelor creditorilor și va responsabiliza activitatea decizională a organelor de conducere ale debitorului, practica respectivă este contrară legislației naționale, ca un tot întreg, încălcând drepturile fundamentale ale persoanei (dreptul la circulație, și predictibilitatea/claritatea aplicării legii).

A modifica redacția art. 37 alin. (1) după cum urmează:

„Hotărârea de intentare a procedurii de insolvență poate fi atacată cu recurs de către debitor și creditor. Nu vor putea ataca cu recurs hotărârea de intentare a procesului de insolvență creditorii care, în perioada de observație, au cunoscut despre depunerea cererii introductive și nu s-au opus intentării procesului de insolvență.”

Argumentare: În practică se întâlnesc situații în care anumiți creditor nu sunt informați despre admiterea spre examinare a cererii introductive, respectiv, în perioada de observație, nu au posibilitatea obiectivă să se opună intentării procesului de insolvență. Astfel, exceptarea de la dreptul de a ataca cu recurs a creditorilor care nu s-au opus intentării procesului de insolvență, din motive obiective, este inechitabilă.

Se acceptă în fond, cu redactarea normei.

A modifica redacția art. 50 alin. (2) după cum urmează:

“Creanțele creditorilor garantați sunt considerate drept creanțe garantate în limita valorii garanțiilor, stabilite prin evaluare potrivit art. 108 alin. (5):

Se acceptă în principiu, fără modificarea normei.

Creanța garantată include elementele prevăzute de părți în contract, conform legii speciale (gaj sau ipotecă).

	<p>Creanța garantată se extinde și asupra dobânzilor, penalităților și prejudiciilor cauzate prin neexecutarea sau executarea necorespunzătoare a obligației garantate, dacă părțile au prevăzut astfel în actul juridic în temeiul căruia s-a instituit garanția.”</p> <p>Argumentare: Această extindere a creanțelor garantate și asupra “creanțelor accesorii”, dacă este să vorbim despre un gaj convențional, își are fundamentul în principiul libertății contractuale și <i>pacta sunt servanda</i> (ceea ce înseamnă forța obligatorie a contractului - „Contractul valabil încheiat are putere de lege între părțile contractante”. În acest sens, art. 4 alin. (8) din <i>Legea cu privire la ipotecă</i>, art. 14 alin. (3) din <i>Legea cu privire la gaj</i>, art. 461 alin. (4) <i>Cod civil</i> legitimează posibilitatea garantării prin gaj/ipotecă și dobânzile, penalitățile și prejudiciile cauzate prin neexecutarea sau executarea necorespunzătoare a obligației garantate, dacă părțile contractului astfel au convenit. Prin urmare, exceptarea acestor creanțe din categoria creanțelor garantate, intervine de fapt în libertatea contractuală a părților, libertate care se încadrează în prescripțiile legale.</p>	
	<p>A introduce un alineat nou (4) la art. 105 cu următorul conținut:</p> <p>“În cazul în care administratorul/lichidatorul nu-și dă acordul, în termenul indicat de creditor, pentru înaintarea de către creditor a acțiunii în anulare, acesta poate cere instanței de insolvabilitate autorizarea înaintării acțiunii în anulare, cu trecerea cheltuielilor de judecată în contul cheltuielilor procesului de insolvabilitate.”</p> <p>Argumentare: Observăm că alineatul respectiv este reproducerea exactă a art. 104 alin. (3) din propunerile de modificare la <i>Legea insolvabilității</i>. Considerăm oportun ca aceeași procedură de obținere a autorizării, de către creditor, de la instanța de insolvabilitate, pentru acțiunea în anulare, să fie aplicabilă și în cazul anulării actelor încheiate cu persoanele afiliate</p>	Se acceptă
	<p>A completa art. 219 alin. (1), după sintagma din propoziția a doua “insolvabilitatea debitorului” cu textul “lista creditorilor cu care urmează a</p>	Nu se acceptă, nu este necesar, nu are finalitate (a se

		fi inițiate negocierile, cu datele de identificare ale acestora.”.	vedea următorul comentariu)
		<p>A completa art. 219 cu un alineat nou (1²), cu următorul conținut:</p> <p>„Asupra inițierii procedurii de negociere a debitorului cu creditorii instanța de insolvabilitate se va expune într-o ședință publică cu citarea debitorului și a creditorilor indicați în lista prevăzută la alin. (1). În ședința respectivă va fi audiată poziția creditorilor cu referire la inițierea procedurii de negociere. În cazul în care creditorul/creditorii se vor opune inițierii negocierilor, iar argumentele acestora vor fi reținute de către instanța de insolvabilitate ca fiind întemeiate, aceasta va emite o încheierea de respingere a inițierii procedurii de negociere, care poate fi atacată cu recurs de către debitor. În celelalte cazuri, instanța de insolvabilitate va emite o încheiere de acceptare a procedurii privind inițierea negocierilor cu creditorii, încheiere care nu se supune nici unei căi de atac. În încheierea de respingere a inițierii procedurii de negociere cu creditorii va fi menționată obligativitatea debitorului de a depune cerere introductivă potrivit art. 14.”</p> <p>Argumentare: Propunerile de modificare enunțate la pct. 6 și 7 au drept scop atribuirea unei poziții active a creditorilor cu referire la acceptarea procedurii prevăzute la art. 219 din <i>Legea insolvabilității</i>. Astfel, va putea fi evitată conduita de rea-credință a debitorilor îndreptată spre tergiversarea intentării procesului de insolvabilitate.</p>	<p>Se acceptă parțial, prin modificarea alin.(1), în sensul în care debitorul trebuie să probeze în notificare că negocierile au demarat (adică, nu doar se intenționează), bună-credința fiind prezumată.</p> <p>Respectiv, depunerea notificării este un temei pentru instanță de a se expune pe marginea cererii de suspendare a executărilor silit, strict pentru perioada rezervată finalizării negocierilor prejudiciare și agreării condițiilor planului (max. 2 luni).</p> <p>Instanța nu este ținută să se expună <i>per se</i> pe marginea notificării, care nu este o cerere.</p> <p>Motivația debitorului de a negocia cu bună-credință este alimentată de posibilitatea de a evita răspunderea subsidiară (art.14), pe de o parte, și riscul de a intra în insolvabilitate în caz de eșec (art.219 alin.(8), nou), pe de altă parte.</p>
7	Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale (demersul nr. din 22.08.2018)		
	la pct.4	Considerăm că propunerea de modificare al textului articolului 8 alineat (2) din <i>Legea insolvabilității</i> nr. 149 din 29 iunie 2012, în sensul lipirii recursului împotriva hotărârilor și încheierilor instanței de insolvabilitate de caracter suspensiv, urmează să fie revăzută prin prisma normelor art. 26 din Constituția Republicii Moldova, care garantează dreptul la apărare, precum și articolul 6 paragraf 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea	Nu se acceptă , proiectul nu modifică soluția existentă, care nu a fost criticată.

		Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, care garantează oricărui justițiabil dreptul la un proces echitabil.	
8	Ministerul Finanțelor (demersul nr. 15-06/880 din 24.08.2013)		
	La pct.1	sintagma „Articolul 3:” urmează a fi substituită cu sintagma „Articolul 2:”, deoarece noțiunile principale se regăsesc în art.2 din Legea insolvenței.	Se acceptă
		La noțiunea „incapacitate de plată” urmează a fi expusă în redacție nouă doar a doua propoziție: „Incapacitatea de plată este prezumată în cazul în care debitorul este în întârziere de plată mai mult de 90 de zile”.	Se acceptă
		Totodată, în partea ce ține de noțiunea „incapacitate de plată”, urmează să atenționăm că potrivit notei informative la proiect, autorul indică termenul de mai mult de 30 de zile întârziere de plată pentru declararea incapacității de plată, în timp ce noțiunea din proiectul de lege stabilește un termen de mai mult de 90 de zile. Dat fiind cele constatate, se impune necesitatea clarificării aspectului dat.	S-a ținut cont
	La pct.2	Propunerea de expunere în redacție nouă a art.6 alin.(4) și art.7 alin.(1) urmează a fi examinată suplimentar. În acest sens, menționăm că există riscul ca în registrul cauzelor de insolvență să nu fie introduse toate informațiile, motiv din care persoanele interesate nu vor avea posibilitatea să cunoască despre adoptarea actului corespunzător (hotărârea de intentare a procesului de insolvență etc.).	Se acceptă obiecția, fără modificarea textului; nu este obiectul reglementării prezentului proiect
	La pct.4	La art.8 alin.(1) intervenim cu propunerea substituirii sintagmei „15 zile calendaristice din data pronunțării” cu sintagma „15 zile de la comunicare”. În susținerea acestei propuneri, invocăm că, potrivit Codului de procedură civilă, recursurile în procesele civile se declară în termen de 15 zile de la comunicarea încheierii (art.425) sau în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel (art.434).	Se acceptă

La pct.8	Considerăm necesar ca art.20 alin.(2) lit.c) să fie expusă în următoarea redacție: „c) avizul Serviciului Fiscal de Stat indicat la art.22 alin.(3), cu excepția cazurilor de depunere a cererii introductive de către Serviciul Fiscal de Stat.”	Se acceptă
La pct.15	Considerăm inoportună excluderea art.27 alin.(2) din Legea insolvenței. Astfel, menționăm că soluția instanței de judecată referitor la intentarea procesului de insolvență nu trebuie să se bazeze exclusiv pe propunerile administratorului provizoriu, ci și pe explicațiile altor participanți la proces, cum ar fi debitorul etc.	Nu se acceptă. Soluția este reglementată deja la art.34, privind intentarea procedurii de insolvență.
La pct.16	Urmează a fi menținută și redacția actuală a primei propoziții din art.28 alin.(7) din Legea insolvenței, deoarece în ședința publică urmează a fi soluționate atât obiecțiile creditorilor, cât și referința debitorului care se opune intentării procesului de insolvență. În cazul acceptării propunerilor autorului proiectului ar rezulta că referința debitorului, care se opune intentării procesului de insolvență, nu va mai fi soluționată de instanța de insolvență concomitent cu raportul administratorului provizoriu, fapt care nu poate fi susținut.	Nu se acceptă. Soluția este reglementată deja la art.28 alin.(3).
La pct.20	Art.43 alin.(2) subpct.3) se propune de expus în următoarea redacție: „creanțele rezultate din creditele, împrumuturile și garanțiile de stat interne și externe acordate de Ministerul Finanțelor (suma principală, dobânda, comisioane contractuale, fondul de risc, penalitatea și alte plăți aferente)”, impozitele și alte obligații de plată la bugetul public național”.	Se acceptă parțial , cu modificarea normei
La pct.24	La art.52 alin.(5) după sintagma "administratorul insolvenței poate greva" se propune completarea cu sintagma „cu acordul adunării creditorilor sau comitetului creditorilor”. În susținerea acestei propuneri invocăm că creditorii, creanțele cărora urmează a fi stinse prin comercializarea bunurilor din masa debitoare, urmează să adopte decizia privind grevarea acestor bunuri cu gaj sau alte garanții.	Nu se acceptă , acordul organului creditorului este cerut doar în cazul constituirii garanțiilor care reprezintă acte de proporții (art.69(1), completat prin proiect), fapt care deja este prevăzut de lege.

La pct.25	La art.55 se propune ca după sintagma „pentru zilele de” să fie completat cu sintagma „sîmbătă sau”. în conformitate cu art.109 alin.(1) din Codul muncii, repausul săptămînal se acordă timp de 2 zile consecutive, de regulă sîmbăta și duminica. Astfel, convocarea adunării creditorilor în ziua de sîmbătă ar presupune necesitatea prezentării reprezentanților creditorilor într-o zi nelucrătoare pentru aceștia, fapt care nu poate fi acceptat. Or, cu certitudine este suficientă convocarea adunării creditorilor în una din zilele lucrătoare (luni-vineri).	Se acceptă
	Considerăm necesar de a completa art.57 cu un alineat nou (1 ¹) cu următorul cuprins: „(1 ¹) Creditorii chirografari de rang inferior indicați la art.43 alin. (2) pct. 6) lit. d) și e) nu au drept de vot”.	Nu se acceptă , propunerea nu este argumentată. În plus, potrivit art.32 alin.(1) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele legislative, avizul se face <i>la proiect</i> , în speță - la normele propuse spre modificare
La pct.29	Reieșind din necesitatea administrării cît mai eficiente a întreprinderilor aflate în proces de insolabilitate, nu susținem modificările propuse la art.63 alin.(8) și (9). Or, actualele reglementări prevăd că una și aceeași persoană poate, pe lîngă altele, să fie desemnată în calitate de administrator al insolabilității și de lichidator al procedurii falimentului în cel mult 10 întreprinderi. Desemnarea aceleiași persoane în calitate de administrator/lichidator într-un număr nelimitat de întreprinderi va avea ca efect administrarea necalitativă a procesului de insolabilitate. Or, este imposibilă administrarea eficientă a unui număr mare de întreprinderi.	Nu se acceptă , limitarea administrativă nu este eficace, creditorii trebuie să aibă libertatea de a decide, fiind infirmați corect și deplin.
La pct.31	La art.66 alin.(1) lit.1 ¹) se propune includerea după cuvîntul „obținerea” a sintagmei „, cu acordul adunării creditorilor sau comitetului creditorilor,”. în acest sens, accentuăm că obligațiile rezultate din contractele de împrumut, încheiate după intentarea procesului de insolabilitate, se atribuie, potrivit art.52 alin.(2)	Nu se acceptă , acordul organului creditorului este cerut doar în cazul tranzacțiilor care reprezintă acte de proporții (art.69(1), completat prin proiect), fapt care deja este prevăzut de lege.
	Art. 53 alin. (1) a doua propoziție se completează în final cu următoarea sintagmă: „, cu excepția obligațiilor fiscale apărute după intentarea	<i>Notă privind propunerile de mai jos: acestea nu se referă la proiectul avizat, fapt care contravine art.</i>

		procesului de insolvabilitate”.	<p><i>art.32 alin.(1) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele legislative. Totuși (chiar dacă propunerile nu sunt însoțite de argumente), propunerile a căror raționament este indubitabil, au fost luate în calcul.</i></p> <p>Se acceptă în principiu, cu excluderea normei comentate, este obiectul reglementării altei norme (art.24 alin.(2) lit.d)).</p>
		<p>Art. 66 se completează cu alin. (1') cu următorul cuprins:</p> <p>„(1') Administratorul provizoriu, administratorul/lichidatorul este obligat să prezinte în termenul stabilit dări de seamă pentru fiecare tip de impozit sau taxă, pentru primele de asigurare obligatorie de asistență medicală și contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii.”</p>	<p>Nu se acceptă, norma are alt obiect de reglementare (atribuțiile administratorului).</p>
		Art. 75 alin. (1) lit. d) se completează în final cu sintagma „, cu excepția obligației fiscale curente;”.	<p>Nu se acceptă, propunerea nu este argumentată.</p>
		La art. 113 alin. (1) sintagma „în ceea ce privește masa debitoare,” se exclude.	<p>Nu se acceptă, propunerea nu este argumentată.</p>
		Art. 119:	
		a) la alin. (2), în prima propoziție după cuvintele „lotului expus la vânzare” se completează cu textul „cu achitarea prealabilă a cheltuielilor de validare și de valorificare a bunului, inclusiv a impozitelor care urmează a fi calculate din transmiterea bunului”;	<p>Nu se acceptă, propunerea nu este argumentată. Impozitele se achită de către debitor, nu de către creditorul achizitor.</p>
		b) la alin.(2) după prima propoziție urmează a fi introdusă o nouă propoziție cu următorul conținut: „Nu pot fi preluate bunurile de către creditori, ai căror creanțe sunt inferioare față de creanțele bugetare”. In susținerea acestei propuneri menționăm că organele statului în calitate de creditori se abțin, de regulă, de la preluarea bunurilor în contul creanței validate din mai multe considerente (prețul majorat al lotului expus la	<p>Nu se acceptă, soluția se conține la art.119 alin.(8), fiind echitabilă.</p>

		vînzare; imposibilitatea administrării eficiente a bunului preluat etc.). Totodată, în cazul în care un creditor de rang inferior preia bunul în contul creanței, statul este prejudiciat prin imposibilitatea recuperării creanței sale ca urmare a diminuării masei debitoare.	
		c) alin. (5) se completează în final cu textul „, cu achitarea prealabilă a cheltuielilor de validare și de valorificare a bunului, inclusiv a impozitelor care urmează a fi calculate din transmiterea bunului”;	Nu se acceptă , propunerea nu este argumentată. Impozitele se achită de către debitor, nu de către creditorul achizitor.
		d) alin.(5) urmează a fi completat cu o propoziție nouă cu următorul cuprins: „Nu pot fi preluate bunurile de către creditori, ai căror creanțe sunt inferioare față de creanțele bugetare”.	Nu se acceptă , soluția se conține la art.119 alin.(8), fiind echitabilă.
		e) alineatul (7) va avea următorul cuprins:	
		„(7) în decursul a 5 zile de la expirarea termenului prevăzut la alin. (2) sau alin. (5), lichidatorul va examina ofertele creditorilor și va determina care dintre ei are dreptul preferențial la preluarea bunurilor, neadjuocate la licitație, în contul stingerii creanțelor validate, întocmind în acest sens un proces-verbal, care va fi semnat de lichidator și de creditorul cu drept preferențial. în termen de 48 de ore de la semnare, procesul-verbal va fi depus, prin grija lichidatorului, la instanța de insolvabilitate. După semnarea procesului-verbal, lichidatorul va ridica prin act bunurile neadjuocate spre a le remite în natură creditorului în proprietate. Din momentul semnării actului de ridicare a bunurilor neadjuocate la licitație și al achitării de către creditor a impozitelor care urmează a fi calculate din transmiterea bunului, dreptul de proprietate asupra bunurilor trece la creditor, iar creanța acestuia validată în tabelul definitiv se stinge prin compensare în coraport cu valoarea bunurilor primite în proprietate.”	Nu se acceptă , propunerea nu este argumentată. Soluția existentă este echitabilă.
9	Banca Națională a Moldovei (demersul nr. 31-002/20/3310 din 03.09.2018)		
	la pct.23	Având în vedere redacția actuală a art.50 alin.(1) din Legea nr.149/2012 - ”Creditorii cu drept de gaj convențional sau legal asupra unui bun din masa	Nu se acceptă (întinderea creanței garantate este reglementată de art.461/4684 nou din Codul civil și

		<p>debitoare sînt îndreptățiți la satisfacerea prioritară a capitalului împrumutat, a dobînzii și a cheltuielilor aferente din contul bunului gajat.”. opinăm că la pct.23 din proiect necesită specificat explicit aspectul privind atribuirea cheltuielilor și dobînzilor referite la creanța garantată (satisfacerea căroră are loc în mod prioritar din contul bunului gajat), pentru a asigura corelarea prevederilor articolului respectiv cu art.153 din aceeași Lege, care prevede că fondurile obținute din vânzarea bunurilor din masa debitoare grevată urmează a fi distribuite atât pentru acoperirea cheltuielilor de valorificare a acestor bunuri (art.153 alin.(3) lit.a)), cât și a creanței garantate, cuprinzând capitalul, dobînzile, majorările și penalitățile de orice fel (art.153 alin.(3)lit.b)).</p>	<p>contractul de gaj/ipotecă), dar se reține necesitatea modificării art.153, dar și a art.132(1), pentru a asigura uniformitatea reglementării.</p>
	La pct.44	<p>La pct.44, întru evitarea problemelor de interpretare și implementare, recomandăm precizarea intenției autorului în ceea ce privește aplicabilitatea prevederilor art.104 din Legea nr.149/2012 contractelor de garanție financiară, având în vedere că, în redacția proiectului, alin.(1) al acestui articol enumeră situațiile și condițiile speciale în care poate fi anulat actul juridic, pe când alin.(5) din același articol face referire la contractele de garanție financiară, fără careva detalieri. Considerăm oportună explicitarea respectivelor aspecte, eventual, în nota informativă a proiectului, dar și precizarea textului ”sub rezerva prevederilor Legii nr.184 din 22.07.2016 cu privire la contractele de garanție financiară”, prin indicarea unei referințe mai exacte (eventual - substituirea textului cu o altă formulă, precum ”în absența unor dispoziții contrare în Legea nr.184 din 22.07.2016 cu privire la contractele de garanție financiară”), luând în considerare faptul că Legea nr.184/2016 conține anumite condiționări (ex. art.15 alin.(2) ”contractul își va produce efectele și va fi opozabil terților dacă beneficiarul garanției financiare poate dovedi că nu a cunoscut și nici nu putea să cunoască faptul că o astfel de măsură/procedură a fost dispusă/începută”) și că aceasta de asemenea conține unele prevederi de corelare cu normele în materie de insolabilitate (a se vedea art.16 din nr.184/2016 - ”Fără a aduce atingere</p>	<p>Se acceptă în principiu, cu completarea normei din proiect</p>

		prevederilor art.15 alin.(1)-(3). prezenta lege nu afectează normele în materie de insolabilitate referitoare la tranzacțiile încheiate în cursul perioadei determinate menționate la art.15 alin.(1) lit.b) și alin.(3) lit.ă)”. 	
	La pct.47	La pct.47, considerăm oportună argumentarea modificării operate, și anume transferul obligației de păstrare a bunurilor descrise în art.109 alin.(5) (“Bijuteriile și alte obiecte de aur, argint, platină și de metale din grupa platinei, din pietre prețioase și perle, precum și fragmentele din aceste obiecte, ridicate de la debitor”) de la bănci la notar sau altă persoană competentă conform legii, dar și precizarea sintagmei „altă persoană competentă conform legii”, care este una foarte largă, eventual detalierea acesteia în nota informativă la proiect. Nu este clar dacă în noțiunea respectivă intră băncile, printre activitățile care pot fi desfășurate de acestea, în limita licenței acordate, regăsindu-se și serviciile de păstrare în casete de siguranță, conform art.14 alin.(1) lit.m) din Legea nr.202 din 6 octombrie 2017 privind activitatea băncilor.	Se acceptă în principiu, alineatul (5) se exclude având în vedere comentariile Ministerului Justiției, dar și lipsa necesității reglementării în lege specială.
	La pct.75	La pct.75, considerăm că sintagma ”instituții financiare” poate fi substituită cu sintagma ”băncile și alți prestatori de servicii de plată” doar la art.68 alin.(8) din Legea nr.149/2012, iar la alte articole (art.68 alin.(11), art.74 alin.(4), art.108 alin.(7) lit.d), art.148 alin.(1)) - cu cuvântul ”bănci”.	Se acceptă
	Suplimentar	Suplimentar amendamentelor operate prin proiect, considerăm că trebuie evaluată și ultima propoziție din art.68 alin.(11) din Legea nr.149/2012, având în vedere faptul că, în caz de lichidare silită a unei bănci, modul de onorare a creanțelor și ordinea priorității claselor de creanțe sunt supuse regimului prevăzut de Legea instituțiilor financiare nr.550-XIII din 21 iulie 1995 (a se vedea, spre exemplu, art.3811). Întru evitarea problemelor de interpretare, opinăm că este necesară o prevedere de corelare a normelor respective.	Se acceptă , cu modificarea art.68(11).

		Nu a prezentat aviz	În temeiul prevederilor pct.192 din Hotărîrea Guvernului nr.610/03.07.2018 pentru aprobarea Regulamentului Guvernului proiectul se consideră avizat.
11	Biroul de avocați Turcan Cazac		
		Nu a prezentat aviz	În temeiul prevederilor pct.192 din Hotărîrea Guvernului nr.610/03.07.2018 pentru aprobarea Regulamentului Guvernului proiectul se consideră avizat.
12	Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova		
		Nu a prezentat aviz	În temeiul prevederilor pct.192 din Hotărîrea Guvernului nr.610/03.07.2018 pentru aprobarea Regulamentului Guvernului proiectul se consideră avizat.
13	Uniunea Administratorilor Autorizați din Republica Moldova (demersul din 15 august 2018)		
	Art. 3	Referitor la art. 3 din Proiect, noțiunea „incapacitate de plată”, având în vedere instituirea prezumției incapacității de plată conform practicii internaționale în domeniu, între 8 zile și 24 săptămâni, considerăm termenul propus în Proiect, de 90 de zile, a fi unul excesiv, care favorizează riscul extincției de către debitor a activelor, care urinare a valorificării ar servi eventual drept bază pentru acoperirea fie și parțială a datoriei față de creditorii. În context, remarcăm că se atestă disonanță între cele indicate în Nota informativă și Proiect, prima nominalizând termenul de 30 de zile.	Se acceptă parțial. S-a stabilit un termen de 60 zile
	Articolul 22	alineatul (2) se abrogă UAAM nu consideră oportună o astfel de modificare deoarece aceasta va face imposibilă admiterea spre examinare a cererilor introductive, instanțele	Se acceptă. Art. 22 alin 1) și 2) au fost modificate corespunzător

		<p>de insolvabilitate restituind cererea neîntemeiat, deoarece Încheierea de restituire nu se contestă cu recurs.</p> <p>UAAM nu consideră oportună o astfel de modificare deoarece aceasta va face imposibilă continuarea activității debitorului în perioada de observație. Nici o instituție financiară nu va permite debitorului gestionarea contului bancar sechestrat de instanța de insolvabilitate fără acordul prealabil al administratorului provizoriu.</p> <p>Cui îi revine aprecierea dacă decizia de gestionare se încadrează în prevederile art. 23 alin. (1) și (2).</p>	
	Articolul 24	<p>alineatul (2), litera a), propunem menținerea textului textul ”și obligă debitorul ca în perioada de observație deciziile privind gestionarea patrimoniului să fie luate doar cu acordul prealabil al administratorului provizoriu;” se exclude;</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Soluția este la art. 23 alin. 1.</p>
	Art. 48 ¹	<p>UAAM: consideră că redacția articolului 481 este una excesiv de largă.</p> <p>Separarea bunurilor imobile nefinalizate face imposibilă finalizarea construcției întregului bloc. Separarea poate avea loc doar după darea în exploatare chiar și prevederile art. 80812 prevăd înregistrarea provizorie a dreptului de proprietate, dreptul de proprietate rămânând la executor pînă la darea în exploatare.</p> <p>Fără executor nu va putea fi dat în exploatare blocul locativ.</p> <p>Iar dacă se mai acordă dreptul de opțiune în genere va fi haos, nemaivorbind de spațiile comerciale.</p> <p>UAAM propune condiționarea dreptului de separare unui anumit grad de finalizare a construcției care să prevadă, cel puțin construcția efectivă a tuturor etajelor. Spre exemplu 95 % este un grad de finalizare a construcției fără rețelele de apă, gaz, electricitate ș.a. crare în construcție sunt considerate între 3-5 % din valoarea construcției.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>În opinia Transparency International (TI)-Moldova, proiectul în cauză nu oferă soluție pentru facilitarea finisării proceselor de insolvență a zecilor de companii de construcții în care sunt implicați mii de cetățeni care au fost prejudiciați în ultimii 10 ani drept urmare a fraudelor admise prin neexecutarea contractelor de investiții în construcții. În perioada anilor 2014-2017, TI-Moldova a realizat cercetări prin care a semnalat autorităților publice situația critică în acest domeniu și a promovat mai multe propuneri în vederea eliminării carențelor de ordin legislativ cu privire la contractele de investiții în construcții și practica de soluționare a cauzelor de insolvabilitate a companiilor care nu și-au onorat obligațiile contractuale față de cetățenii care au efectuat investiții enorme în construcții nefinalizate.</p>

			<p>Recent Parlamentul a adoptat Legea pentru modificarea și completarea Codului civil, fiind introduse noile articole 808/6-808/12 care definesc natura juridică și situația în caz de insolvabilitate a contractului de cumpărare-vânzare a bunului imobil în construire. Noile reglementări soluționează în principiu unele probleme abordate de TI-Moldova, fiind instituite anumite garanții în vederea protecției investitorilor și în cazul în care vânzătorul falimentează. Totodată, după cum rezultă din varianta disponibilă a proiectului adoptat de Parlament, noile reglementări din Codul civil nu vor putea fi aplicate contractelor de investiții în construcții care au fost încheiate anterior punerii în aplicare a normelor menționate și nici în privința proceselor de insolvabilitate aflate în derulare. În aceste condiții, propunem completarea Legii insolvabilității cu un nou articolul, eventual 48/1, care să instituie un minim de reglementări speciale privind drepturile investitorilor—persoane fizice care au încheiat contracte de investiții în construcții cu debitorii, în privința cărora au fost deja inițiate procese de insolvabilitate.</p>
--	--	--	---

Totuși pentru a asigura aplicabilitatea normelor propuse în Codul Civil, se consideră judicios de concretiza că separarea bunului va fi posibilă doar în cazul existenței unui anumit nivel de finalizare a construcției.

De asemenea considerăm necesar de a mai oferi investitorului pe lângă opțiunea rezoluțiunii și opțiunea de continuare a executării contractului în procesul de

			insolvabilitate, făcînd posibilă astfel aplicarea procedurii de restructurare/planului față de debitor. În acest sens Art. 48/1 a fost modificat.
14	Art. 50 alin. (2) lit. b	<p>UAAM considerăm că urmează a fi acceptată parțial doar pentru investițiile în construcția de locuințe și doar pentru persoanele fizice. Acesta a fost scopul modificărilor acceptate în 2012.</p> <p>Expresia „sau din contracte de vânzare-cumpărare a bunului imobil în construire” urmează a fi exclusă deoarece lărgeste atât obiectul masei debitoare afectate de garanții (spațiile comerciale, nelocative) cît și subiecții (creditorii persoane juridice). În caz contrara norma nu va mai fi una specială și nu-și mai regăsește necesitatea.</p> <p>Care va fi deosebirea dintre un creditor de rangul 5 care a livrat bunuri și servicii dar care aștepta mijloace bănești față de același creditor care în schimbul bunurilor și serviciilor a acceptat plata în natură sau a încheiat un contract de investiție fictiv cu scopul de a ascunde plata ulterioară în mijloace financiare.</p> <p>În schimbul tranzacțiilor bunuri/sevicii VS bani promovăm schimbul (barterul)?</p>	Se acceptă parțial, prin limitarea la persoane fizice, în cazul amebelor tipuri de contracte.
	La art. 50 alin. (5)	<p>UAAM consideră bene-venită propunerea care specifică și condiționează statutul creditorilor care dețin garanții asupra bunurilor din masa debitoare, dar care nu dețin creanțe directe față de debitorul insolvabil în calitate de terț garant, dar consideră că atribuirea acestora a statutului de creditor în cadrul procesului de insolvabilitate este obligatorie și iminentă pentru participarea acestora la procedură și pentru realizarea drepturilor de gaj din următoarele considerente:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. În varianta actuală nu este clar cine va stabili cuantumul și scadența datoriei terțului pentru care masa debitoare servește drept garanție; 2. În consecință, apare dificultate în aplicarea prevederilor din Lege în 	Se acceptă înm principiu, cu modificarea normei.

partea aprobării condițiilor de valorificare (gaj repetat..sau alți creditori cu statut de creditr garantat pe același bun);

3. Nu este clară situația în care terțul dator nu are restanțe la împrumut (credit), și ca consecință deținătorul de gaj nu are temeieri de exercitare a dreptului de gaj;

4. O astfel de reglementare se poate răsfrînge negativ asupra debitorului principal, care își respectă obligațiile asumate în baza contractului de împrumut, dar care poate fi prejudiciat în legătură cu realizarea dreptului de gaj în baza înțelegerilor anterioare care stau la baza gajării în folosul terțului.

5. La fel, specificarea prevederilor legale referitoare la drepturile de valorificare și distribuire nu pot fi exhaustive acestea fiind incluse pe tot parcursul legii insolvenității precum și în alte legi în vigoare.

6. O reglementare ca atare este dată atât în legislația Federației Ruse cît și în Codul insolvenței din România care prevede:

„Creanțe care beneficiază de o cauză de preferință sunt acele creanțe care sunt însoțite de un privilegiu și/sau de un drept de ipotecă și/sau de drepturi asimilate ipotecii, potrivit art.2347 din Codul civil, și/sau de un drept de gaj asupra bunurilor din patrimoniul debitorului, indiferent dacă acesta este debitor principal sau terț garant față de persoanele beneficiare ale cauzelor de preferință. În cazul în care debitorul este terț garant, creditorul care beneficiază de o cauză de preferință va exercita drepturile corelative numai în ceea ce privește bunul sau dreptul respectiv. Aceste cauze de preferință au înțelesul dat lor de Codul civil, dacă prin lege specială nu se prevede altfel.”

Art. 63 alin.
(9)

UAAM Consideră binevenită propunerea, dar aceasta urmează a fi specificată că cu sintagmele „în procedura de restructurare” și „în procedura falimentului”.

Logica constă în faptul că varianta actuală alin. (9) stabilește limita

Se acceptă

		de 5 și respectiv 10 debitori pentru procedurile de restructurare și faliment, în celelalte proceduri nu există limite deoarece desemnarea nu depinde de voința administratorului/lichidatorului sau a instanței de insolvabilitate, ci de cea a debitorului sau creditorului care a depus cererea introductivă.	
	Art. 120 alin. (5) și (8)	<p>UAAM nu este de acord cu această modificare deoarece 99% din procedurile de lungă durată se datorează imposibilității de valorificare a masei debitoare.</p> <p>În varianta dată prețul nu va putea fi coborât mai mult de 50% pe tot parcursul procedurii de faliment, care va dura la nesfârșit chiar și după termenul de 2 ani deoarece nu va putea fi întocmit Raportul final Bilanțul de lichidare cu masă debitoare nevalorificată.</p> <p>Mai mult ca atât, re-evaluarea bunului după mai multe licitații în care prețul a fost scăzut până la 50 % va avea drept efect începerea următoarelor licitații iarăși de la prețul de piață, ceea ce este irațional, inutil și inacceptabil.</p> <p>Prevederi comparative din Codul Insolvenței al României (Codul de procedură civilă art. 769.)</p> <p>(8) Dacă nu se obține pretul de incepere a licitației, la același termen bunul va fi din nou scos la vânzare, caz în care licitația va începe de la pretul de 75% din cel prevăzut în publicații sau anunțuri, iar bunul va fi vândut celui care va oferi pretul cel mai mare.</p> <p>(9) Dacă nu se ofera nici pretul minim prevăzut la alin. (8), licitația se va amana la un alt termen, pentru care se vor îndeplini din nou formalitățile de publicitate prevăzute de art. 762. La acest termen, care nu poate fi mai lung de 20 de zile de la data primei licitații, licitația va începe de la 50% din pretul inițial prevăzut în publicații sau anunțuri. Dacă nu se va obține nici acest pret, bunurile vor fi vândute, la același termen, la cel mai mare pret oferit, chiar și atunci când la licitație s-a prezentat un singur ofertant.</p>	Se acceptă în principiu, cu modificarea alin. (5) și excluderea alin. (8), ca efect.

15	Camera de Comerț și Industrie		
		Nu a prezentat aviz	În temeiul prevederilor pct.192 din Hotărârea Guvernului nr.610/03.07.2018 pentru aprobarea Regulamentului Guvernului proiectul se consideră avizat.
16	Camera de comerț moldo-americană AmCham		
		Nu a prezentat aviz	În temeiul prevederilor pct.192 din Hotărârea Guvernului nr.610/03.07.2018 pentru aprobarea Regulamentului Guvernului proiectul se consideră avizat.
17	Asociația oamenilor de afaceri din Moldova		
		Nu a prezentat aviz	În temeiul prevederilor pct.192 din Hotărârea Guvernului nr.610/03.07.2018 pentru aprobarea Regulamentului Guvernului proiectul se consideră avizat.
18.	Curtea Supremă de Justiție (demersul nr. 7-2715/18 din 26.09.2018)		
	Art, 6, 7	I. La punctele 2 și 3 privind modificările propuse la art. 6 și art. 7 din Legea în cauză nu este indicat termenul limită de instituire a funcționalității acestor registre.	Se acceptă obiecția, fără modificarea textului; nu este obiectul de reglementare a prezentului proiect
	Art.20	II. La punctul 8 (art. 20): - nu suntem de acord cu redacția nouă a literei c) din alin. (2) art. 20, fiindcă dacă se pornește de la premisa că Legea insolvenței este o lege de executare ce reglementează o procedură colectivă de valorificare a creanțelor creditorilor față de debitor, urmează să se asigure un echilibru și o coordonare, a prevederilor acestei legi cu cele ale Codului de executare.	Nu se acceptă , din următoarele considerente: 1. Potrivit pct.4.2 din Hotărârea Plenului CSJ nr. 2 din 24.03.2014 "Cu privire la aplicarea în practica judiciară a Legii insolvenței", Dovada creanței față de patrimoniul debitorului se face prin documentele ce adeveresc obligațiile debitorului față

Astfel, din prevederile art. 1 alin. (1) din Codul de executare, rezultă că procedura de executare are sarcina de a contribui la realizarea drepturilor creditorilor recunoscute printr-un document executoriu prezentat spre executare, în modul stabilit de lege. Iar în art. 11 din acest Cod se enumeră categoriile documentelor executorii.

Legislația procesual civilă reglementează pe lângă procedura în ordonanță ca procedură simplificată de încasare a sumelor de la debitor și procedura examinării cererilor ca valoare redusă. Creditorul nu are decât să se adreseze în instanța de judecată, optând la discreția sa pentru procedura generală contencioasă și să anexeze la cererea sa introductivă hotărârea irevocabilă.

Admiterea posibilității adresării directe cu cererea introductivă a creditorului fără a avea hotărâri irevocabile a instanței de judecată, a unei hotărâri arbitrale irevocabile, ori copiei de pe hotărârea judecătorească irevocabilă privind recunoașterea hotărârii judecătorești sau a hotărârii arbitrale străine, ori decizia (hotărârea) organului abilitat prin legea executorie la acel moment, contravine conceptual caracterului de procedura de executare colectivă reglementată prin Legea insolvenței.

Astfel, dacă creditorul dorește să-și execute colectiv o creanță de a sa față debitor, și nu prezintă hotărâri irevocabile apare întrebarea ce urmează să se execute în cadrul acestei proceduri colective, dacă nu exista nici o hotărâre irevocabilă care să confirme creanța creditorului?

În afară de acesta, modificarea lit. c) în redacția în cauză va deschide calea spre fraudarea legii. Astfel, creditorul care are o creanță față de debitor nu se va adresa niciodată în justiție cu cererea de chemare în judecată unde va fi nevoit să achite taxa de stat de 3 % din valoarea acțiunii, ci se va adresa cu cererea introductivă. Prin aceasta se va restrânge și domeniul de aplicabilitate al Codului de executare, deoarece acesta se va aplica doar față de persoanele fizice, nu și față de cele juridice, unde creditorii vor depune

de creditor, mărimea datoriilor la aceste obligații, alte documente care justifică creanța și nu este obligatoriu ca creanța să fie probată doar prin copia de pe hotărârea irevocabilă a instanței de judecată sau copia de pe hotărârea arbitrală irevocabilă, ori copia de pe încheierea judecătorească irevocabilă privind recunoașterea hotărârii judecătorești sau a hotărârii arbitrale străine, ori decizia (hotărârea) organului abilitat prin legea executorie la acel moment.

2. Nici standardele internaționale (Ghidul legislativ UNCITRAL), dar nici alte legi de referință (ex. Legea română nr.85/2014) nu cer ca creditorul să obțină mai întâi o soluție judiciară sau arbitrală individuală (de încasare a datoriei), pentru a apela ulterior la o procedură judiciară colectivă. Este suficientă existența temeiurilor de insolvență (art.10 din Lege), completat cu dreptul debitorului de a răsturna prezumția incapacității de plată (art.28 alin.(2) din lege, completat prin prezentul proiect).
3. Scopul Legii insolvenței (art.1 alin.(1)) este stabilirea unei proceduri colective pentru satisfacerea creanțelor creditorilor din contul patrimoniului debitorului, iar potrivit art.143 alin.(8) din lege, Consemnarea judecătorească în tabelul definitiv consolidat al creanțelor are efectul unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile pentru toate creanțele validate, deci este disproporționat și injust a cere creditorului să obțină mai întâi o hotărâre judecătorească, după care, în

		<p>cereri introductive, în loc să se adreseze injusție cu cereri de chemare în judecata.</p> <p>Totodată, lipsa unei hotărâri judecătorești, la depunerea cererii introductive, ar putea deschide calea spre abuzuri din partea creditorilor, în sensul preluării afacerilor prin utilizarea acestui instrument „legal”.</p> <p>Depunerea unei cereri introductive urmează să fie precedată de obținerea de către creditor a unei hotărâri irevocabile și acesta va avea deschisă calea adresării-cu cerere introductivă.</p>	<p>procesul insolabilității, din nou să obțină un act cu același efect.</p> <p>4. Riscul fraudării legii, prin depunerea unor cereri abuzive, urmează a fi contracarat de instanțele de judecată în practică, prin sancționarea efectivă și promptă a unor astfel de acțiuni (debitorul fiind echipat prin prezentul proiect cu mijloace de apărare adecvate, conform art.33 modificat). Legea nu poate porni de la prezumția fraudei de lege.</p> <p>5. La fel, argumentul comercial (taxa de stat mai redusă în procedura de insolabilitate, față de acțiunea civilă) nu este nici relevant și nici corect (doar la depunerea cererii introductive se achită o taxă redusă, urmând ca creditorii să achite taxa de stat în mărime procentuală odată cu intentarea procesului de insolabilitate).</p>
	Art. 21	<p>III. La punctul 9 (art. 21) cuvintele "cu citarea debitorului" urmează să fie lăsate în redacția acestui articol, citarea constituind o garanție de respectare a drepturilor procesuale ale debitorului ca parte integrantă a dreptului la un proces echitabil prevăzut de art. 6 CEDO. Ceea ce trebuie modificat este termenul, în loc de 10 zile lucrătoare, de specificat 20 zile lucrătoare. în acest interval de timp se va asigura citarea legală a debitorului, mai ales, reieșind și din prevederile CPC, care admit citarea și la adresa electronică.</p>	Se acceptă
	Art. 22	<p>IV. La punctul 10 (art. 22) suntem împotriva includerii la alin. (2) a cuvintelor "sau un creditor", "sau respectiv art. 18", "sau respectiv art. 20", pe motiv că s-ar asigura un tratament egal între creditori și debitori. Tratamentul egal se manifestă în crearea acelorași condiții persoanelor care se află în situații identice.'</p>	Se acceptă

		<p>Ori, între creditor și debitor nu se poate pune semnul egalității, acestea avînd un statut distinct, și prin urmare, în situații identice ar putea să existe diferențieri de reglementare. De fapt, prin această modificare se urmărește excluderea posibilității de restituire a cererii introductive, ceea ce este inadmisibil și subminează drepturile debitorilor și exclude marja de apreciere a instanței de insolvabilitate, aceasta neavînd posibilitatea de a opta între mai multe soluții legale, fiind constrînsă să adopte doar una singură. Curtea Constituțională a declarat deja neconstituționale, mai multe prevederi legale reieșind din aceste raționamente.</p>	
	Art. 56	<p>V. La punctul 26 (ari. 56) din alin. (2) din sintagma "sau reprezentantul lui "legal" propunem excluderea cuvîntului "legat", deoarece reprezentarea poate fi legală sau convențională, iar utilizarea doar a cuvîntului "reprezentarea" ar acoperi ambele situații.</p>	Se acceptă
	Art. 104	<p>VI. La punctul 44 (art. 104)</p>	
		<p>- la alin. (1), cuvintele "cu acordul administratorului/lichidatorului urmează să fie excluse. Ce se întîmplă în cazul în care un creditor are un interes legitim pentru a anula anumite acte juridice, dar administratorul/lichidatorul nu își dă acordul în acest sens? Considerăm că prin această prevedere legală se subminează nejustificat drepturile creditorilor și se lasă la discreția absolută a administratorilor/lichidatorilor să dea sau să nu dea acordul în sensul menționat, ceea ce deschide calea spre abuzuri din partea acestora. Or, în Legea nu se menționează cazurile cînd administratorul/lichidatorul ar putea să refuze în darea unui asemenea acord.</p> <p>A se vedea în acest sens și comentariile la an. 248, care propune o soluție diametral opusă prin includerea creditorilor validați în cercul persoanelor îndreptățite să depună cereri în condițiile art. 248 din lege.</p>	<p>Nu se acceptă. În cazul în care administratorul/lichidatorul nu-și dă acordul, în termenul indicat de creditor, pentru înaintarea de către creditor a acțiunii în anulare, acesta poate cere instanței de insolvabilitate autorizarea înaintării acțiunii în anulare, cu trecerea cheltuielilor de judecată în contul cheltuielilor procesului de insolvabilitate (soluție la fel introdusă prin completarea art.104). Soluția este în conformitate cu Ghidul UNCITRAL (recomandarea 93).</p>

		- la alin. (3) în redacția propusă - trebuie de exclus în totalitate din rațiunile expuse la alin. (1) art. 104 din prezentul aviz.	Nu se acceptă , logica este opusă: refuzul abuziv trebuie a fi posibil de contracarat.
	Art. 105	VII. La punctul 45 (art. 105) la alin. (1) cuvintele "cu acordul administratorului/lichidatorului urmează să fie excluse, din rațiunile expuse la pct. 7 din prezentul aviz.	Nu se acceptă , din aceleași considerente
	Art. 109	VIII. La punctul 47 (art. 109) cuvintele "sau altă persoană competentă" generează ambiguitate. Care este această persoană competentă? Nu se urmărește prin această modificare oare, atribuirea competenței exclusive de păstrare notarilor? Propunem, fie de lăsat redacția actuală, fie de indicat concret care anume sunt persoanele competente.	Se acceptă în principiu, cu excluderea normei vechi. Nu este necesar, fiind străin obiectului de reglementare a acestei legi, de a indica cine va păstra aceste bunuri, există norme speciale în acest sens.
	Art. 190	IX. La punctul 64 (art. 190) la alin. (6) urmează de concretizat ce înseamnă "cazuri excepționale".	Nu se acceptă . Este la latitudinea instanței de judecată să aprecieze, în baza cumulului de probe prezentate, dacă o anumită situație (caz) este excepțională sau nu. Soluția este mai flexibilă și mai echitabilă decât cea prezentă.
Curtea Supremă de Justiție suplimentar (demersul nr. 1/59 din 05.11.2018)			
	La art. 2	1. La art. 2, noțiunea de „administrator al insolvenței”, după cuvântul „persoană” propunem să fie adăugat cuvintele „fizică, care nu are statut de întreprinzător”. Astfel, administratorul insolvenței este o persoană fizică, iar activitatea pe care o desfășoară nu este activitate de întreprinzător. Prin această precizare s-ar exclude ambiguitatea care există în prezent referitor la statutul administratorilor autorizați.	Se acceptă , cu redactarea normei.
		Corespunzător, reprezentarea acestuia poate avea loc în cadrul procesului doar în condițiile prevăzute de art. 75, alin. (1) CPC, adică de către avocați sau avocați stagiar. Pe cale de consecință, la art. 71, alin. (1), lit. e) urmează să fie exclusă, deoarece este inaplicabilă prin prisma art. 1, alin. (2), administratorul insolvenței nu poate fi lichidat și nici față de acesta nu	

		poate fi intentat proces de insolvabilitate.	
	La art. 17 lit. g)	2. La art. 17, propunem ca lit. g) care în prezent are redacția – „dovada notificării proprietarului, a cărei lipsă însă nu împiedică admiterea spre examinare a cererii introductive”, de a o modifica în următoarea redacție: - cuvântul „proprietarului”, se substituie prin cuvântul „asociaților”, iar restul textului după virgulă, se exclude. În practica judiciară se atestă cazuri când administrator este o persoană, iar asociat altă persoană, administratorul depunând cereri introductive, fără ca asociații să cunoască acest fapt, mai ales dacă sunt cetățeni străini. Prin urmare, pentru a nu leza drepturile asociaților și a proteja drepturile investitorilor străini, notificarea prealabilă a acestora este obligatorie de către administratorul societății comerciale, care depune cerere introductivă.	Se acceptă , cu redactarea normei (referire la Legea nr.161/2014).
	literă f)	Corespunzător, art. 17, urmează a fi completat cu o nouă literă f) în următoarea redacție: „avizul Serviciului Fiscal de Stat, aferent informării acestuia de către creditor (creditori) sau debitor despre intenția de a depune cererea introductivă”.	Se acceptă , cu redactarea normei (notificare, nu aviz).
	La art. 18	3. La art. 18, conform proiectului, alin. (2) se abrogă. Corespunzător, alin. (3) devine alin. (2).	Nu se acceptă , nu corespunde tehnicii modificărilor (art.62(3) din Legea nr.100/2017).
	art. 20, alin. (2) lit. a)	4. Din redacția lit. a) din art. 20, alin. (2) din proiect, rezultă că în acest text se adaugă doar cuvintele „potrivit art. 10”. Corespunzător, din punct de vedere tehnico-legislativ, pct. 8 din proiect, urmează să fie expus în altă redacție, după cum urmează: „8. La art. 20, alin. (2), lit. a), după cuvântul „insolvabilitate”, se adaugă cuvintele „potrivit art. 10”, mai departe după text.	Nu se acceptă , nu corespunde tehnicii modificărilor (art.62(3) din Legea nr.100/2017).
	art. 20, alin. (2), lit.	5. La art. 20, alin. (2), lit. c) nu urmează să fie expusă în altă redacție, ci menținută redacția existentă.	Nu se acceptă , din aceleași considerente ca și cele expuse la aceeași propunere din avizul precedent.

c)

Termenul de „creditor” are un înțeles diferit în funcție de situația concretă în care este utilizat. Astfel, *în sens de parte a raportului juridic obligațional*, prin prisma temeiurilor de apariție a acestora reglementate de art. 514 Cod civil, creditorul este acea persoană care este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații. Aname în acest sens, este utilizat termenul de creditor în art. 512 Cod civil sau 344, alin. (1) CPC.

Cu totul alt înțeles îl are noțiunea respectivă *în cadrul procedurii de executare*. Astfel, din prevederile art. 10, alin. (1) din Codul de executare, rezultă că creditor este acea parte a acestei proceduri, care realizează, prin intermediul executorului judecătoresc, cu concursul organelor de stat abilitate, drepturile sale, *recunoscute printr-un document executoriu*, dacă debitorul nu-și îndeplinește benevol obligațiile. Dacă se pornește de la premisa că Legea insolabilității este o lege de executare ce reglementează o procedură colectivă de valorificare a creanțelor creditorilor față de debitor, urmează să se asigure un echilibru și o coordonare a prevederilor acestei legi cu cele ale Codului de executare. Astfel, din prevederile art. 1, alin. (1) din Codul de executare, rezultă că procedura de executare are sarcina de a contribui la realizarea drepturilor creditorilor recunoscute printr-un document executoriu prezentat spre executare, în modul stabilit de lege. Iar în art. 11 din acest Cod se enumeră categoriile documentelor executorii.

Prin urmare, dacă procedura de executare se intentează în baza unei cereri depuse de creditor, la care se anexează un document executoriu în sensul art. 11 din Codul de executare, același lucru trebuie să existe și în cadrul procedurii de insolabilitate, adică la cererea introductivă a creditorului urmează să fie anexat un document executoriu emis în baza unei hotărâri irevocabile.

Legislația procesual-civilă reglementează pe lângă procedura în ordonanță ca procedură simplificată de încasare a sumelor de la debitori și procedura

examinării cererilor cu valoare redusă. Creditorul nu are decît să se adreseze în instanța de judecată, optînd la discreția sa pentru una dintre aceste proceduri simplificate, sau pentru procedura generală contencioasă și să anexeze la cererea sa introductivă hotărîrea irevocabilă.

Admiterea posibilității adresării directe cu cerere introductivă a creditorului fără a avea un document executoriu emis în baza unei hotărîri irevocabile a instanței de judecată, a unei hotărîri arbitrale irevocabile, ori copiei de pe hotărîrea judecătorească irevocabilă privind recunoașterea hotărîrii judecătorești sau a hotărîrii arbitrale străine, ori decizia (hotărîrea) organului abilitat prin legea executorie la acel moment, contravine conceptual caracterului de procedură de executare colectivă reglementată prin Legea insolvenței.

Indiferent că se optează pentru o executare individual sau colectivă, obiectul executării îl constituie doar un document executoriu. Executarea nu poate avea loc decît dacă creditorul prezintă un document executoriu.

Astfel, dacă creditorul dorește să-și execute colectiv o creanță a sa față de debitor, și nu prezintă un document executoriu emis în baza unei hotărîri irevocabile, apare întrebarea ce urmează să se execute în cadrul acestei proceduri colective, dacă nu există nici o hotărîre irevocabilă care să confirme creanța creditorului?

În afară de aceasta, excluderea lit. c) din redacția art. 20, alin. (2) va deschide calea spre fraudarea legii. Astfel, creditorul care are o creanță față de debitor nu se va adresa niciodată în justiție cu cerere de chemare în judecată unde va fi nevoit să achite taxa de stat de 3 % din valoarea acțiunii, ci se va adresa cu cerere introductivă, achitînd o taxă de stat simbolică de 400 lei. Prin aceasta se va restrînge și domeniul de aplicabilitate al Codului de executare, deoarece acesta se va aplica doar față de persoanele fizice, nu și față de cele juridice, unde creditorii vor depune cereri introductive, în loc

		<p>să se adreseze în justiție cu cereri de chemare în judecată.</p> <p>Totodată, lipsa unei hotărâri judecătorești, la depunerea cererii introductive, ar putea deschide calea spre abuzuri din partea creditorilor, în sensul preluării afacerilor prin utilizarea acestui instrument "legal".</p> <p>Depunerea unei cereri introductive, urmează să fie precedată de obținerea de către creditor a unei hotărâri irevocabile, și doar dacă se va constata în cadrul procedurii de executare că debitorul nu dispune de bunuri pentru a stinge creanța creditorului, acesta va avea deschisă calea adresării cu cerere introductivă.</p> <p>Prin urmare, propunem de a completa art. 20, alin. (2) cu o nouă literă, d) cu următorul cuprins: „încheierea emisă de executorul judecătoresc ce confirmă imposibilitatea executării”.</p>	
	literă e)	<p>La fel, propunem de a completa art. 20, cu o nouă literă, e) cu următorul cuprins: „avizul Serviciului Fiscal de Stat, aferent informării acestuia de către creditor (creditori) sau debitor despre intenția de a depune cererea introductivă”.</p> <p><i>În eventualitatea în care această propunere nu va fi acceptată, propunem de a stabili un plafon minim pentru a depune cererea introductivă de 100 000 lei.</i></p>	Se acceptă , cu modificarea normei (notificare și nu aviz).
	art. 21 alin.(6)	<p>6. Din redacția alin. (6) din art. 21 din proiect, rezultă că în acest text se modifică doar cifra „10”, cu cifra „20”. Corespunzător, din punct de vedere tehnico-legislativ, pct. 9 din proiect, urmează să fie expus în altă redacție, după cum urmează:</p> <p><i>„9. La art. 21, alin. (6), cifra „10” se substituie cu cifra „20”.</i></p>	Nu se acceptă , nu corespunde tehnicii modificărilor (art.62(3) din Legea nr.100/2017).
	La art. 22, alin. (3)	<p>7. La art. 22, alin. (3) urmează să fie exclus în totalitate. Astfel, în art. 17 și 20 din proiect în redacția propusă din acest aviz, se conține deja ca anexă la</p>	Se acceptă

		cererea introductivă avizul Serviciului Fiscal de Stat. Corespunzător, prin prisma art. 22, alin. (1) din proiect, neanexarea acestui aviz are ca efect restituirea cererii introductive, indiferent că a fost depusă de creditor sau debitor.	
	La art. 24, alin. (2), lit. b)	8. La art. 24, alin. (2), lit. b) din proiect, propunem ca să fie adăugat după cuvântul „administrare”, cuvintele „și reprezentare”, iar în locul cuvintelor „debitorului dreptului”, de inclus cuvintele „dreptului administratorului debitorului”, mai departe după text, pentru a asigura corelația dintre prevederile Legii insolvenței, cu cele ale art. 61, alin. (1) Cod civil în sensul că persoanele juridice își exercită drepturile și își execută obligațiile prin administrator, iar debitor este însăși persoana juridică pe care administratorul o conduce, administrează și reprezintă.	Nu se acceptă ; este vorba despre drepturile debitorului, nu le organelor sale de conducere.
	La art. 25, alin. (1)	9. La art. 25, alin. (1) se exclude, iar după alin. (5) se introduce un alineat nou (5 ¹). Propunem, ca modificarea să se realizeze fără adăugarea alineatelor cu indici. Propunem următoarea redacție:	Nu se acceptă , nu corespunde tehnicii modificărilor (art.62(3) din Legea nr.100/2017).
	Articolul 25 alin. (1)	13. Articolul 25: Alin. (1) se abrogă. Alin. (2) devine alin. (1), alin. (3), devine alin. (2), alin. (4), devine alin. (3), alin. (5), devine alin. (4). În textul alineatului (3), care devine alin. (2), cifra „2” între paranteze, se substituie cu cifra „1”. După alin. (1), se introduce un alin. nou – (5), cu următoarea redacție ”...se indică textul alineatului”, iar celelalte alinate se renumerează.” În așa mod se vor păstra numărul de alinate existente în prezent, fără a adăuga alinate cu indici.	Nu se acceptă , nu corespunde tehnicii modificărilor (art.62(3) din Legea nr.100/2017).
	La art. 28, alin. (4)	10. La pct. 16 prin care se modifică art. 28, alin. (4), nu este clar ce s-a avut în vedere prin cuvintele „din oficiu”? Se are în vedere oare faptul că instanța de judecată nu urmează să convoace în ședință participanții la proces și să emită unipersonal hotărârea de intentare a procesului de	Fără citarea participanților la proces

		insolvabilitate? Urmează de văzut dacă o asemenea prevedere corespunde criteriilor de desfășurare a unui proces echitabil.	
	La art. 33	11. La pct. 17, prin care se modifică art. 33 din lege, propunem de a exclude cuvintele „conform legii”, deoarece evaluarea despăgubirilor poate avea loc și prin acordul părților, acestea fiind în drept să încheie în acest sens o tranzacție de împăcare.	Se acceptă
	La art. 37, alin. (1)	12. La pct. 19, prin care se operează completări la art. 37, alin. (1) din lege, în vederea evitării contradicțiilor din lege, urmează a se ține cont de prevederile art. 21, alin. (6) din care rezultă că, dacă cererea introductivă a fost depusă de debitor, hotărîrea de intentare a procesului de insolvabilitate, nu se supune recursului. Astfel, la sfîrșitul propoziției, în loc de punct urmează a se pune virgulă, și de adăugat cuvintele: „cu excepția cazului cînd cererea introductivă a fost depusă de debitor”.	Se acceptă în principiu, cu modificarea normei.
	La art. 44	13. La pct. 21, prin care se operează modificări la art. 44 din lege, la sfîrșitul propoziției, în loc de punct urmează a se pune virgulă și de adăugat cuvintele: ”cu informarea despre acest fapt a instanței de insolvabilitate”. Prin aceasta, se va asigura corelația acestei prevederi cu cea cuprinsă la art. 67 din lege.	Se acceptă
	La 48¹, la alin. (1), lit. a)	14. La pct. 23 din proiect prin care se completează legea cu un art. nou - art. 48 ¹ , la alin. (1), lit. a) după cuvîntul „înregistrat” urmează de adăugat cuvintele „dacă bunul există în natură”. În caz contrar, separarea nu poate opera.	Se acceptă în principiu, cu modificarea normei, prin utilizarea termenilor utilizați în legislația de specialitate.
	La art. 50	15. La pct. 24 prin care se expune art. 50 în redacție nouă – propunem la alin. (3), lit. a) următoarea redacție: „cumpărătorului care a încheiat cu vânzătorul un contract de vânzare-cumpărare cu rezerva proprietății”. Astfel, în redacția actuală a proiectului, nu este clar cine va avea calitatea de creditor garantat, în condițiile în care vânzătorul pînă la achitarea ultimei rate este proprietar al bunului, iar cumpărătorul are un drept provizoriu de	Nu se acceptă , se referă la vânzător; precizat corespunzător

		proprietate asupra aceluiași bun. După cum se observă, la lit. b) se utilizează cuvântul cumpărătorul, ceea ce corespunde exact realității, sub aspectul determinării subiectului protejat de lege.	
	La art. 55, alin. (3)	16. La pct. 27, prin care art. 55, alin. (3) se expune în altă redacție, cuvântul „legal” urmează să fie exclus, prin utilizarea termenului de reprezentare, subînțelegându-se atât reprezentantul legal, cât și cel convențional, deoarece reprezentarea poate fi legală sau convențională, iar utilizarea doar a cuvântului „reprezentarea” ar acoperi ambele situații.	Se acceptă
	La art. 71	<p>17. Suntem împotriva pct. 37, prin care din cuprinsul art. 71 se exclude textul „din oficiu”.</p> <p>Astfel, dacă în prezent instanța de insolabilitate, din oficiu poate destitui administratorul insolabilității, în cazul în care acesta nu-și îndeplinește corespunzător atribuțiile sau încalcă legea, atunci în viziunea autorilor proiectului instanța de insolabilitate nu poate avea o asemenea competență, urmînd doar să sesizeze Colegiul disciplinar al administratorilor autorizați. Decizia Colegiului disciplinar însă, poate fi contestată în contencios administrativ, dispusă suspendarea acesteia ca măsură de asigurare, iar examinarea cauzei poate dura ani. Ce se întîmplă cu dosarul de insolabilitate în acest timp, în condițiile în care instanța de judecată nu poate destitui din oficiu administratorul, iar creditorii nu decid acest lucru la adunarea creditorilor?</p> <p>Totodată, rămîn fără modificări prevederile art. 67 din lege din care rezultă că instanța de insolabilitate are competența de a supraveghea administratorul insolabilității. Astfel, cum va fi posibilă supravegherea administratorului insolabilității fără existența pârghiilor de influență asupra lui, inclusiv prin demiterea din oficiu? De exemplu, dacă administratorul insolabilității nu prezintă tabelul creanțelor la ședința de validare, și nici nu se prezintă în mod repetat fără motiv la ședințele de judecată, judecătorul nu poate decît să-i aplice amendă, dar dosarul rămîne</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Instanța la moment are posibilitatea de a aplica pârghiile prevăzute atât de Legea insolabilității (art.67), cât și de Legea nr.161/2014 cu privire la administratorii autorizați, stabilindu-i sancțiuni sub formă de amenzi judiciare fie sesizând comisia disciplinară pe lângă Ministerul Justiției, în cazul încălcării legislației de către administrator.</p> <p>Totuși, ținînd cont de faptul că procesul de insolabilitate este unul colectiv gestionat de creditori, sub supravegherea instanței, inițiativa de destituire a administratorului urmează să aparțină în principal creditorilor. Or, riscuri de coruptibilitate sau de decizii arbitrare și subiective se întrevăd anume în cazul în care judecătorul poate destitui administratorul din oficiu.</p>

neexaminat și creditorii nevalidați. Responsabilitatea asigurării examinării cauzei în termen rezonabil îi revine judecătorului, dar acesta prin modificările propuse, este lipsit de pârghiile necesare în acest sens.

Totodată, adăugarea alin. (1¹) la art. 71, la care se face trimitere la lit. c)-e), care de fapt sunt norme juridice moarte, nu poate fi acceptată. Mai ales, temeiul prevăzut de lit. e), pe care am propus-o să fie exclusă.

**La art. 104
alin. (1)**

18. La art. 104, alin. (1), cuvintele „cu acordul administratorului/ lichidatorului” urmează să fie excluse. Ce se întâmplă în cazul în care un creditor are un interes legitim pentru a anula anumite acte juridice, dar administratorul/ lichidatorul nu își dă acordul în acest sens? Considerăm că prin această prevedere legală se subminează nejustificat drepturile creditorilor și se lasă la discreția absolută a administratorilor/lichidatorilor să dea sau să nu dea acordul în sensul menționat, ceea ce deschide calea spre abuzuri din partea acestora. Ori, în lege nu se menționează cazurile când administratorul/ lichidatorul ar putea să refuze în darea unui asemenea acord. De fapt, prin această modificare se urmărește scopul de a spori nejustificat competența administratorilor, când de fapt, din prevederile art. 66, alin. (1) mi rezultă că administratorul insolvabilității are o asemenea atribuție (de a da acordul pentru depunerea acestor cereri).

Nu se acceptă, din aceleași considerente ca și cele expuse la aceeași propunere din avizul precedent.

	<p>În afară de aceasta, nu este clară logica autorilor proiectului, care prin art. 104, alin. (3) reglementează posibilitatea creditorilor de a solicita autorizarea de a înainta o asemenea cerere, iar la art. 248 din lege, se exclude alin. (3) care la fel reglementează procedura autorizării? Deci, în cazul cererilor depuse în baza art. 104 se poate solicita autorizarea instanței de judecată pentru a depune o cerere de atragere la răspundere subsidiară, se exclude posibilitatea autorizării?</p> <p>Nu ar fi mult mai simplu, ca cererea în baza art. 104 sau 248 să poată fi depusă direct de către creditorii în instanța de insolvență?</p> <p>În cazul reglementării autorizării, judecătorul trebuie să emită o încheiere pe marginea cererii de autorizare, și ulterior să examineze cauza în fond, dacă admite cererea de autorizare.</p>	
La art. 144, alin. (2)	<p>19. La pct. 60, prin care se modifică art. 144, alin. (2) din lege, după cuvântul „examinează”, urmează de adăugat cuvintele „fiind exclusă repunerea lor în termen”. În practica judiciară se atestă cazuri când contestațiile se repun în termen, prin prisma art. 1, alin. (4) din lege și art. 116 CPC. Însă, există și cazuri când contestațiile pur și simplu se restituie fără examinare ca depuse tardiv. Deci, pentru a aduce claritate, și a unifica soluțiile, este necesar de a pune accentul pe faptul că contestațiile depuse tardiv, nu se repun în termen.</p>	Nu se acceptă , norma este explicită.
La art. 186, alin. (1)	<p>20. La pct. 66, prin care se exclude de la art. 186, alin. (1), este necesar de menționat că celelalte alienate, se renumerează.</p>	Nu se acceptă , nu corespunde tehnicii modificărilor (art.62(3) din Legea nr.100/2017).
La art. 248, alin. (3)	<p>21. La pct. 81, prin care se exclude din cuprinsul art. 248, alin. (3), în situația când se va opta pentru menținerea redacției existente a art. 104, alin. (3), ar fi cazul de menținut acest alineat, pentru a asigura simetria de reglementare, dar și de a opera modificări în conținutul acestuia, în sensul că în locul cuvântului „comitetul creditorilor”, de substituit prin cuvântul „creditorii”, pentru a oferi tuturor creditorilor posibilitatea de a cere</p>	<p>Nu se acceptă, regimul modificat este echitabil și fluid, asigurând creditorilor access direct la justiție.</p> <p>Cererile abuzive pot fi prevenite/curmate prin (i) impunerea plinară cu taxa de stat, fără excepții nejustificate, și (ii) respectarea termenelor de procedură</p>

		instanței de insolvență să fie autorizați de a depune cerere privind atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere ale debitorului sau cel puțin de specificat „creditorii care dețin cel o cotă de cel puțin 10 % din valoarea tuturor creanțelor validate”.	de către instanțe.
	La art. 220, alin. (2)	22. Pentru a elimina contradicția existentă în lege între art. 30, alin. (4) și art. 220, alin. (2) propunem ca în art. 220, alin. (2), cuvântul „încheiere” să fie substituit cu cuvântul ”hotărîre”.	Nu se acceptă , uniformitatea reglementării s-a asigurat prin corectarea art.30.
19	Centrul Național Anticorupție (Raport de expertiză anticorupție nr. ELO18/5530 din 06.11.2018)		
		III. Analiza detaliată a factorilor de risc și a riscurilor de corupție ale proiectului	
	Art.27 alin.(4)	<p>Norma face trimitere la răspunderea patrimonială, penală, contravențională în cazul în care informațiile și documentele prevăzute la alin.(3) nu sunt prezentate de către membrii organelor de conducere ale debitorului.</p> <p>În redacția cum este formulată norma, nu este clară răspunderea care survine în cazul încălcării normei, stabilind confuzie la aplicare.</p> <p>Nota informativă este lacunară la acest aspect în privința survenirii răspunderii, în special a formei acesteia.</p> <p>În acest sens, este relevantă Hotărârea nr.17 din 10.05.2017 a Curții Constituționale a Republicii Moldova privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi ale articolului 22 alin.(1) lit.v) din Codul de executare (interdicția eliberării documentelor de stare civilă, a actelor de identitate sau a permiselor de conducere) (sesizarea nr.20g/2017).</p> <p>La punctul 60 se face referință la Hotărârea Curții Constituționale nr.26 din 23 noiembrie 2010 în care Curtea statuează că: „Pentru a corespunde celor trei criterii de calitate - accesibilitate, previzibilitate și claritate - norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în</p>	<p>Nu se acceptă, norma nu a fost modificată la acest capitol și este (i) clară, (ii) în conformitate cu cerințele față de normele de trimitere, prevăzute de Legea nr.100/2017, și (iii) larg utilizată în alte acte legislative care fac referire la răspunderea penală și/sau contravențională.</p> <p>La rândul lor, atât Codul penal, cât și Codul contravențional conțin norme referitoare la răspunderea pentru încălcări în domeniul insolvenței.</p>

	<p>funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art. 23 din Constituție [...]."</p> <p>Totodată, punctul 70 din hotărâre prevede că „Curtea reține că previzibilitatea și claritatea constituie elemente sine qua non ale constituționalității unei norme, care în activitatea de legiferare nicidecum nu pot fi omise".</p> <p>Astfel, răspunderea necesită să fie clar stabilită, iar autorul în nota informativă trebuie să identifice sancțiunile ce urmează să fie aplicate.</p>	
	<p>În altă ordine de idei, norma instituie dreptul instanței de insolvabilitate de a interzice membrilor organelor de conducere ale debitorului să părăsească țara fără permisiunea sa expresă.</p> <p>În aceste condiții, orice părăsire a țării, deci, urmează să fie încuviințată de instanța de insolvabilitate, acordându-i din start putere discreționară de a decide acordarea dreptului de a părăsi țara, ori competența instanței de judecată, în opinia noastră, ar trebui să rezulte din aplicarea interdicției de a părăsi țara și nu în fiecare caz să se pronunțe.</p> <p>Atragem atenția că instituția interzicerii părăsirii țării este una foarte vulnerabilă, atât la comiterea manifestărilor de corupție, cât și la lezarea dreptului cetățeanului la libera circulație.</p> <p>Dreptul la libera circulație este statuat în articolul 27 din Constituție. Totodată, dreptul la libera circulație este consfințit și în acte internaționale - Declarația Universală a Drepturilor Omului și de alte acte juridice internaționale.</p> <p>Curtea Constituțională a Republicii Moldova în Hotărârea nr.17 din 10.05.2017 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi ale articolului 22 a lin.(1) lit.v) din Codul de executare (interdicția eliberării documentelor de stare civilă, a actelor de identitate sau a permiselor de conducere) (sesizarea nr.20g/2017) statuează la punctul 60 că „potrivit</p>	Se acceptă.

	<p>jurisprudenței constante a Curții Europene, orice măsură de restricționare a dreptului la libera circulație trebuie să fie prevăzută de lege, să urmărească unul dintre scopurile legitime, să asigure un echilibru adecvat între interesul public și drepturile individuale și să fie necesară într-o societate democratică (Riener v. Bulgaria, hotărârea din 23 mai 2006, §109; Ignatov v. Bulgaria, hotărârea din 2 iulie 2009, §32; Gochev v. Bulgaria, hotărârea din 26 noiembrie 2009, §44; Khlyustov v. Federația Rusă, hotărârea din 11 iulie 2013, §65)".</p> <p>Menționăm acestea deoarece nota informativă este lacunară în privința instituirii acestei interdicții, ceea ce poate prejudicia interesul public.</p> <p>Recomandări:</p> <p>Autorul urmează să revizuiască norma si să stabilească expres răspunderea care survine urmare a încălcării prevederii.</p> <p>La fel, nota informativă urmează să justifice prin argumente concludente măsura interdicției de părăsire a țării.</p> <p>Sintagma „fără permisiunea sa" urmează să fie exclusă din conținutului normei.</p>	
Art.71 alin.(1)	<p>Norma articolului 71 reglementează „Destituirea si demisia administratorului/lichidatorului".</p> <p>Alin.(1) face referință la posibilitatea destituirii persoanelor sus-numite la cererea comitetului creditorilor, a adunării creditorilor, a administrației publice centrale de specialitate sau autorităților administrației publice locale.</p> <p>Totodată, autorul propune ca instanța de insolabilitate să fie în drept de a destitui din oficiu administratorul/lichidatorul doar în temeiurile prevăzute la alin.(1) lit.c)-e).</p> <p>Astfel, constatăm că în cazul temeiului stabilit la lit.b), spre exemplu, în cazul în care administratorul/lichidatorul depășeste sau nu respectă atribuțiile ce îi revin prin prezenta lege sau încalcă legislație, instanța de insolabilitate nu va putea destitui administratorul/lichidatorul din oficiu.</p> <p>În această situație, în cazul unui consens între comitetul creditorilor, adunării creditorilor, autoritățile publice centrale de specialitate sau autoritățile publice locale cu administratorul/lichidatorul acesta nu va putea</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Instanța la moment are posibilitatea de a aplica pârghiile prevăzute atât de Legea insolabilității (art.67), cât și de Legea nr.161/2014 cu privire la administratorii autorizați, stabilindu-i sancțiuni sub formă de amenzi judiciare fie sesizând comisia disciplinară pe lângă Ministerul Justiției, în cazul încălcării legislației de către administrator.</p> <p>Totuși, ținând cont de faptul că procesul de insolabilitate este unul colectiv gestionat de creditor, sub supravegherea instanței, inițiativa de destituire a administratorului urmează să aparțină în principal creditorilor. Or, riscuri de coruptibilitate sau de decizii arbitrare și subiective se întrevăd anume în cazul în care</p>

	<p>fi demis chiar dacă încalcă legislația sau nu respectă atribuțiile ce îi revin conform cadrului legal.</p> <p>Considerăm că în astfel de condiții, există riscul comiterii manifestărilor de corupție în ceea ce privește destituirea administratorului/lichidatorului prin lipsa responsabilității clare pentru încălcări.</p> <p>Recomandări:</p> <p>Se propune ca instanța de insolvabilitate să nu fie limitată în dreptul de a destitui administratorul/lichidatorul din oficiu doar în anumite situații.</p>	<p> judecătorul poate destitui administratorul din oficiu.</p>
--	---	--